

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 98 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž. Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja

Ameriška pomoč Angliji

Zakonodajno predstavništvo ameriškega naroda bo še ta teden sklenilo postaviti o pomoči Angliji. Ta pomoč bo pokazala svoje učinke šele postopoma v sorazmerno s tem, v koliknem času in s kakšno intenzivnostjo bo ameriška industrija dobavljala Angliji potrebne količine vojnega materiala; seveda more Amerika že sedaj v prvem hipu Anglijo precej podpreti, s tem, kar ima že pripravljenega in kar se pravkar izdeluje.

Tudi je treba upoštevati politične učinke dejstva, da se je Amerika postavila na stran Anglije v toliki meri, da je to lahko avtomatično v doglednem času zaplete v svetovno vojno kot aktivno sodelovanje. Imamo še dve v vojni neudeleni velesili na svetu, za kateri bi premoč anglosaških držav v političnem in gospodarskem pogledu pomenila veliko nevarnost, ki bi mogla izzvati reakcijo, glede katere ne moremo vedeti, kdaj bo nastopila in kakšna bi utegnila biti. Tudi to ni mogoče domnevati, kakšne učinke bi moglo imeti strahovito razdejavanje Evrope, ki bo neizogibna posledica s čedalje večjo neusmiljenostjo nadaljujoče se vojne. Okrepitev enega tabora bo naravno prisilila tudi drugi tabor, da učinkovitost svojih bojnih sredstev stopnjuje do viška. V taki vojski, kakor je današnja, pa moramo računati ne samo s političnimi in vojaškimi faktorji, ki v vojni v prvi vrsti odločujejo, ampak tudi s ljudstvom, ki za vojno doprinese najhujše napore in žrtve.

Če torej ostanemo pri realnih dejstvih, moremo danes koristno razmotrivati samo vprašanje, v katerem pogledu je Angliji ameriška pomoč najbolj potrebna in ji bo mogoče že v doglednem času prinesla občutno korist v borbi z mogočnim nasprotnikom. Vrhovno vodstvo nemške kopne armade in mornarice ter letalstva je ameriško pomoč postavilo že v račun, kolikor je to mogoče, in si že danes prizadeva, da s pomočjo podmornic, hitrih in malih bojnih čolnov, letal in pomorskih min potaplja čim več angleškega trgovskega ladjevja, tako da so v Ameriki izračunali, da že doslej okoli 25% vojnega materiala, surovin in živil iz Amerike v Evropo ni dospelo na svoj cilj. Vrh tega so nemška letala zopet začela s močnimi napadi na angleška pristanišča, kar seveda zelo otežuje izkrcavanje blaga in njegovo porazdelitev ter uničuje dospel zaloge v pristaniških skladiščih. Nevarni opozovalci, ki so več ali manj naklonjeni Angliji, pa trdijo, da bombardiranje angleških pristanišč nima in ne bo moglo imeti odločilnega vpliva, ker je tako rekoč vsa obal britskega otočja eno samo pristanišče. Zaradi tega menijo, da bo Velika Britanija, ako nemško brodovje in letalstvo ne bo moglo pretrgati njene zveze z Ameriko ob Atlantiku ali ji škodovati v toliki meri, kolikor bi bilo to potrebno, dosegla premoč nad Nemčijo po preteku daljše dobe, med katero bo njena oborožitev z ameriško pomočjo postala tako močna, da bo Anglijo čedalje bolj približala zmagi.

Najhujše je doslej Anglijo prizadela vojna, kar se tiče njenega trgovskega brodovja, ki je bilo doslej najmočnejše na svetu. Danes razpolaga Anglija nekako z 18 milijoni tonami svojega trgovskega ladjevja, katerim moramo priložiti okoli deset milijonov ton brodovja, ki pripada zaveznikom Anglije. Od teh ladij je nekako šest milijonov ton razpoložljivih za Transporte orožja in živil, ker ostale služijo drugim namenom. Anglija razpolaga torej slej ko prej z veliko tonažo trgovskega brodovja. Vendar pa je treba ugotoviti, da so izgube skupne angleške trgovske tonaže velike in postajajo v zadnjem času čedalje večje. V prvih šestnajstih mesecih vojne, to je do konca leta 1940., je izgubila Anglija okoli štiri in pol milijona ton svoje tonaže. Povprečno je bilo potopljenih na teden 63.000 ton. Ta številka pa se je povečala v zadnjih mesecih približno na 80.000 ton. To je torej izguba, ki jo je na vsak način treba sproti nadomestiti.

Angliji priljazni krogi pravijo, da se je ta izguba doslej v zadostni meri izravnavala in se izravnuje dalje. Toda ta izravnavna, kakor priznavajo v Angliji sami, ne poteka toliko iz novih gradenj, kolikor iz adaptacije trgovskega ladjevja tistih držav, katerih trgovsko brodovje je prešlo v angleško posest oziroma uporabo. Angleške ladjedelnice slej ko prej delajo, vsaj po večini, s polno paro, morajo pa graditi v prvi vrsti vojne ladje in popravljati poškodovane vojne in trgovske brodove. Ne morejo pa v zadostni meri graditi novih trgovskih ladij, tudi če upoštevamo ladjedelnice v Kanadi, Avstraliji, Indiji in Južni Afriki, ki danes še niso in še precej časa ne bodo zmožne maksimalnih storitev. Zato Anglija nujno potrebuje trgovske tonaže iz Amerike. In ravno v tem pogledu je zakon o nujni pomoči Angliji zaenkrat največjega pomena, ker bo Anglija brez dvoma dobila iz Amerike veliko število trgovskih ladij, ki se tam gradijo na njen račun. Na teh ladjah se bo tudi v večjem delu prevažalo orožje v Anglijo, tako da so v Veliki Britaniji prepričani, da bodo na ta način mogli držati svojo trgovsko tonažo na višku in jo sproti izravnavati. Kljub temu seveda je ta skrb zaenkrat največja, ki jo ima Velika Britanija. Že v prvem polletju tega leta se bo pokazalo, v koliki meri bo mogoče na ta način nadoknaditi izgube, katere bo nasprotnik prizadeval angleškemu trgovskemu brodovju, ker moramo pač računati, da bo tudi nasprotnik napel vse svoje sile, da poveča aktivnost svojega vojnega ladjevja in letalstva ter skušal učinkovitost svojih bojnih sredstev sploh stopnjevati do najvišje točke.

To je zaenkrat vse, kar je mogoče videti naprej v razvoju čedalje hujše stopnjujoče se vojne za to, kdo bo gospodar na evropski celinii. Vsa druga ugibanja bi bila prenačljena, ne glede na to, ker skriva nadaljnji razvoj te največje tragedije našega kulturnega sveta še veliko popolnoma nepreračunljivih činiteljev.

Zagrebaška vremenska napoved: Prognoza vremena za 11. marec: Hladno; možnost dežja. Ponekod oblačno, v visokih planinah sneg v severni polovici.

Zemunska vremenska napoved. Hladneje bo, prevladovala bo oblačnost, sem pa tja dež. Sneg utegne pasti na visokih planinah v severni polovici države. Nekoliko vedro bo v zahodnih krajih. Košava v Podonavju bo odjenjala.

Zgodovinska odločitev Amerike

V soboto ponoči je ameriški senat sprejel zakon o »neomejeni« pomoči napadenim demokratičnim državam. V sredo ga bo podpisal predsednik Roosevelt V Londonu se vesele tega usodnega sklepa

Washington, 10. marca. AP. Pozno zvečer je bilo v amerškem senatu glasovanje o Rooseveltovem zakonskem predlogu o neomejeni pomoči Angliji in vsem napadenim demokratičnim državam. Za sprejem zakona je glasovalo 60 senatorjev, proti pa 31. Razmerje po strankah je bilo naslednje: Od demokratov, torej pristašev Rooseveltove stranke, je glasovalo za zakon 49 senatorjev, proti pa 13, od republikanske stranke je glasovalo za zakon 10 senatorjev, proti zakonu pa 17, od neodvisnih senatorjev je eden glasoval za zakon, drugi pa proti.

»Opozicija je utihnila«

Pri poslednjih debatah v senatu o zakonu je opozicija utihnila. Že v petek popoldne se je videlo, da se je vpliv opozicije precej poslabšal. Opozicijo je vse do konca prejšnjega tedna zelo podpirala javnost, kakor se vidi iz velikega števila pism, ki so prihajala iz vseh krajev države. V ponedeljek in torek pa so pisma prenehala. Nasprotniki predloga so v sredo in torek poslali javnosti poziv, da čim več piše senatorjem in cilju, da bi glasovali proti predlogu. Ta poziv pa je ostal brez odgovora. Med debato v soboto je prišlo do incidenta. Neka ženska, ki je bila na tribuni, je razvila in vrgla v dvorano zastavo, na kateri je bilo napisano, da je treba glasovati proti zakonu.

Rooseveltov podpis jutri

Po mišljenju kongresnih krogov bo predsednik Roosevelt podpisal zakon o pomoči Angliji v sredo. Danes bo predstavniški dom na seji proučil spremembe predloge, ki so jih sprejeli v senatu. Vodilne osebnosti ameriškega predstavniškega doma so izrazile upanje, da bo jutri zvečer dosežen sporazum.

Washington, 10. marca. AP. Poslanska zbornica je danes soglasno sklenila, da se sestaneta jutri, da sprejme vse spremenične predloge, ki jih je sprejel senat glede zakona o pomoči napadenim demokratičnim državam. Jutri bo stavljen predlog, naj zbornica vse, kar je senat predlagal, sprejme. Zbornica bo nato glasovala. Na ta način bo Roosevelt mogel zakon podpisati že pojutrišnjem.

Kakšne pravice daje zakon predsedniku Amerike

Načrt zakona o pomoči v sedanjih oblikah omogoča predsedniku:

- da odredi zidavo tovarn ali ladjedelnic ali da na kakršen koli način preskrbi vse, kar je potrebno za narodno obrambo, bodisi, da je namenjeno Ameriki ali državam, v pogledu katerih predsednik stoji na stališču, da je obramba teh držav bitna za Združene države.
- Nudi možnost, da bo vojaški material izročen zainteresiranim na različne načine: s posojanjem, z izmenjavo, ali prodajo.
- Dovoljuje poprave na račun tujih vlad. Angleške oklepne ladje n. pr. bodo lahko popravili v ladjedelnici v Brooklynu, če predsednik smatra, da je ta ukrep v soglasju z interesi Združenih držav.
- Vlade, ki uživajo pomoč Združenih držav, bodo morale dobiti vsa poročila glede obrambe, načrte ali fotografirane kopije, ki se nanašajo na izročene predmete.

Triletni načrt za pomoč

Potem, ko je bil izglasovan zakon o pomoči, o posojanju, se je izvedelo, da bo izdelan triletni načrt o pomoči Amerike za Anglijo. Ta načrt obsega 10 milijard dolarjev (180 milijard dinarjev). Kakor nekateri krogi trdijo, je ta načrt že izdelan.

»Komarji« za preganjanje podmornic

Pristojni krogi izjavljajo, da bodo v Anglijo nujno poslali veliko število majhnih in zelo okretnih hitrih ladij, ki so znane pod imenom »ladje komarji« in sicer takoj, ko bo v senatu izglasovan zakon za pomoč Angliji uveljavljen. Te ameriške ladje se bodo vojskovale proti nemškim podmornicam. Istočasno pa bodo začeli graditi v serijah male ladje za spuščanje torpedov. Pristojni ameriški krogi izjavljajo, da načrt za pošiljanje pomoči še ne predvideva, da bi v Anglijo odposlali rušilce ali pa druge večje vojne ladje. Prav tako menijo, da bo takoj po uveljavitvi tega zakona Anglija podpisala še nova velika naročila ameriškega gradiva. Na ameriški strani bodo storili vse, da bi bila naročila čim prej opravljena in odposlana. (AA.)

Roosevelt bo Angliji posodil še več rušilcev

Washington, 10. marca. AP poroča iz Bele hiše, da je zelo verjetno, da bo Roosevelt takoj,

Amerika ne bo dovolila prenosa kolonialnih posesti na ameriški celinii na izvenameriške države

Washington, 10. marca. AP. Ameriški senat je potrdil sklep, ki slovesno objavlja načelo, da vlada Združenih držav severne Amerike pod nobenim pogojem ne bo dovolila, da bi ozemlje, ki ga ima kakšna neameriška država na amerškem

ko bo podpisan zakon o pomoči demokracijam, odredil, da se odpošlje v Anglijo nadaljnje število ameriških rušilcev.

Še ta teden pričnejo s prevozom vojnega blaga

Washington, 10. marca. UP. Tukaj mislijo, da bo zakon o pomoči demokratičnim državam uveljavljen v sredo in da bodo prve pošiljke v Anglijo odšle že konec tedna. Prepeljane bodo ogromne zaloge vojnega materiala, ki že čaka v skladiščih, istočasno pa bodo prišla nova angleška naročila, za kate a bo Roosevelt zahteval kredit 3 milijard dolarjev (240 milijard dinarjev). Tukaj menijo, da bo najprej poslanih v Anglijo večje število srednjih tankov, protiletalskih topov najnovejše vrste, velikih in manjših strojin, brzo-strelnih pušk, padal in municije. Istočasno bodo poslani tudi najnovejši štirimotorni bombniki za dolge polete, kakor lovška letala za iste namene. Pričakujejo tudi več motornih ladij, ki že čakajo v pristaniščih za odhod. Anglija računa, da bo takoj dobila na razpolago najmanj 200 trgovskih ladij s 1—2 milij. ton nosilnosti.

Glasovi ameriških listov

Newyork, 10. marca. (Reuter. Vest o včerajšnjem glasovanju v amerškem senatu, kjer je bil sprejet zakon o pomoči Angliji, se je prepozno prejela, tako da večina newyorških listov ni mo-

Položaj na jugovzhodu

Nemčija želi grško - italijanski spor rešiti že do velike noči

Bolgarija je že dne 17. novembra podpisala tajno pogodbo z Nemčijo o pristopu k osišču

Bvarcarski list »Vaterland« poroča 7. marca:

»Šele sedaj je postalo znano, da je bolgarski kralj Boris 17. novembra, ko je bil v Berchtesgademu pri Hitlerju, podpisal tajno pogodbo, v kateri je že takrat sprejel vse nemške zahteve, ki so se sedaj postopoma uresničile. Angleškemu poslaniku v Sofiji o pravih namenih bolgarskega kralja niso hoteli povedati resnice ter so ga s raznimi izjavami varali, dokler ni dne 1. marca zjutraj predsednik vlade Filov odletel na Dunaj, kjer je podpisal pristop Bolgarije k trojni zvezi, medtem ko so istočasno začele nemške čete svoj pohod v Bolgarijo.«

(Pri tej priložnosti pripomnimo, da je že takrat ob »prvi bolgarski krizi« znani turški list »Yeni Sabah« zapisal, da ne verjame v zagotovila kralja Borisa in predsednika vlade Filova in da je Bolgarija že sprejela obveznosti do velesil osišča, ki pa da bodo »izpolnjene šele takrat, ko bo imela Nemčija na romunskem bregu Donave zadosti svojih čet, da se Bolgariji ne bo treba bati odpora njenih sosed.«

Angleška poročila o razporedu nemških čet na jugovzhodu

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja naslednje poročilo agencije »Exchange« iz Aten:

Atene, 10. marca. Tukaj opazujejo gibanje nemških čet po jugovzhodu z vso pozornostjo. O nemških načrtih je mogoče dati za enkrat naslednje podobe:

1. Bolgarsko-grška frontna črta je razdeljena v štiri oddelke. Za vsak odsek stoji na razpolago ena armada. Glavni stani teh armad so v Melniku, Trigradu, Zlatogradu in Svilengradu. Zvezni generalni stan je v Plovdivu, vrhovni generalni štab pa v Sofiji. Kako močne so te armade, ni mogoče z gotovostjo trditi, ker se vedno prihajajo nove čete iz Romunije. Za enkrat je dokazanih samo 12 divizij, ki so na grški meji. Vsaka armada bi torej imela le po tri divizije.

2. Na črnomorski obali je za enkrat samo ena divizija v Varni, kjer so tudi nemške pomorske čete.

3. Tudi proti turški meji se pomikajo nemške čete. Po dosedanjih poročilih pa jih ni več, kakor ena divizija, toda premikanje čet na tem odseku še ni končano.

Sovjeti zbirajo čete na turški meji

Newyork, 10. marca. m. AP poroča iz Curiha, da sovjetsko vrhovno poveljstvo zbira rdečo armado vzdolž turške meje. Dobro poučeni krogi mislijo, da ima to zbiranje sovjetskih čet na turški meji namen ohraniti ravnotežje zaradi zbiranja nemških čet ob grški in turški meji.

gla objaviti obširnejših komentarjev. Pač pa je to vest komentiral newyorški radio in poudaril, da bodo Združene države ta zakon začele hitro izvajati, čim ga bo predsednik Roosevelt podpisal. Washingtonski dopisnik lista »New York American« piše, da je predsednik Roosevelt pripravljen pospešiti pomoč Angliji in ji poslati bojne ladje, topove, vojaški material in potrebščine v znesku ene milijarde dolarjev. List pravi, da bo predsednik Roosevelt to storil, čim bo podpisal sprejeti zakon. Kakor pravi dopisnik tega lista, bo predsednik Roosevelt takoj po podpisu zakona od kongresa zahteval kredit 5 milijard dolarjev, istočasno pa bo zahteval dovoljenje za zaključitev velikega naročila z Anglijo za isti znesek. Da bi pospešil proizvodnjo za narodno obrambo in obrambo Anglije, bo predsednik Roosevelt pozval ameriški narod in mu sporočil, da gre za narodno življenje Združenih držav. Iz dobro poučenih krogov se je zvedelo, da bo dopolnilni kredit, ki bo izven programa za narodno obrambo, znašal 23 milijard dolarjev. List »New York Times« izraža upanje, da bo Anglija dobila na podlagi zakona predvideno pomoč v najkrajšem času. (AA.)

Vtis v Italiji

Rim, 10. marca. »Giornale d'Italia« objavlja članek svojega ravnatelja Virginia Gayde, ki pravi, da velesile osišča jemljejo na znanje ameriški zakon o pomoči Angliji, toda Amerika naj se zaveda, da velesile osišča nikoli ne bodo dovolile, da bi ameriški transporti orožja kdaj prišli v Anglijo.

4. Nemško letalstvo ima v Bolgariji svojo popolno organizacijo. Nemčija je poslala v Bolgarijo eno celotno letalsko armado. Najbrž je to četna letalska armada, ki je imela svoj glavni stan v Bukaresti. Vsaka teh letalskih armad, četne v Bolgariji in šeste v Romuniji, ima po 1700 letal na razpolago, in sicer po 1000 bombnikov, 125 lovskih letal in 75 izvidniških letal. Letalska armada v Romuniji ima nalogo braniti petrolejske vrelce. Nemško poveljstvo je računalo tudi s tem, da protiletalska obramba sama predstavlja veliko nevarnost za petrolejska polja, ki bi se lahko od lastnih granat, ki padajo goreče nazaj, vžgala.

5. Na albanski fronti je zbrala Italija okrog 320.000 do 375.000 mož močno armado. General Cavallero je v zadnjih 14 dneh svoje čete popolnoma preuredil in vse govori za to, da se bo tamkaj pričela velika ofenziva. Italija je v Albaniji posebno okrepila število tankov in težkega topništva.

Vedno nove čete prihajajo

Rim, 10. marca. b. Prve nemške čete, ki so prešle bolgarsko mejo, so se že pred dnevi razporedile. Nove čete še vedno prihajajo, kakor piše rimsko »Tribuna«. Prišlo je tudi ogromno število avtomobilov in kamionov, ki so bili zaplenjeni v Franciji za časa lanske vojne. Poleg tega nemške čete vozijo s seboj tudi tanke, ki so bili zaplenjeni v Poljski, Belgiji in Franciji. »Tribuna« pravi, da so se čete nastanile po šolah in dšamijah.

Angleži so Sovjete spoznali...

Bern, 10. marca. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Londona, da so tamkaj prišli do zaključka, da je sovjetska izjava glede vkorakanja nemških čet v Bolgarijo, prefrignana komedija. Sovjeti so svojo »svarilno« izjavo izrekli tri dni potem, ko so nemške čete vkorakale v Bolgarijo ter so jo naslovili mali bolgarski državi, medtem ko Nemčije izrecno niso imenovali. S to svojo izjavo da Sovjeti niso imeli drugega namena, kakor da »dokažejo svoj moralni alibi«, to se pravi, da se pred tistimi komunističnimi agitatorji, ki so se vse leto po jugovzhodu Evrope širokoustili, da bodo »Sovjeti že branili male slovanske države«, in ki sedaj stoje blamirani, upravičijo s izgovorom, češ, »da niso pri tej bolgarski zadevi imeli nobenih prstov vmes«, ali pa da se s izjavo: »nas ni bilo zraven, (Nadaljevanje na 2. strani)

Zakaj Molotov ni govoril

Newyork, 10. marca. »New York Sun« objavlja članek, v katerem izraža začudenje, zakaj sovjetski komisar za zunanje zadeve pretekli teden, ko je zasedal vrhovni sovjet ter sprejemal novi sovjetski proračun, ni imel napovedanega govora. Še vsako leto je sovjetski komisar za zunanje zadeve pri tej priložnosti imel velik govor o mednarodnem položaju. Letos je molčal. List pravi, da Molotov ni imel nič prida povedati. Lani je lahko govoril o zasedbi slovanske Poljske. Jeseni je lahko govoril o zasedbi baltičskih držav in Besarabije. Toda tokrat ni imel nobenega plana, ki bi ga mogel vreči pred tovariški zbor, izvemši priznanje, da so medtem nemške čete zasedle Romunijo in Bolgarijo, ustanovile svoja pomorska oporišča v Varni in Konstancl in Crnem morju ter prišle v zaledje Dardanel in Bosporja. Med uspehe sovjetske politike tega noče šteti. Zaradi tega je tovariš Molotov rajši molčal.

Politični zapiski

Jugoslavija in sedanji dogodki na Balkanu

Tak je naslov članka belgajške »Semouprave«, glavnega glasila JRZ, iz katerega posnemamo: »Naše koristi so v tem, da ohranimo svojo zemljo in svoj mir. Vse, kar je v opreki s temi velikimi cilji, ni v našo korist. Ni pa potrebno, da bi se naše koristi v vsakem trenutku skladale s koristmi vseh drugih. Zato je potrebno znati in umeti ločiti naše in tuje koristi, pa spoštovati prve in budno bdeti nad drugimi našimi... Naj se zgodi na svetu kar koli. Nemčija in naša država Jugoslavija ostaneta po besedah voditelja nemškega naroda g. Adolfa Hitlerja večni sosed — izjava, ki je za nas priznanje naše bitnosti za tisoč let naprej in pomeni to, da smatra največji Nemec, idol nemškega naroda in njegov voditelj, oboje naših dveh ras in njuno sodelovanje na vseh poljih kot stvar, ki je za Nemčijo izven dvoma. In ker je to izven dvoma za voditelja Nemčije in nemškega državnega kancelarja ter tvorca tretjega rajha, je ta formula vsekakor politična dogma za vse njegove sonarodnjake in njegova oporoka vsem Nemcem sedaj in v bodoče. »Semouprava« končuje članek s temi besedami: »Nastopil je trenutek, da smo se enkrat več v zgodovini enaki sebi in največji dnu in da zbrani okoli svoje krone, okoli njegove vzvišene strice Nj. Kr. Vis. kneza namestnika, okoli kraljevskih namestnikov in naše vlade — verujemo v moč svojih upraviteljev in v njihovo pripravljenost, delati vedno po nareku največje državne koristi, tako, kot se delati tudi doslej, modro držati krmilo naše usode, zavedajoč se, da nam vedno varujejo tisto, kar je v najvišjem interesu nas samih, Balkana in cele Evrope. Z vero v Boga in s tem zaupanjem gremo naprej, lojalno in brez nepotrebnega vznemirjenja, z željo, da ne zanemarimo nobene svoje narodne dolžnosti. To je tisto, kar je glavno in kar je v rešnici železno orožje naše morale in močan jekleni ščit našega oboja.«

»Vreme« o zunanji politiki Jugoslavije

V pregledu svetovnih političnih in vojaških dogodkov zadnjega tedna piše direktor belgajškega »Vremena« dr. Danilo Gregorić tudi o zunanji politiki Jugoslavije. Med drugim pravi: »Politika Jugoslavije, ki je s svojo dalekovidnostjo in pravilno oceno vseh elementov dosegla, da je ostala naša država v najtežji vojni vseh časov zelenica mira, ima za temelj dvoje postavk: sodelovanje s sosedji a prvenstvo s omili silami, ki s svojo dinamiko in s svojo po naravi močno strukturo dajejo obeležje oblikovanju usode Evrope in zlasti tistega njenega osredka, ki mu Jugoslavija po naravi pripada; istočasno pa neodstopna in odločna obramba vseh tistih osnovnih načel, na katerih je zidana naša država ter njena krvavo pridobljena svoboda. Ravno v sodelovanju z jugovzhodnimi državami in s sosednjimi velikimi silami je bil ta drugi cilj naše zunanje politike dosegel najpopolnejše dosežen. Če se torej mora Jugoslavija danes kakor koli odločiti, mora biti ta odločitev navedena je vodena z istimi načeli, ki so vodila njeno dosedanje politiko. Mir in svoboda, neodvisnost in državno celotnost Jugoslavije lahko in edino lahko uresniti v sodelovanju s tistimi silami, ki so s svojo dosedanje politiko do Jugoslavije pokazale, da spoštujejo naš narod in njegove koristi, njegove življenjske zakone, njegovo neodvisnost in njegov mir... Jugoslavija lahko s polnim zaupanjem gleda v svojo bodočnost, sveta si svoje moči, sveta si pravilnosti svoje politike in sveta si važnosti sodelovanja s tistimi silami, s katerimi je naša država povezana s vzajemnostjo, zaupanjem in spoštovanjem Nova Evropa je na pohodu. V njej bo Jugoslavija močna, samostojna, mirna in svobodna imela tisto važno mesto, ki ji pripada v delu velike evropske izgraditve.«

»Giornale d'Italia« o stališču Rima in Berlina do Jugoslavije

Italijanska lista »Giornale d'Italia« in »Piccolo« ocenjujeta izjavo predsednika in podpredsednika jugoslovanske vlade. V »Giornale d'Italia« beremo med drugim tudi sledeče: »Znano je, da tako Rim kakor Berlin ne nameravata vplivati na zadržanje Belgrade. V rešnici sta bila gg. Dragiša Cvetković in Cincar-Marković v Berghofu izključno na pobudo Jugoslavije. Zato so bili vsi alarmantni glasovi absurdni in fantastični. Teden dni po vikorakanju nemških čet v Bolgarijo lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da pri tem niso nastale nikake temeljne spremembe v usmerjenosti balkanskih držav. Če pustimo ob strani turško presojo, ki je tudi stvarna in vedra in predstavlja kot taka tvorno postavko, se lahko smatra zadržanje Jugoslavije kot dobro naklonjena pažnja. Kljub stalni nervozni in vznemirjenosti, ki ga je bilo opaziti v nekaterih krogih javnega mnenja, lahko ugotovimo, da se odnosi razvijajo normalno.«

Gayda o položaju na Balkanu

Dopisnik »Politike« je poročal svojemu listu tole: »Ko komentirajo vesti o prizadevanju Washingtona, da bi vplival na zadržanje Jugoslavije, tu v prvi vrsti poudarjajo, da je Amerika na ta način ponovno pokazala svojo željo, vmešavati se v evropske zadeve. Zaradi tega pišejo tukajšnji listi zelo ostro in naglašajo, da Amerika ograža evropski mir in da Roosevelt svojo državo očitno peha v vojno. V tukajšnjem tisku je bilo mnogo vesti o Jugoslaviji. Pozornost je zbudila današnja Gaydina pripomba v »Giornale d'Italia« o delovanju Washingtona v Belgradu. Gayda pravi, da bo Jugoslavija imela prihodnost določiti svoje zadržanje brez možnosti na kakršno koli dvomnost, tako za sedanjost, kakor za bodočnost. Na to Gaydino pripombo se lahko ugotovi, da se ravno iz današnjega poročila iz Belgrade v istem listu lahko vidi, kako v jugoslovanski politiki ni nikakih dvomnosti. V tem poročilu je jasno potrjeno stališče Belgrade: politika mira, sodelovanje s sosedji na osnovi svobode, neodvisnosti in državne nedotakljivosti. Ta načela, ki so večkrat jasno postavljena, ne opravičujejo nikakega naglašanja dvomnosti. Vsi s strani tiste vlade ne, ki je ta načela postavila. V ostalem je pomisliti tudi na to, da obstaja pak o prijateljstvu med Italijo in Jugoslavijo, kakor tudi na pred nedavnim na merodajnem nemškem mestu označene »odlične odnose med Nemčijo in Jugoslavijo«, ki prav tako ne opravičujejo še same uporabe besede »Dvornost.«

Šola nevtralnosti spada v Jugoslavijo

Svicaški list »Bäler Nachrichten«, ki večkrat piše o Jugoslaviji, zlasti poudarja, da je Jugoslavija res nevtralna in pravi celo sledeče: »Če bi prišlo kdaj na vrsto vprašanje o ustanovitvi visoke šole za nevtralnost, potem je brezpogojno treba to šolo ustanoviti v Jugoslaviji.«

Uredba o državnem računovodstvu

Proračun se bo odslej pričel s 1. januarjem in končal z 31. decembrom

Belgrad, 10. marca. m. V današnjih »Službenih novinah« je objavljena uredba o državnem računovodstvu. S to uredbo je postavljeno vse državno računovodstvo na novo podlago. V veljavo stopi 1. aprila. S tem dnem preneha veljati uredba o državnem računovodstvu iz leta 1910. z vsemi spremembami in dopolnili, istočasno pa tudi zakon o državnem računovodstvu z dne 15. junija 1934.

Nova uredba o državnem računovodstvu, ki obsega 255 členov, ima odredbe o državnem proračunu, ki podrobno predvidevajo postavke pri izdelavi državnega proračuna, izvedbo državnega proračuna, odredbo o računovodstvu, o proračunu in izvedbi proračuna, o tekočem računovodstvu, o poslovanju z depoziti, o vodenju podatkov o državi lastnosti, o polaganju računov celokupnega državnega gospodarstva, o izvrševanju pomožnih služb z navedbami iz ter o blaginjski službi. Dalje predvideva podrobne odredbe o pogodbah in kavcijah državne licitacije, o pogojih in pismenih ponudbah, četrti del te uredbe obsega odredbo o državni lastnosti, peti del odredbo o samostojnih državnih ustanovah, šesti del o kontroli službe, sedmi del pa obsega prehode te zaključne odredbe. Državno računovodstvo obsega izdelavo in izvedbo državnega proračuna, polaganje računa o dohodkih in izdatkih in o stanju dohodkov in izdatkov državnih skladov, kakor tudi poslovanje državne blaginje, sklepanje pogodb, ki pomenijo za državo izdatke ali pa prinašajo dohodek, upravljanje z državo lastnostjo in z lastnostjo državnih skladov, poslovanje samostojnih državnih ustanov ter kontrolo nad vsemi temi ustanovami.

Proračunsko leto se začne 1. januarja in konča 31. decembra. Sedanje proračunsko leto pa se je začelo s 1. aprilom in končalo z 31. marcem. Odredbe predvidevajo, da se morajo vsa nabavna dela in nakupi na državne stroške izvršiti na javnih licitacijah, če je delo ocenjeno na več kot 300.000 in ne manj kot 1 milijon dinarjev je potrebna predhodna soglasnost finančnega ministra za izvršitev tega dela.

Ce je znesek večji od 1.000.000 din, se mora od finančnega ministra zahtevati predhodno soglasje za izvršitev tega dela. Ce znesek presega

10.000.000 din, je potrebno tudi soglasje predsednika in podpredsednika ministrskega sveta. Državno lastnino upravlja finančni minister. Državno premoženje obsega: javno posestvo, nepremičnine, premičnine. Ostala stvarna prava, kakor terjatve, ne pripadajo državi. Samostojne državne ustanove se ustvarjajo z namenom pravilnega izkoriščanja državnega premoženja, državnih olajšav in monopolov ali pa z namenom, da se organizira denarni promet, narodno varčevanje, narodni kredit, nove gospodarske panoge ali pa da se zagotovi kulturne, zdravstvene in socialne potrebe. Za ustanovitve take ustanove je treba izdati zakon. Samostojne državne ustanove krijejo svoje izdatke iz lastnih dohodkov. Višek dohodkov oddajajo finančnemu ministru. Delokrog dela in način vodstva vsake samostojne državne ustanove se odreja z uredbo, ki jo predpiše ministrski svet. Poslovno leto se strinja s proračunskim letom. Prehodne in zaključne odredbe predvidevajo določila, dokler ne bo izvršena sistematizacija mest in poklicev, da se v osebnih izdatkih pokaže položaj državnih uslužbencev po stvarnih potrebah. Stanje in vrednost javnih posestev se bo popisalo; to velja tudi za samostojne državne ustanove, državne funde in zaklade. Pogodbe in sporazumi, ki so bili sklenjeni pred stopanjem te uredbe v veljavo, bodo ostali še dalje v veljavi do 31. decembra 1941. Tvorijo posebno proračunsko razdobje, za katerega veljajo odredbe te uredbe.

Glede izdelave določil za izvrševanje proračuna lahko ministrski svet na predlog finančnega ministra za to proračunsko razdobje odobri postopanje po dosedanjih predpisih. Ta uredba bo stopila v veljavo 1. aprila 1941, izvedeni čl. 228, odst. 2, ki govori o tehničnih določilih državnega proračuna, čl. 248, ki se nanaša na samostojne državne ustanove in čl. 254, ki predvideva določila za izdajanje proračuna za prvo proračunsko razdobje, ki stopa v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«, to je danes.

Z uredbo o državnem računovodstvu smo dobili popolnoma novo sestavo državnega računovodstva.

Mladina JRZ celjskega okraja dr. Kulovcu

Ob zaključku dvodnevnega tečaja MJRJ, na katerem so imeli referate 60-tim delegatom »krajnih organizacij MJRJ v celjskem okraju« številni predavatelji iz Ljubljane, Maribora in Celja, je bil v nedeljo ob 2 popoldne v vrtni dvorani hotela Evropa redni občni zbor pod vodstvom predsednika Josipa Krolfliča. Zborovanju so prisostvovali senator Alojzij Mihelič, podpredsednik okrajne JRZ g. Anton Fazarine, celjski podžupan Rudolf Stermecki, zastopnika banovinskega odbora, ter bivši poslanec prof. Mirko Bitenc. Z vsem navdušenjem je mladina sprejela pozdrav ministra dr. Kuloveca in odposlala svojemu voditelju vdanostno brzojavko, obenem pa se s pozdravno brzojavko spomnila tudi velikega prijatelja naše mladine dr. Kreka. Po poročilih je pozdravil delegate krajevnih organizacij v imenu celjskega župana podžupan Rudolf Stermecki, g. Alojzij Mihelič pa v imenu starešinske okrajne in krajevnice organizacije JRZ. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen odbor s predsednikom Jožefom Krolfličem na čelu.

Kdo je lahko član Kulturbunda

»Deutsches Volksblatt«, glavno glasilo nemške narodnostne skupine v Jugoslaviji, polemizira z mariborskim »Večernikom«, ki je objavil članek, kjer pravi, da načelo, ki služi kot podlaga za vstop v Kulturbund v Sloveniji in v Vojvodini ni enako in pravi: »Mi lahko rečemo samo to: Pristop k nemški narodni skupini je v Sloveniji zelo težek. Mnoge dobre žene in moške, ki niti leta 1918. niso skrivali svojih simpatij do Nemčije, so hoteli vstopiti v Kulturbund, pa so morali biti odklonjeni, ker niso izpolnili pogojev, pod katerimi bi mogli biti sprejeti. Kajti v tem pogledu je nemško vodstvo zelo točno. Mnogi, ki so bili po letu 1918. zelo prilagodljivi razmeram, bi danes radi bili Nemci. Tu pa je postopek zelo previden. Tistemu pa, ki je moral svojo pripadnost k Nemčiji pod velikim pritiskom skozi leta zapreti v svojo notranost in ki se mu danes, po novem redu ni treba več bati kakšne grolne škode, pa izpove svojo pripadnost k nemški narodni skupini — temu se kar mogoče olajša pristop. Rečemo lahko, da čisto vidimo grenko razočaranje obraze, ko se temu ali onemu odbije želja, da bi bil sprejet. Iz obrazloženih dejstev jasno izhaja, da ne more biti govora o kakem pritisku na posameznike, naj pristanejo, da so pripadniki nemške narodne skupine.«

Belgrajske novice

Belgrad, 10. marca. m. Na novem pokopališču je bil danes pokopan bivši poslanec in belgajski župan Miloš Savčić, ki je umrl včeraj v Belgradu. Pokojni Savčić je spadal med pionirje srbske industrije.

Belgrad, 10. marca. m. Po dvodnevem bivanju v Belgradu je zapustila danes našo prestolnico skupina madžarskih pesnikov in pisateljev. Madžarski kulturni delavci so v teku včerajšnje dne obiskali Avalo in Oplenac ter položili vence na grob neznanega junaka in kralja Aleksandra.

Belgrad, 10. marca. m. Ministrski svet je na podlagi § 113 finančnega zakona za leto 1939-40 predpisal uredbo o osvoboditvi od skupnega davka in zmanjšanju stopnje državne trošarine na sladkor, ki se uvaža iz tujine. Po tej uredbi je osvobojenih od skupnega davka 1200 vagonov sladkorja v kockah in kristalu, ki ga bo uvozila tovarna sladkorja državnega podjetja Belje iz tujine. Po tej uredbi je pooblaščen finančno ministarstvo, da lahko na količino omenjenega sladkorja zmanjša stopnjo državne trošarine za toliko, kolikor je potrebno zaradi izenačitve uvoženega sladkorja s cenami domače proizvodnje.

Belgrad, 10. marca. AA. Novi japonski poslanik na našem dvoru Ukubo Tositaka je izročil danes ob 12 zunanjemu ministru Cincar-Markoviću kopije svojih poverilnic.

Belgrad, 10. marca. AA. Prosvetni minister dr. Miha Krek v petek, 14. t. m. ne bo sprejemal občinstva. (Iz pisarne prosvetnega ministra.)

Belgrad, 10. marca. m. S kraljevim ukazom sta napredovala na vseučilišču kralja Aleksandra I. v Ljubljani v 5. skupino na medicinski fakulteti za docenta dr. Hubert Pehani, na tehnični fakulteti za asistenta 7. skupine inž. Drago Matanovičev.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 10. marca. b. Glavni tajnik SDS g. Sava Kosanović, ki se je vrnil iz Belgrade, je poslal odprto pismo članom SDS in njenim prijateljem. V tem pismu poudarja veliko važnost, da je

postal Srb samostalec dr. Svetozar Ivković podban banovine Hrvatske. Ta rezultat, pravi g. Kosanović ni strankarski, temveč narodni in s tem je naj-slovesnejše poudarjeno in še močnejše potrjeno, da je v banovini Hrvatski politika, katere se ne more bati Srb. Osmovna misel te politike je za obrambo narodnega obstoja in za skupnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, zbranih okrog narodne dinastije.

Občni zbor učiteljskega združenja

Belgrad, 10. marca. AA. 8. marca t. l. je bila v Belgradu seja upravnega odbora Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Poleg članov izvršilnega in nadzornega odbora so se seje udeležili tudi zastopniki odsekov za vrdarsko, zetsko, moravsko, dunavsko, vrbasko in dravsko banovino ter zastopniki odseka za Belgrad, Zemun in Pančevo. Po poročilih odborov so poročali predsedniki odsekov JUJ med njimi tudi Metod Kumelj iz Ljubljane o stanju prosvete in organizacije v banovinah ter drugih poročil o vprašanjih, ki zanimajo učitelje, kakor tudi o oskrbovanju učiteljskega in o spremembi uradniškega zakona v zvezi z obveščili, ki jih vsebujejo poročila članov glavne učiteljske uprave. Sprejeti so bili potrebni sklepi o sklicanju seje glavnega odbora, dana pa so bila tudi potrebna navodila za bodoče delo.

Velikani na morju

V tej vojni se je že večkrat pisalo o tem, da je čas križark že mimo, kajti križarke so prevelike in se priprazni pomikajo po morju. Sedaj prihaja nova doba, in sicer doba podmornic in letala nad morji. Toda to mnenje je začelo kmalu plahneti, in sicer tedaj, ko se je razvedelo, kako sta veliki vojni ladji, in sicer tokrat — ladji letalonosilki »Ark Royal« in »Illustrious« prenesli napad v Severnem morju in na Sredozemskem morju. Velika bojna ladja je tudi v tej vojni še ohranila vso svojo veljavo. Ravno za letos na napovedujejo prav tako v Angliji, Ameriki in v Nemčiji in na Japonskem, da bodo dogradili in dali v službo na morjih največje bojne ladje, kar jih je sploh bilo doslej še dograjenih. Ravno pred nekaj tedni so Angličje precej bučno napovedali, da so že dali v službo velike bojne ladje »King George V« in da je ta bojna ladja prepeljala novega angleškega veleposlanika lorda Halifaxa v Ameriko. Tako so torej Angličje sami tako rekoč že obvestili sovražne podmornice in letala, da je njihova največja bojna ladja že na morjih.

Ta velikan je prvi od petih. Ti dve bojni ladji so začeli delati v letih 1937-38, ostale tri pa v letih 1937-38. Vsako so gradili v neki drugi ladjedelnici. Ladjedelnica Wickers-Armstrong v Barrow je gradila ladjo »King George V«, ladjedelnica v Birkenheadu je gradila sestrsko ladjo »Prince of Wales«, ladjedelnica John Brown v Clydebanku gradi tretjo posestrimo »Duke of York«, ladjedelnice Swan Hunters četrti bojni ladji iste vrste »Jellicoe« in v Fairfieldu grade peto »Beatty«.

Vseh pet bojnih ladij so spustili v morje že v času od 26. februarja do konca leta 1939. Prve poskuse z novimi bojnimi ladjami so izvedli v aprilu 1940 in verjetno bodo letos že vse te nove bojne ladje lahko sodelovale v bojih. »King George V« in »Prince of Wales« sta gotovo že razporejeni med brodovja, ki se udeležujejo bojev. Te nove bojne ladje imajo po 35.000 ton, dolge so po 225.50 m in široke po 31.40 m. Moč njihovih strojev znaša 180.000 konjskih sil in njihova hitrost je 28 vozlov na uro. Vsaka ima s seboj po tri letala in na krovu po deset topov po 336 mm, 16 protiletalskih topov po 132 mm itd. Na vsaki je 1500 mož posade in to so prve angleške bojne ladje, ki imajo po štiri stolpe.

Nemško vojno brodovje ima sedaj tudi tri velike bojne ladje, in sicer velike »Bismarck«, »Tirpitz« in »Ifc«. Vsaka ima po 35.000 ton in so nekoliko večje kakor pa angleške. Dolge so po 241.50 m, široke pa po 36 m. V morje so jih spustili v času od pomladi 1939 do poletja 1940. Najbrž so že v službi ob tem času. Hitrost vsake znaša po 27 vozlov na uro, toda imajo manj topov kakor pa angleške, pač pa so ti topovi večji. Imajo namreč po osem topov po 380 mm. — Poleg tega ima nemško brodovje sedaj še dve novi letalonosilki, in sicer ladjo »Graf Zeppelin« in »B« po 19.250 ton. Obe sta sedaj gotovo že v službi.

Torej sta sedaj oba nasprotnika dobila približno enako število bojnih ladij. V letu 1941. bo Anglija dobila še nekaj novih velikih bojnih ladij in tedaj se bo videlo, koliko bodo na nemški strani postavili proti vsem tem novim edincam.

Kot naš drugi podlistek smo začeli danes prinašati napeto povest

Lov na meteor

ki jo je spisal še vedno zanimiv J. Verne.

Čeprav je v novi povesti namišljen astro-nomski problem, je vendar le v celoti preprosta in napeta ljubavna ter pustolovska povest, ki bo vsakega bralca držala v pričakovanju. :: Upamo, da bomo s tako povestjo in lahkim čtivom — poleg druge resne povesti — ustregli našim bralcem.

Francoske vojne ladje bodo spremljale živežne prevoze v Francijo

London, 10. marca. Reuter. Tukaj izjavljajo, da je Francija pri južnoafriški vladi protestirala zaradi zaseda francoske ladje »Ville de Madagascar«, ker je bila ladja na poti iz Dakarja proti Madagaskarju, torej med obema francoskima kolonijama. Takšni ukrepi da niso opravičljivi, pravi francoski protest. V Londonu pristavljajo, da so od francosko-nemškega premirja dalje angleške pomorske sile zasegle že 108 francoskih trgovskih ladij, od začetka tega leta do sedaj pa že deset.

Vichy, 10. marca. Havas. Pooblaščen predstavniki francoske vlade je dal časnikarjem sledečo izjavo:

Kakor je že znano, so včeraj na konferenci med Darlanom, Huntzigerjem, Platonom, Weygandom in Bergeretom razpravljali o možnosti zunanjega napada na naš afriški imperij. Pri tej priliki so ugotovili, da bodo same francoske sile v skladu s obveznostmi, ki jih je maršal Petain sprejel v okviru pogojev za premirje, zajamčile obrambo imperija pred vsakim napadom. Danes se lahko še pristavi, da se beseda »obramba imperija« zaradi nasilnih zaplemb naših trgovskih ladij ne nanaša samo na imperij v dobesednem pomenu besede, temveč tudi na promet med imperijem in domovino.

Ze davno je poveljnik francoske mornarice admiral Darlan rekel in večkrat ponovil, in to je govoril v imenu francoske vlade, da ne bo več dovoljeval, da bi kdo plenil francoske ladje, Francozi pa bi umirali od gladi. Če bi naši protesti ostali brez uspeha in ako bi Anglija še naprej ustavljala in plenila naše trgovske ladje, bo potrebno temu narediti konec in zato bodo naše vojne ladje spremljale trgovske ladje. Zaplemba ladje »Ville de Majunga« je dokaz, da je stališče Francije pravilno.

Drobne novice

Vichy, 10. marca. AA. Generalni guverner Alžira, admiral Abrial, je prišel danes popoldne v Vichy. Cez dan je bil admiral Abrial v avdijenci pri admiralu Darlanu.

Vichy, 10. marca. AA. Havas. Jutri popoldne ob 8 bo general Huntziger odpotoval s letalom na nadzorstveno potovanje v Nine, Avignon in Valence. V Vichy se bo vrnil 12. marca.

Newyork, 10. marca. AA. Reuter. Rooseveltov zaetopnik Harriman, ki ima nalogo olajšati in popešiti pomoč Veliki Britaniji, se je danes s »Clipperjem« odpeljal v Evropo.

Amerika bo spustila v morje svojo novo veliko bojno ladjo »North Carolina« v aprilu. Ta bojna ladja bo imela 35.000 ton nosilnosti in v juliju bodo spustili v morje sestrsko ladjo »Washington«. Amerika ima torej veliko zamudo, ker je dala graditi obe ladji šele v letu 1937-38, ostale štiri enake bojne ladje pa so začeli graditi v letih 1938-39. Ostale štiri bojne ladje so: »Indiana«, »Massachusetts«, »Alabama« in »South Dakota«. V službo bodo prišle te bojne ladje najbrž v letih 1941-43. Seveda bodo sedaj dela na teh bojnih ladjah pospešili. Dolge so po 228 m in široke po 33 m, hitrost znaša 27 vozlov na uro. Imajo po devet topov po 409 mm in po tri stolpe. Pozneje bodo spustili v morje še dve največji bojni ladji na svetu »Iowa« in »Montana«, ki so ju začeli graditi v letih 1939-40 in ju bodo spustili v morje v letu 1941., služiti pa bosta začeli v letu 1943. Obe bojni ladji bosta imeli po 45.000 ton in po 12 topov po 406 mm.

Japonska pa hiti sedaj z gradnjo treh ali štirih ogromnih bojnih ladij po 43.000 ton. V letu 1937. so sklenili začeti graditi te bojne ladje in so bili prvi, ki so se odločili preokrežati dotedanje mejo 35.000 ton. Te bojne ladje bodo imele topove vsaj po 406 mm in te bojne ladje so sedaj najbrž že sposobne za službo. Japonci skrivajo te ladje in jih raji ne uporabljajo v take diplomatske namene, kakor to delajo Angličje s »Kraljem Jurijem V«. Vsekakor bodo Japonci letos imeli največje bojne ladje na svetu, ki bodo tudi že v službi.

Zaradi vsega tega se lahko nekoliko razume igra zlasti na Daljnem vzhodu, kjer skušajo posamezne velepile pridobiti nekaj mesecev, druge pa zopet pospešiti potek dogodkov tako, da bi lahko svojo premoč čim uspešneje izrabile.

(Nadaljevanje s 1. strani)

ko se je to kuhalo vnaprej opravičilo pred neizbežnim očitkom, da so Sovjeti sedaj že četrto slovansko državo prepustili svoji usodi.«

Predsednik grške vlade:

Borili se bomo naprej do zmage

Atene, 10. marca. Atenska agencija poroča: Predsednik vlade Korizis je imel govor pred zastopniki delavskih zvez v Atenah in v Pireju ter je ob tej priliki med drugim rekel:

Socialna obnova je bila med največjimi deli pokojnega Metaxasa in ni bila samo dejanje pravilnosti za velik del grškega naroda, ampak tudi dejanje velike politične daljnovidnosti, ki je narodu vili voljo in neomajno odločnost v tej težki in sveti borbi, ko se bojuje za to, da ne odstopi niti pedi svoje zemlje. V tem kritičnem trenutku nam je v veliko oporo vse tisto, kar nam nudijo delavci v Atenah in v Pireju. Tudi po štirih mesecih težkih izkušnjah je duh odpornosti delavskega stanu ostal trden in resen in pripravljen za vsako žrtve in vsako nevarnost. Odločeni smo, nadaljevati s borbo, ki smo jo začeli 28. oktobra in nadaljevali jo bomo s istim junaštvom, s isto vztrajnostjo zaradi zmage in pravice. (AA)

Večja živahnost po bojiščih

Od nedelje do ponedeljka so bile na bojiščih tu pa tam večje borbe. Tako poročajo nedeljska uradna vojna poročila, da so v Albaniji Grki napadli in pri tem imeli znaten uspeh, ki jim je prinesel nekaj tisoč ujetnikov, med njimi enega divizijskega generala ter mnogo težkega in lažjega orožja. V Afriki so angleške motorizirane kolone prodirle iz Somalije navzgor po poti, ki pelje v Harrar ter so zasedle Gabredaro, ki leži 250 km severno od Mogadiscia in prav tako daleč od Harrarja. Po tej poti je pred petimi leti korakal maršal Graziani nad Abesinijo. Na zahodu so Nemci v noči na nedeljo štiri ure bombardirali London z zažigalnimi in rušilnimi bombami.

Na zahodu

Napad na London

Nemška poročila

Berlin, 10. marca. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Včeraj in preteklo noč so enote nemškega letalstva izvedle napade na razne vojaške cilje v Angliji. Prav tako so nemška letala napadala ladje, ki so plule v bližini angleške obale. Pri napadih na London se je nemškimi letalom posrečilo navzlic neugodnim vremenskim razmeram in navzlic močnemu protiletalskemu ognju povzročiti veliko škodo na raznih vojaških objektih v Londonu in okolici. Poleg tega napada je bil preteklo noč izveden napad na važne naprave v Portsmouthu. Veliko število zažigalnih bomb z močnim eksplozivnim učinkom je povzročilo velike požare in škodo.

Nemška ogledniška letala so napadla v bližini vzhodne škotske obale sovražnikov konvoj in pri tej priliki težko poškodovale dve angleški ladji. Južno od Plymoutha je bila zadeta velika sovražnikova trgovska ladja. Pri napadih nemških letal na letališča v južni Angliji je bilo razbitih več lop in drugih stavb na letališčih. V več mestih na južnem Anglijskem in na Škotskem so bili uspešno bombardirani važni vojaški cilji.

Pri napadih manjših skupin nemških letal na letališča na otoku Malti so bili uničeni trije angleški lovci, ki so bili na tleh. Prav tako pa je bila zažgana tudi ena lopa. Podobno so bile zadete tudi pristaniške naprave v Lavaletti.

Nemške daljnostrelne baterije ob Rokavskem prelivu so streljale na sovražnikov konvoj, ki je plul v bližini Dovern. Nemške baterije so prisilile več angleških ladij, ki so poskušale preteklo noč približati se obrežju Rokava, k umiku.

Sovražnikova letala niti čez dan niti ponoči niso letela nad nemškim ozemljem ali pa nad zasedenim ozemljem. AA.)

Angleška poročila

London, 10. marca. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

Snoči je sovražnik že drugič zaporedno napadel London. Bombe so padle na več naselij v južnem delu Anglije. Škoda nikjer ni preveč obsežna. Požari so bili hitro pogaseni. Tudi človeških žrtev ni bilo mnogo ne v Londonu in ne v okolici, ne po drugih krajih, ki jih je sovražnik bombardiral.

Reuterjev dopisnik pristavlja, da so bili na London izvedeni prav za prav trije napadi. Prvi je trajal skoraj štiri ure, drugi, ki se je začel po polnoči, je trajal samo pol ure, medtem ko je bil tretji rano zjutraj in je trajal tudi samo pol ure.

V angleških vojaških krogih sodijo, da so napadi na London začetek večjih spomladanskih napadov na Anglijo in morda že daljni uvod v veliki spomladanski napad.

London, 10. marca. Reuter: Admiraliteta sporoča: Oborožena ribiška ladja »Nidina« se je preteklo soboto spustila v borbo s sovražnim letalom vrste »Heinkel 111«, katerega je uničila Na ribiški ladji ni bilo niti škode niti žrtev.

Pred veliko bitko na morju

London, 10. marca. b. Minister dela Ernest Bavin je imel velik govor, v katerem je rekel, da se bo v najkrajšem času odigrala na Atlantiku pomorska borba med Nemčijo in Anglijo. Ne dvimi o končnem uspehu borbe, toda potrebno je

Sestanek francoskega episkopata

iz zasedenega dela Francije

Iz Pariza poročajo: »Kardinali, nadškofi in škofi zasedenega dela Francije so se te dni zbrali v Parizu, da bi do preporoditvenega dela zavzeli svoje stališče. Ob priliki tega sestanka so člani francoskega episkopata naslovili na papeža posebno poslanico, v kateri so mu zagotovili, da se za politiko ne bodo brigali, in da bodo delali le na tem, da ublažijo nesrečo, ki je zadela Francijo. Iz te poslanice posnemamo najbolj važne odstavke:

»Dasi nosimo rane svoje izbičane domovine, in dasi z zaskrbljenostjo gledamo v bodočnost, vendar nismo obupani. V nas je upanje v novo duhovnost; vse te žrtve ne morejo biti zaman. Trdno smo pripravljeni, da z vsemi svojimi možnostmi ohranimo svoje institucije, poslužujoč se pri tem svojih osebnih in narodnih moči.« »Trdno odločeni, da ostanemo v okviru svojega verskega programa, bomo skušali preprečiti vsakršne politične in strankarske razprtije, da delujemo za duhovni blagor duš in za lajšanje trpljenja nesrečnikov.« »Na državnem in socialnem polju izpovedujemo popolno vdanost političnemu redu, katerega je ustvarila francoska vlada in prosimo svoje zveste, da se od tega prepričanja ne oddaljijo.« — »Bolj in bolj se hočemo približati svojemu ljudstvu, ki trpi in ki je v potrebi. Trudimo se, da vzpodbujamo besede, ki pravijo, da toliko zaželeni dvig zavisi, poleg božje pomoči, tudi od naših osebnih naporov ter da je samo tisto trajno, kar bo vsak po svoj moči k delu doprinesel.«

Papež je kardinalu Suhardu daroval 100 tisoč frankov, da jih razdeli onim potrebnim, ki se nahajajo v zasedenem delu Francije.

deset tisoč novih delavcev za ladjedelnice in sto tisoč žena za zaposlitev v tovarnah za strelivo. Vsi tisti, ki so že kdaj delali v ladjedelnicah, še bolj pa oni, ki imajo pomorske izkušnje, naj se takoj prijavijo, ker se ne sme več izgubljati časa. Če bodo vsi pomagali, bodo pripomogli, da rešijo tisoče in tisoče življenj na otoku. Sovražnik še ni zadal največjega udarca, ki ga je treba pričakovati. Treba je pohiteti z delom v ladjedelnicah in v tovarnah. Poudaril je, da odločitev ne bo padla, kot se je pričakovalo, v Sredozemlju, temveč na angleških otokih.

»Novo vojno razdobje«

Budimpešta, 10. marca. m. List »Pešt« poroča iz Londona, da je iz raznih izjav onih krogov, ki so blizu angleški vladi, dobro vidno, da vlada v Londonu mnenje, da je nastopilo novo vojno razdobje. S tem v zvezi je znatno prizadevanje angleške vlade, da z ene strani zavaruje pomorski promet z Združenimi državami, z druge strani pa da na vsak način uravnoteži tonažo ladjevja zaradi izgub na morju. Po angleškem mišljenju se je novo vojno razdobje pričelo z izglasovanjem zakona o pomoči Angliji v Združenih državah, z druge strani pa s tem, da se je Anglija s svoje strani odrekla svojim namenom na Balkanu in da namerava, kakor izgleda, čimprej končati vojno v Libiji.

V Afriki

Angleška ofenziva v Abesiniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 10. marca. Stefani. Poročilo štev. 276 glavnega stana italijanske oborožene sile se glasi:

Letala nemškega letalstva so bombardirala letališče Tavenecia na Malti in so uničila tri sovražnikova letala na tleh, težko pa poškodovale hangar. V Severni Afriki je naše topništvo s svojim ognjem odgnalo sovražnikove oklepne avtomobile, ki so se poskušali približati našim postojankam pri Giarabubu.

V Kirenaiki so naša letala napadla sovražnikova pomorska in letalska oporišča. Predvčerajšnjim so enote nemškega letalstva s strojnimi streljale na sovražnikova četna zbirališča in na motorizirane kolone. Sovražnikova letala so bombardirala Tripolis in Zuaro. Pri tej priliki so bile ubite tri osebe, dve pa ranjeni. Gmotna škoda je neznatna.

V Vzhodni Afriki poročajo s severnega bojišča o delovanju patrol na obeh straneh. Sovražnik je izvedel letalske napade na Harar in Diredavo in se mu ni posrečilo povzročiti kakšne škode. V Diredavi je naše topništvo zblo eno britansko letalo.

Podkralj v Eritreji

Addis Abeba, 10. marca. AA. Stefani. Na svojem inspekcijskem potovanju po raznih odsekih bojišča v Vzhodni Afriki je podkralj prisel z letalom v Eritrejo. Ko je stopil v stik z oblastmi je obiskal poveljstva in oddelke na bojišču. Vojvoda od Aoste, ki je nato potoval v Asmaro, je obiskal ranjence Italijane in domačine. Inspekcija severnega odseka se je zaključila v Masavi, kjer je podkralj prišel v stik s častniki, katere mu je predstavil admiral, poveljnik oporišča.

Angleška poročila

Kairo, 10. marca. Reuter: Vrhovno poveljstvo britanske vojske na Srednjem vzhodu poroča:

Libija in Eritreja: Položaj nespremenjen.

Abesinija in Italijanska Somalija: Operacije se še dalje razvijajo uspešno.

Kairo, 10. marca. Reuter: Angleško letalsko poveljstvo poroča:

Libija: Naši bombniki so spet napadli pristanišče v Tripolisu kakor tudi tamošnje letališče.

Bombe so zadele važne vojaške cilje.

Abesinija: Bombniki so napadli letališče v Diredavi potem, ko so pregnali sovražna lovka letala, ki so hotela napad preprečiti. Zadeta sta bila dva vlaka, en, ki je pravkar vozil na postajo, drugi pa je stal na postaji Addagalia. Napadli smo tudi italijanske kolone, ki se umikajo iz Burje. Nato smo bombardirali sovražne postojanke pri Debra Marcos.

V Eritreji so bombniki na področju Kerena bombardirali sovražne postojanke in zbirališča.

V Somaliji so naša in južnoafriška letala sodelovala s suhozemskimi četami in napadala sovražnika pri umikanju v notranjost Abesinije.

Malta: Eno sovražno letalo tipa »Junkers 88«, ki je poskušalo izvesti ogledniški polet nad Malto, so napadla naša lovka letala in ga prisilila, da se je oddaljil. Neko drugo sovražno letalo iste vrste je padlo na tla na otoku Gozo in je zgorelo z vsemi člani posadke. Z vseh teh operacij so se vsa naša letala vrnila nepoškodovana.

Italijanska križarka, vrste

»Condottiere A«, potopljena

London, 10. marca. Reuter. Admiraliteta poroča:

S skoraj popolno gotovostjo je angleška podmornica torpedirala neko italijansko križarko vrste »Condottiere A«. Križarko sta spremljala dva rušilca. Dve uri potem, ko je bila križarka torpedirana, smo na istem mestu opazili oba rušilca, kako sta križarila okrog tega mesta in se ustavljala, ker sta očividno pobirala preživelostvo torpedirane križarke. Križarke vrste »Condottiere A«, katerih je imela italijanska mornarica štiri, imajo 5150 ton, vozijo s hitrostjo 37 vozlov in so torej najhitrejšje križarke na svetu, ter so oborožene s šestimi 24 cm topovi in 8 cvrmi za torpede. K isti vrsti je pripadala tudi križarka »Bar-

tolomeo Colleone«, ki je bila potopljena v juliju l. 1940.

Nemški strmoglavci na Dodekaneških otokih

Newyork, 10. marca. Associated Press poroča, da so nemški strmoglavci v velikem številu prileteli na italijanske Dodekaneške otoke, kjer so zasedli vsa letališča.

Po Abesiniji

Kartum, 10. marca. AA. Reuter: Angleške in abesinske čete nadaljujejo z živahnim delovanjem s severozahoda proti središču Abesinije. Dve najmočnejši zbirališči italijanskih čet sta pri Gondarju, odkoder se umikajo proti Addis Abebi. Domnevajo, da se italijanske čete pri Gondarju zbirajo iz dveh razlogov, zaradi cestne mreže in zaradi jezera Tane, oboje pa je potrebno za italijansko oskrbo. Prav tako v sestavi italijanskih čet niso

samo italijanske in domačinske čete, ampak tudi divizija »črnih sracij«.

Večno večja vročina v Eritreji ni v korist angleškimi bojem proti Kerenu. Angleške čete so sestavljene iz indijskih in škotskih oddelkov, pred njimi pa je italijanska vojska, ki šteje 14.000 mož.

Izjava generala Catrouxa

Kairo, 10. marca. Reuter. Poveljnik francoskih svobodnih čet v Severni Afriki general Catroux je za arabski list »Al Baghah« napisal izjavo, v kateri med drugim pravi, da »upa«, da bodo francoske svobodne čete kmalu prišle do meje Tunizije, kjer bodo stisnile roko francoskim četam generala Weyganda. General Catroux je nadalje razodel, da so francoske svobodne čete imele velike uspehe v odseku pri Kerenu, kjer so ujele 400 nasprotnikov. Zasedba oaz (zelenic) Kufra in Murzuk je izredno važna z vojaškega stališča, kjer so jih Italijani uporabljali kot letalska oporišča za zvezo med Italijo in Abesinijo. Posledice so se takoj čutile v Abesiniji, kjer se je število bombnikov, ki jih ima vojvoda od Aoste na razpolago v Abesiniji, takoj znižalo od 300 na 100. Italija danes nima nobenih zvez več z Abesinijo.

Beli in zdravi zobje

SARGOV KALODONT

proti zobnemu kamnu

V Albaniji

Grška ofenziva

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 10. marca. AA. Stefani: Poročilo št. 276 italijanskega vrhovnega poveljstva se glasi:

Grško bojišče: Prišlo je na posameznih odsekih 11. armade do delovanja pehote in topništva. Na bojišču 9. armade so naše čete v več akcijah krajevnega značaja ujele več grških vojakov in zaplenile orožje. Številne italijanske letalske enote so hudo bombardirale in streljale s strojnimi na sovražnikove topniške postojanke, motorizirane kolone, taborišča in korakajoče čete. Bombardirana so bila važna sovražnikova oporišča. Pri letalskih spopadih so bila zbita štiri sovražnikova lovka letala vrste »Gloucester«.

Nekje v Italiji, 10. marca. Dopisnik agencije Stefani poroča z grškega bojišča, da se grške čete še vedno nahajajo pod hudim topniškim ognjem. Italijanski bombniki so bili zadnje dni posebno delavni. Okrog 100 letal je bombardiralo obrambne naprave in sovražnikova letališča. To je bilo najbolj prepričljivo dejanje v sedanjih vojni. Naši bombniški oddelki se niso ozirali na hudo streljanje protiletalskega topništva in so se spuščali zelo nizko ter tako točno zadeli svoje cilje. Dež bomb vseh kalibrov je padel na sovražnikove postojanke. Izvedenih je bilo več bombardiranj v strmoglavem poletu na veliko razdaljo pa uspešno. Zadnje dni so se Grki začeli posluževati načinov angleške propagande. Danes so italijanski vojaki iz prvih vrst slišali, da so Grki po zvočnih sporočilih, da je Grčija sedaj že dobila vojno. Nato so italijanski vojaki odgovorili s smehom, italijansko topništvo pa je začelo streljati. Danes je zelo toplo vreme. Sneg se topi in v albanskih planinah nastopa spomlad še tedaj. Ko bo sneg skopnel, se bodo na planinskih stenah znova pojavili napis »Duce«. Zadnje dni se nekateri teh napisov že vidijo in napovedujejo prihod pomladi. (AA)

Grška poročila

Atene, 10. marca. Atenska agencija: Poročilo št. 134 grškega generalnega štaba se glasi: Včeraj smo ofenzivo nadaljevali ter smo zasedli nove postojanke. Sovražnik je s srditi protinapadi hotel zadržati naše napredovanje. Toda sovražni napadi so bili vsi odbiti z velikimi žrtvami za nasprotnika. Ujeli smo spet 150 vojakov in mnogo vojaškega materiala, ki ga je sovražnik pustil na bojišču. Letalstvo je pri vseh operacijah z uspehom sodelovalo s suhozemsko vojsko.

Vladni tolmač je snoči častnikarjem povedal, da uradno poročilo ne navaja kraja, kjer so grške čete začele z ofenzivo, toda dovoljeno mu je sporočiti, da so glavni boji v odseku pri Tepeleniju.

Izjava dr. Göbbelsa o vojni in novem redu

Rim, 10. marca. b. Berlinski dopisnik »Corriere della Sera« se je razgovarjal z nemškim propagandnim ministrom Göbbelsom, kateri mu je v nevezanem govoru dal nekaj zanimivih izjav. Med drugim je minister Göbbels dejal: »Pomlad, na katero sovražnik opozarja osiščni sili, že prihaja. Malo moramo še potrpeti, preden se bo »general Zima«, ki nam je tako drag in mil, evakuiral iz Egipta. Toda uspeh naše vojske ne zavisi samo od sezonskih sprememb. Seveda lepo vreme predstavlja idealno pot do končnega uspeha. Mnogi mislijo, da bo Nemčija zmagala le z letalstvom, to ni točno. Res pa je, da imamo takšno letalstvo, da se nihče ne more primerjati z nami. Vendar vemo, da bo zmaga v glavnih trenutkih odvisna od vseh oboroženih sil, ki jih imamo, in to so: vojska, mornarica in letalstvo. Sovražnik še ne pozna niti približno naše moči in kaj lahko vse napravimo. Bolje je, da tega ne ve, ker bo njegovo presenečenje tem večje. V sedanjih vojni

je bilo mnogo manj človeških žrtev, kakor pa v pretekli vojni. Zaradi tega nismo uporabili velikega dela našega orožja in vojnega materiala ter ga še ne bomo prinesli iz skladišč, kar nas veseli. Uničili smo poljsko državo, katere nikakor nismo hoteli uničiti, zahtevali smo samo, da nam vrnejo Gdansk, ki je stodoletno nemško mesto. Prosili smo tudi, da nam dovolijo prehod čez poljski koridor in da tako napravimo klm med Nemčijo in vzhodno Prusijo. Ničesar drugega nismo želeli.

Glede obtožbe, da želi Nemčija gospodovati svetu in ogroziti neodvisnost mnogih evropskih držav, pravi dr. Göbbels: »Če bi imela Nemčija v resnici takšne namene, potem bi bila to že zdavnaj izvedla, tako da izkoristi dolgi zastoj v vojskovanju tekom minule zime. Namesto da pustimo vojake nezaposlene, kakor govorijo to Angleži, bi jih lahko uporabili bolj koristno, na primer, da jih pošljemo v boj, da nam zavzamemo posamezne države. Bilo bi vrhu tega nesmiselno, če bi čakali šele na sklenitev miru. V tem primeru bi bili podobni kirurgu, ki je pri operaciji žlečoda opazil, da se je zmotil in da je bolniku potrebna le operacija slepca, in ki se, namesto da ga takoj operira, skrjuje za kakšno drugo kirurško zarezo. Če do sedaj nismo zavzovali nobene države, tega tudi posled ne bomo, ker to ni naš namen. Če smo vojsko zasedli Norveško, Nizozemsko in Belgijo, smo napravili to zaradi tega, ker smo bili prisiljeni onemogočiti sovražnikove načrte. Novi red, katerega želimo osiščene sile uvesti v Evropi, nima ničesar skupnega s starimi demokratičnimi idejami o hegemoniji in zavojevanju. Nemčija in Italija ne ogražata niti ene države in samo želita, da se ustvari na evropski celini gospodarsko sodelovanje, ki bi dovedlo do splošnega blagostanja. To bi bila skupnost svobodnih in neodvisnih narodov, ki bi jih združeval en sam najvišji ideal.«

Tajsko-francoski prepir še ni končan

Saigon, 10. marca. Associated Press. Generalni guverner francoske Indokine admiral Decoux je glede pogajanj s Siamom (Tajsko) izjavil, da se elabo razvijajo in da nastaja iz japonskega mirovnega posredovanja »nasilno japonsko razsodišče«. Z velikim zanimanjem so v Indokini sprejeli tudi izjavo francoskega generala Catrouxa, poveljnika francoskih svobodnih čet v severni Afriki, ki je dejal, da je Japonska nalašč nahajalska Tajsko proti Franciji samo iz razloga, da bi potem imela priložnost vmešavati se v ta spor in iz njega dobiti kakšne koristi, to se pravi letalska in pomorska oporišča, ki bi jih potem mogla izkoristiti proti Angliji. Catroux

je dodal, da bo popuščanje Francije v Indokini silno škodovalo Franciji in njenemu imperiju.

Tokio, 10. marca. Stefani. Francoski veleposlanik je danes dopoldne obiskal znanjega ministra Matsuoja, da bi z njim določil postopke za podpis sporazuma, do katerega je prišlo na posredovanje Japonske v sporih med Tajem in francosko Indokino. Izvedelo se je, da je francoski veleposlanik prošil za sprejem pri japonskem zunanjem ministru v zvezi z navodili, katere je dobil od svoje vlade. Do podpisu sporazuma bo prišlo danes zvečer ali jutri. Takoj po sprejemu francoskega veleposlanika in takega odposlanca je odšel k japonskemu cesarju. (aa)

Gospodarstvo

Naša preskrba in cene

Ljubljana, 10. marca 1940. Skoraj bosta pretekla dva meseca, odkar smo dobili v naši državi novo ministristvo za preskrbo in prehrano. Tozadevna uredba je bila objavljena dne 18. januarja, dne 20. januarja pa je bil imenovan za ministra za preskrbo in prehrano g. dr. Milan St. Protič. Novo ministristvo je dobilo kot svoje podrejene organe predvsem: urad za nadzorstvo cen, Priv. izvozno društvo in ravnanje za proučevanje in organizacijo kmetijstva v svrhu prehrane (katerega sedaj kratko nazivajo Diporis).

Prvo delo novega ministra je bilo ustaviti vsa dovoljenja za zvišanja cen tako osrednjemu uradu za kontrolo cen kakor tudi referatoma za kontrolo cen pri posameznih bankah upravah. Drugo važno delo na polju nadzorstva cen je bila razširitev seznama predmetov, katerih cene spadajo pod nadzorstvo. S to razširitvijo se je seznam kontroliranih predmetov prilagodio dejanskemu stanju na Hrvaškem, kjer spadajo pod nadzorstvo cen sedaj približno isti predmeti kot v ostali državi in naravno tudi v Sloveniji, ki je tozadevno samo del ostale države.

Istočasno, ko je bilo sporočeno, da se ustavi izdaja odobritev za zvišanje cen, je izšlo pa tudi obvestilo, da naj si industriji in trgovci ne nabavljajo surovin po višjih cenah kot so bile doslej, ker ne morejo računati na odobritev zvišanja prodajne cene razen seveda v nekaterih prav nujno opravičljivih primerih. S tem pa je nastalo stanje, ki bi lahko povzročilo občutno zmedo v vsem našem poslovanju življenja. Kajti noben industrijec ali trgovec ne more dobiti več blaga po starih cenah, zlasti pa ne surovin, ki so večinoma vse kmetijski proizvodi, ki sploh ne spadajo pod kontrolo cen. Tako bi radi omenjene prepovedi in obvestila lahko zaostala vse gospodarsko življenje, ker bi si nihče ne upal več vtikati denarja v novo blago, katerega bi moral prodajati za izgubo, česar pa v današnjem družabnem redu ne moremo pričakovati od nikogar. Če bi se doslovno držali uradnih obvestil, potem bi lahko v nabavi nekaterih vrst blaga nastal zastoj, kar pa gotovo ni bil cilj novega ministristva, saj se imenuje ministristvo za preskrbo in prehrano. Narobe, priporocati bi bilo treba zlasti onim podjetjem, ki dobivajo surovine in polizdelke iz inozemstva, da naj čimprej in čimveč kupijo, pa čeprav po višjih cenah, kajti danes je deviza blago, ne pa denar in je treba vse sile napeti v ta namen, da dobimo blago, pa četudi po nekoliko višjih cenah.

Istočasno ko je ministristvo za preskrbo in prehrano po uradu za nadzorstvo cen odredilo stop, to je vzdrževanje dosedanjih cen, pa so narasle cene drugih predmetov, ki niso pod kontrolo cen tega ministristva. Predvsem mišlimo na cene proizvodov kontrolirane industrije, ki spadajo pod kontrolo ministristva trgovine in industrije. Cene nekaterih predmetov so narasle, toda predelovalci teh predmetov, obrtniki, cen svojih proizvodov niso mogli zvišati, ker so se pač morali držati navodil, da ne smejo zvišati cen svojim proizvodom. Tako se je pokazalo, da imamo dve instanci za določanje in rezultat tega je bila kompromisna rešitev: v odbor za kontrolo kartelnih

sporazumov pride tudi zastopnik ministristva za preskrbo in prehrano. Toda to je po našem mnenju še vedno premalo, ker se moramo odločiti principielno za rešitev, da naj bodo vse cene, pa tudi cene storitev podrejene eni sami instanci.

Poleg tega pa je nastopil še nov moment, izven območja novega ministristva in urada za kontrolo cen, zaradi določitve visokih izvoznih cen za živino in prašičev. Istočasno pa so tudi zahtevali od prodajalcev in predelovalcev, da ne smejo zvišati cen. Posledica tega je bila med drugim tudi, da je na trgu začelo primanjkovati nekaterih vrst proizvodov in priti je moralo zopet do kompromisne rešitve: v Belgradu so že morale biti dovoljene višje cene za živino in zlasti mast. Načelo stopa cen je torej doživelo dve grenki razočaranji.

Zaradi tega se vidi, da je potrebno v okviru delokroga centralne vlade odrediti enotno vodstvo za dirigiranje cen. Smatramo, da naj bi to vodstvo šlo tako daleč, da bi imelo besedo tudi pri določanju tarif v resorjih posameznih ministristev. Skratka, potrebna nam je diktatura v cenah, toda ta diktatura mora biti smotrna, ne samo pravniška, temveč tudi gospodarska, ki naj z gospodarskimi sredstvi doseže svoj cilj.

Pa še na eno je treba opozoriti. Naše nadzorstvo cen je skušalo, kot smo videli, s kakšnim uspehom, ustaviti cen, na drugi strani pa imamo banovino Hrvatsko, ki smatra, da spada določevanje cen v njen delokrog in da ne more biti prepričeno centralni vladi. Najbrže se je že zgodilo nekaj primerov, da so bila na Hrvaškem dovoljena zvišanja nekaterih cen v zadnjem času, odkar imam »stop« cen, tako da so bile cene na Hrvaškem zvišane, v ostali državi pa ne. Iz tega se lahko razvije neugodna posledica in treba bo tudi v tem oziru našo politiko cen prilagoditi razmeram, kot so tu. Treba bo doseči sodelovanje z banovino Hrvatsko, ki se svojega načela samostojnega določanja cen ne bo odrekla, pač pa bo pristala na sodelovanje in na izvajanje enotnih načel v naši politiki cen, za katere se moramo zediniti. Če do tega ne bo prišlo, potem bodo nastopile razmere, katerih si ne želimo.

Iz vsega tega je razvidno, da je potrebno vse vodstvo politike cen čim bolj poenotiti in postaviti na zdrava načela, ki bodo poštena, da so vse cene nek mehanizem, ki je v ravnovesju. Če dovolimo zvišanje cen samo za en predmet, se nam lahko zgodi, da nam bodo drugi predmeti ušli iz prejšnjega okvira in se bodo prilagodili novi zvišani ceni določenega predmeta. Tipičen primer je živina: če gredo cene navzgor za živo živino, naraščajo tudi cene mesa, nadalje naraščajo cene masti, toda te cene morajo biti n. pr. pri masti v sorazmerju s cenami olja. Vse cene morajo biti v nekem sorazmerju in ne gre rušiti tega sorazmerja brez posledic za vse gospodarstvo. To zopet izveni v staro zahtevo, da bodi kontrola cen gospodarska, ne samo pravna ureditve, v kateri tudi zagrožitev z ne vemo kakšnimi kaznimi ne more preprečiti razvijanja mehanizma cen v smer, katero so napovedovali narodni gospodari.

Ekonomist.

Domača proizvodnja zlata in srebra

Od leta 1933. dalje morajo vsi producenti zlata v naši državi prodajati vso svojo produkcijo zlata Narodni banki. Zaradi tega izkazuje naša Narodna banka stalno dotok znatnih količin zlata domače proizvodnje v svoje blagajne. Tako je v zadnjih treh letih kupila Narodna banka od rudnikov naslednje količine zlata v vrednosti:

	količina v kg	vrednost v milij. stab. din
1938	2.417,3	91,2
1939	1.901,5	25,15
1940	2.165,0	81,7

Iz tega je razvidno, da je domača proizvodnja zlata lani narasla. Zlato prihaja naravnost iz rudnikov, kjer se koplje zlatonosna ruda in potem izloča zlato, nadalje pa tudi ono zlato, ki ga dobivamo iz raznih kovinskih rud kot postranski proizvod, t. j. n. pr. baker.

Skupno je Narodna banka od leta 1933. do konca 1940. odkupila 15.379 kg čistega zlata.

Poleg tega kupuje Narodna banka zlato tudi od neproducentov. Tega zlata je lani kupila za 1,5 predlanskim za 1,13 milij. din stabilizacijskih dinarjev.

Narodna banka pa ne kupuje le zlata, temveč tudi srebra. Tudi srebra ne dobivamo le iz srebrenosnih rud v naši državi, ampak tudi kot postranski proizvod drugih rud. Ker pa so do lanskega leta te rude toplili v inozemstvu, je moralo srebro iti najprej v inozemstvo kot ruda, nato pa se je šele vrnilo v našo državo. Od lanskega leta pa te začela Narodna banka kupovati srebra tudi od producentov v naši državi naravnost, ker je angleška družba Trepan Mines Ltd. dala v obrat veliko topilnico svinca, kjer dobiva poleg svinca tudi srebro. Narodna banka je lani odkupila v državi skupno od producentov in neproducentov srebra za 17,39 milij. din, dočim je znašala vrednost nakupa l. 1939. samo 1,42 milij. dinarjev. V teh številkah se že vidi rezultat topilnice svinca, ki daje tudi čisto srebro.

Ljubljanska Kreditna banka

Uprava banke je na svoji plenarni seji dne 8. t. m. pod predsedstvom g. Ivana Jelacina po poročilu ravnanja odobrila bilanco zavoda za leto 1940, ki izkazuje po izvršeni dotaciji de 2.000.000 din posebnemu davčnemu rezervnemu fondu, s prenosom vred 2.994.712,43 din čistega dobička. Upravni svet zavoda je sklenil predlagati običnemu zboru, ki bo dne 28. marca, izplačilo 4% dividende prioritarnim delničarjem, dodelitev

njeja. Jahal je okoli trga Ustave in ni opazil, da so ga opazovali.

Kako so ga opazovali! Odkar se je bil pojavil, so gospodari in služabniki, stoječi pri vratih, govorili o njem:

Od kod je prišel?
Po ulici Exeter, baje iz predmestja Wilcox. Gotovo nekoga čaka.

Tako je. Videti je zelo nepotrpežljiv in neprostanto se ozira na ulico Exeter.

Od tem bo nekdo prišel. Ali bo on ali ona?

Ha, ha! Lepo izgleda.

Mislite, da sestane?

Seveda, sestane. A tujec se je že štirikrat ustavil pred vrati gospoda Prota.

Gospod Prote je sodnik.

Zato bo imel ta človek najbrž kakšno pravdo in čaka svojega nasprotnika, ki še ni prišel.

Prav imate. Sodnik Prote ju bo hitro pomiril. To je spreten človek.

In pošten tudi.

Zares je bilo mogoče, da je prišel jezdec s tem namenom v Weston. Večkrat je postal pred sodnikovo hišo, a ni razjahal. Gledal je v vrata, gledal v okna, potem pa je stal, kot bi čakal, da se kdo pojavi na pragu. Čakal je tako dolgo, da ga je konj, ki je tolkel s kopiti po tlaku, prisilil, da je šel.

Ko pa je znova stal tam, so se vrata odprla in sodnik se je pojavil na pragu.

Ko ga je tujec zagledal, se je odkril in dejal: »Vi ste sodnik John Prote?«

Sodnik je potrdil.

»Malenkost bi vas vprašal, ali je jutraj kdo vprašal po Cetu Stanfordu?«

»Ne.«

»Hvala.«

Po teh besedah se je jezdec znova odkril in odjahal po ulici.

Zdaj se je že videlo, da ima tujec opraviti s sodnikom Protom. Po vprašanju sodeč, je bil to sam Cet Stanford. Vendar je ostalo še nerešeno

1.600.000 din rezervnim fondom, dočim se 994.712 din 43 par prenese na novi račun.

Iz poročila ravnanja je razvidno, da je bilanca vsota novega poslovanja narasla za 70%. Nove naložbe so se zvišale v letu 1940 od 155 milj. din na 263 milj. din, rezervni fond banki znašajo po letošnjih dotacijah 8¼ milj. din, to je 28% delniške glavnice.

Računski zaključek Obrtne banke kraljevine Jugoslavije

Iz podatkov o računskem zaključku Obrtne banke kr. Jugoslavije za 1940 posnemamo te podatke (vse v milij. din, v oklepajih podatki za leto 1939):

Bilanca.

Aktiva: gotovina in naložba pri drž. denarnih zavodih 8,9 (5,4), menice 93,0 (90,6), vrednosni papirji 0,2 (0,1), tekoči račun obrtnih kreditnih zadrug 16,5 (18,46), tekoči računi 27,15 (30,96), lombardna posojila 0,25 (0,25), nepremičnine 0,67 (0,85), razna aktiva 1,9 (2,4), efekti rez. sklada 3,96 (3,8), bilanca vsota 152,6 (153,0) — Pasiva: glavnica 75,0 (75,0), akciji 9,2 (8,3), vloge na knjižice 16,1 (14,3), na tek račune 35,9 (29,0), tek. računi obrtnih zadrug 1,2 (0,8), reeskont 7,566 (17,1), prenosne obresti 0,766 (0,7), razna pasiva 3,44 (4,44), dividenda 0,4 (0,3).

Račun izgube in dobička:

Dobiček: obresti 8,8 (8,67), razni dohodki 0,6 (0,52).
Izguba: stroški 3,856 (3,52), obresti 1,26 (1,27), davki 0,07 (0,06), odpisi 0,71 (0,72), čisti dobiček 3,5 (3,5).

Čisti dobiček banke bo razdeljen takole: 0,1 (0,1) skladu za dvomilne terjatve, sklad za podpiranje obrtne literature 0,035 (0,035), pok. skladu 0,035 (0,035), taktijeme upravi, nadzorstvu in osebu 0,35 (0,35), preostanek dobička, ki je na razpolago običnemu zboru delničarjev 2,64 (2,64) milij. din.

Iz tega preostanka predlaga uprava banke, kot smo že poročali, isto dividendo kot za 1939, t. j. 10 din na delnico, odn. 5%.

Vojno gospodarstvo v Severni Ameriki

Sprejete najnovejših zakonov v Ameriki je pokazalo, da je ameriška vlada trdno odločeno začeti s pospešitvijo ogromnega napora za proizvodnjo potrebščin, kakor ga mogoče ne pozna zgodovina. Sprejete zakonov je zunanji znak za priprave severnoameriških Zedinjenih držav, še bolj pa so zanimive podrobnosti o izvajanju ogromnega oboroževalnega načrta.

Za izvajanje načrta je potrebno veliko odločnosti, dela in po tudi hitrosti. Zaradi tega ameriška vlada z vsemi silami pritiska na industrijo, da bi zvišala svojo izdelovalno zmogljivost, in sicer v prvi vrsti oboroževalna industrija. V ta namen razpravlja ameriška vlada stalno z zastopniki prizadete industrije. Vrhovna instanca za vse to delo je National Defence Advisory Commission. Izredna so polnomočja tega urada in vsa vojna industrija mu je podrejena ter mora delati po njegovih navodilih.

Številne industrijske panoge delajo že tedne in mesece s polno zmogljivostjo. To so n. pr. industrije za izdelovanje orožja, letalske industrije, ladjedelnice in nekatere panoge kemične industrije. Vedno več znakov je, da so nekatere industrije dosegle svojo kapaciteto in da ne morejo več proizvajati kot sedaj. Zaradi tega je sedaj vse prizadevanje osredotočeno v to, da se poveča proizvodna kapaciteta važnih industrijskih panog. To velja n. pr. za jeklarsko industrijo, ki zadnje tedne dela z izkoriščanjem 94% svoje zmogljivosti. Industrija avtomobilov je sedaj s tedensko proizvodnjo 105.000 voz na višku svoje moči. Zaradi tega se množe govorice, da je treba misliti tudi na bodočnost, kam bo Amerika potem s svojo industrijsko proizvodnjo, ko bo vojne konec.

Prav posebno močni so napori za zvišanje proizvodnje letalske industrije. Merodajni faktorji so tu imeli na razpolago dve poti: prva pot je bila zgraditi nove naprave in tako povečati proizvodnjo, druga pot pa je vodila k povišanju kapacitete obstoječih naprav. Če, da so se ameriška oblastva odločila za slednjo pot, ki naj bi omogočila še večjo izkoristitev obstoječih predvsem zasebnih proizvodnih naprav za proizvodnjo letal. V ta namen je sedaj bilo podjetjem predpisano, naj delajo kolikor mogoče v treh zvitih in da naj podaljšajo delovni teden na šest dni in če je še mogoče delati tudi ob nedeljah. Upajo, da bodo tozadevna prizadevanja imela za uspeh postavljeni cilj: letalska industrija, izdelovanje orožja in municije in ladjedelnice morajo delati v treh menah 80 dni mesečno.

Računajo, da dela v raznih vojnih industrijah danes že sedem milijonov delavcev, spomladi 1941 pa jih bo okoli deset milijonov. S tem je postala mobilizacija vojnega gospodarstva skoraj popolna.

V ameriškem vojnem gospodarstvu pa je še eno važno vprašanje: kako se osvoboditi potreb-

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI STRAŽI!

Pisarna: Poljanski nasip 12-X.
Štev. čekovnega računa 11-827.

nega uvoza raznih važnih surovin iz vzhodne Azije, to so: kavek, cin, volfram, antimon, manganova ruda, živo srebro, mamila, konoplja in klini. Največ teh proizvodov prihaja iz vzhodne Azije ter so v veliki meri izpostavljeni tudi japonskim nakupom in japonski moči. Tudi surova svila spada k zelo važnim proizvodom za vojno gospodarstvo, saj se iz nje izdelujejo padala. Toda kaže, da se bo Amerika osvoboditi tudi te odvisnosti, saj hočejo naravno sevednomaštski z umetno svilo, tako da bi bile sevednomaštske Zedinjene države glede surovin popolnoma neodvisne od inozemstva.

Nemška trgovinska zbornica v Italiji je ustalila svojo podružnico v Trstu. Za vodjo te podružnice je imenovan g. Herman Clemens.

Racioniranje potrošnje mesa v Italiji razširjeno. Iz Rima poročajo, da so izšle omejitve za potrošnjo ovčjega in kozjega mesa, ki je bilo doslej v prodaji in konzumu prosto omejitve. Odslej bo mogoče v restavracijah dobiti, kakor tudi sploh kupiti ovčje in kozje meso samo v treh mesnih dneh, t. j. od sobote do ponedeljka.

Borze

Dne 10. marca 1941.

Denar

Nemška marka 17,72—17,92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 9.045.525 din, na belgrajski 21.730.000 din, od tega 176.614 in 595.000 mark, 144.000 drahem, 713.220 švic. frankov in 8458 dolarjev. — V efektnih je bilo prometa na belgrajski borzi 2.630.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London, 1 funt 174,57—177,77
Newyork, 100 dolarjev 4125,00—4485,00
Zeneva, 100 frankov 1028,64—1038,64

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin, 100 mark 1772,00—1792,00
Solun, 100 drahem 37,50 den.

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London, 1 funt 215,90—219,10
Newyork, 100 dolarjev 5480,00—5520,00
Zeneva, 100 frankov 1271,10—1281,10

Zasebni kliring: Zagreb: Solun 100 drahem 37,50 denar; Belgrad: Solun 100 drahem 37,15 do 37,85.

Curih. Belgrad 10, Pariz 7,125, London 17,125, Newyork 431, Bruselj 69, Milan 21,70, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172,50, Stockholm 102,575, Oslo 98,50, Copenhagen 83,50, Sofija 4,25, Lizbona 17,255, Budimpešta 85,50, Atene 8, Carigrad 3,375, Bukarešta 2,20, Helsingfors 8,75, Buenos Aires 98,50.

Vrednosni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 476—477

v Zagrebu 475 denar

v Belgradu 477,50 denar

Ljubljana. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100—101, agrarji 57—58, vojna škoda promptna 476—477, begluške obveznice 85—86, dalm. agrarji 80,50—81,50, 8% Blerovo posojilo 105—107, 7% Blerovo posojilo 109—102, 7% posojilo Drž. hip. banke 103—108, 7% stob. posojilo 98—100. — Delnice: Narodna banka 69000—7000, Trboveljska 380—390, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 100 denar, agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 475 denar, begluške obveznice 86 blago, dalm. agrarji 81 blago, 6% šumske obveznice 78 blago, 4% sev. agrarji 56,50 denar, 8% Blerovo posojilo 107 denar, 7% Blerovo posojilo 102 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 206 denar, Trboveljska 399,50—400 (400).

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. posojilo (100,50), agrarji 57 denar (57), vojna škoda promptna 477,50 denar (477,50), begluške obveznice 85—85,25 (85), dalm. agrarji 79,75—80 (79,75), 6% šumske obveznice 79 denar, 4% severni agrarji 56 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 208 denar (210).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. — Tendence neizpremenjena.

Jules Verne:

Lov na meteor

Prevel Pahič Stanko.

1. poglavje.

KJER SODNIK JOHN PROTE, PREDEN SE VRNE NA VRT, OPRAVLJA ENO NAJPRIJETNEJSIH DEL SVOJEGA POKLICA.

Mesto, kjer se začneja ta čudna zgodba, se nahaja v Virginiji v Zedinjenih državah. Če čitatelj hoče, bomo to mesto imenovali Weston in ga postavili v vzhodno okrožje, na desni breg reke Potomaka.

Tega dne, 12. marca jutraj, so prebivalci ulice Exeter opazili imenitnega jezdec, ki je jahal po tej strmi ulici gor in dol in se vselej ustavil na trgu Ustave.

Ta jezdec čistega ameriškega tipa, ki je imel na sebi nekaj izvrnega in plemenitega, ni imel več kot trideset let. Bil je srednje velikosti, lep in močnih oblik, črnih las in prav take bradice, zaradi katere mu je izgledal obraz daljši. Širok plašč ga je pokrival do kolen in konja po hrbtu. Vodil je konja sprtno in energično. Vse na njegovem vedenju je dokazovalo, da je odločen in podjeten človek. Pazljiv opazovalec bi pa bil opazil, da se je njegova prirodna nestrpnost samo nekoliko skrivala pod navidezno hladnokrvnostjo.

Cemu pa se je ta jezdec nahajal v tem mestu, kjer ga ni nihče poznal in tudi ne videl? Ali ga je hotel preiti ali pa je nameraval ostati tu nekaj časa? V zadnjem primeru je imel na izbiro veliko število hotelov. V nobenem drugem ameriškem mestu ne more najti potnik boljše postrežbe in večje udobnosti za tako nizko ceno.

Ne, tujec ni nameraval ostati v Westonu. Videti je bil brezbržen napram vsemu, kar je bilo okoli

vprašanje, ali je že minil dogovorjeni čas sestanka in bo tujec odjahal, da se ne vrne več.

Sodnik John Prote je spremljal jezdec z očmi, ko je odjahal v predmestje. John Prote je bil filozof, moder sodnik, ki je imel že petdeset let filozofije in modrosti, čeprav je bil star komaj pol veka, to se pravi, da je že na svet prišel moder in filozof. Če dodamo, da kot pijanec, a to jo že dokaz modrosti, ni imel v življenju skrbi, kar mnogo pomaga, da se goji filozofija. Rojen v Westonu, ni niti v mladosti zapustil rodnega mesta, a meščani so ga ljubili, ker ni bil slavohepen.

Tudi pravičen je bil. Tuje slabosti je gledal vedno skozi prste in je smatral, da je njegova dolžnost, da pomiri pravdarje in oblaži spore. Svojo sodniško dolžnost je opravljal voljno in ni stremel za višjimi čini. Ljudi je smatral za svoje sode, s katerimi je hotel živeti v miru. Čital je najboljšo pisatelj Starega in Novega sveta in časopis Weston News, kjer je bilo več oglasov kot politike. Sprehajal se je po dve uri na dan in kadar so ga meščani pozdravljali, jim je prijazno odzdravil, da si je tako vsake tri mesece moral kupiti nov klobuk. Drugače pa je bil na sodišču ali doma, kjer je z veliko ljubeznijo gojil evetice na vrtu.

Po tem, kako smo orisali značaj gospoda Prota, je razumljivo, da se ni brigal za to, kar ga je tujec vprašal. Če bi bil vprašal služabnico Seto, namesto da se je obrnil na gospodarja, bi mogoče hotela zvedeti še kaj več. Morda bi ga vprašala, kaj naj reče, če bi kdo prišel in vprašal po njem. Brezdomno pa bi tudi hotela vedeti, ali se bo vrnil.

Sodnik bi si ne bil dopustil take radovednosti, ki bi jo moral opravičiti svoji služabnici, ker je bila ženska. Ni bil opazil, da so mimoidoči opazovali tujca, kako je zapušal mesto, in ko je zaprl vrata, je odšel na vrt, da bi napojil svoje rože.

Medtem je tujec prijahal do konca ulice Exeter. Sredi predmestja, ki ga ta ulica veže s sredino mesta Westona, je ustavil konja in se ozrl na vse strani. Odtod se je mogel razgledati dobro miljo okoli. Spremljal je z očmi vijugasto pot, ki je tri

milje proč prihajala do vasi Stila, čije zvonik se je videl preko reke Potomaka. Pogled mu je prešel vso ulico, a brezdomno ni našel tega, kar je iskal. Postal je nestrpen in ta nestrpnost je prešla tudi na konja, da je prišel toliči s kopiti.

Deset minut je minilo in tujec je znova odjahal po ulici na trg. Na občinski uri je odbilo deseto. Ustavil se je in šel deset udarcev. Prepričal se je, da se občinska ura ujema z njegovim. Samo sedem minut je še bilo do omenjenega sestanka. Ali bo prišla?...

Cet Stanford se je znova vrnil v predmestje. Na ulici je bilo tačas mnogo ljudi, a jezdec se zanje ni zanimal. Niti gledal jih ni. Opazil bi ne bil niti svojega prijatelja, če bi šel mimo njega. Ona, ki jo je čakal, je imela priti na konju ali z vozom.

Ali bo prišla pravočasno? Manjkale so samo tri minute časa, kolikor ga je bilo treba, da se pride po ulici. A videti ni bilo nobenega voza, niti motocikla, niti kolesa in tudi avta ne, ki prevozi osemdeset kilometrov in bi prišel še pred določenim časom.

Cet Stanford se je poslednjič ozrl po ulici. Oči so mu sijale in odločno si je rekel:

Papeževa spominska slovesnost v Ljubljani

Ljubljana, 9. marca.

Danes je Ljubljana slovesno obhajala drugo obletnico kronanja sedanjega papeža Pija XII., ki vodi sv. Cerkev v tako zgodovinsko usodnih časih. Modrost Njegovega vodstva priznava vest svet in katoliški kristjani se mu ob tem jubileju hvaležno klanjajo kot svojem duhovnem Očetu.

Ob 10. dopoldne je knez in škof g. dr. Rožman v stolnici imel pridigo o Piju XII. in njegovem delu, nakar je bila slovesna pontifikalna sv. maša. Medtem pa se je v veliki dvorani Uniona na povabilo škofijskega odbora Katoliške akcije zbrala polna dvorana ljudstva, ki je prihitelo proslaviti jubilej sedanjega velikega papeža, hoteč s tem Njemu in Njegovi ideji izkazati svojo ljubezen in zvestobo.

Ko je nekaj čez en četrti na 12 stopil v dvorano knez in škof dr. Rožman, ga je polna dvorana burno pozdravila. Poleg Prezviščenega so se te slavnosti udeležili tudi pomočnik g. bana g. dr. Majcen, rektor univerze g. dr. Matija Slavič, predsednik apelacije g. dr. Vladimir Golia, finančni ravnatelj dr. Mozetič, predsednik Prosvetne zveze g. dr. Lukman in predsednik Katoliške akcije dr. Matej Ju-

stin. Poleg teh je bilo navzočih še mnogo izobražencev, drugega meščanstva, delavstva, zlasti pa moške in ženske mladine. Oder v dvorani je bil zelo okusno in priliki primerno okrašen z državnimi in papeškimi zastavami, in sicer po zamisli arhitekta g. Emila Pavliča.

Takoj, ko je g. knez in škof zavzel svoj prostor, je godba zaigrala papeško himno, ki jo je občinstvo stoji poslušalo. Nato je nastopil akademik jurist g. Poženel, ki je v dovršeno lepem govoru pokazal, kako zmene sedanjih dni izvirajo iz naprednih idej preteklosti, kako se iz sedanjih idejnih zmot rodijo nove zmote, z njimi pa novo gorje. Rešitev je v Resnici, ki jo oznanja papež, kateremu slovenska mladina hoče ostati zvesta in vsa njegova. Govornik je bil deležen tople pohvale za svoja sodobna in učinkujoča izvajanja.

Nato je nastopil mešan dijaški zbor dijakov z Rakovnika pod vodstvom g. dr. Grzinčiča. Ta dijaški zbor je kaj lepo in prožno zapel Kimovčev »Ti si Peter!«, ki je duhovno razpoloženje v dvorani močno poglobila.

Za pevci je stopila na oder visokošolka gospodična Vinka Mavec, ki je v skrbno izdelanem in

oblikovanem govoru govorila o vdanosti, ki smo jo dolžni Cerkvi in papežu. Njen govor je izzvenel v geslu: Kdor nima Cerkev za mater, ne more imeti Boga za očeta.

Za tem govorom so spet nastopili rakovniški pevci, kateri so pod dr. Gerziničevu taktirko zelo uspešno zapeli njegovo »Aklamacijo«, kjer se glasi slava Kristusu Kralju, zraven pa izjava zvestobe Petrovemu nasledniku papežu Piju XII. in škofu dr. Gregoriju Rožmanu.

Zadnji govor je imel urednik »Slovenca« gosp. Kremžar, ki je govoril o pomenu papeštva za sedanji čas. Orisal je razmere našega časa, nato pa razčlenil papežev besede in nauke o rešitvi sodobnih vprašanj. Te nauke smo katoličani dolžni sprejeti in poslušati, če hočemo, da bo na svetu zavladal pravi red in pravi resnični in pravični mir.

K sklepu je godba »Slogec«, ki je igrala na stranskem balkonu, zaigrala še himno »Povsod Bog«, ki so jo vsi navzoči stoji peli. Bil je to lep zaključek prirske slavnosti, ki je izražala zvestobo Bogu in Cerkvi.

Vsa slavnost je trajala kvečjemu nekaj nad eno uro.

Kadar kupite

sredstvo proti bolečinam, prehladu ali hripi in zahtevate

ASPIRIN

pazite, da je vsak zavitek in vsaka posamezna Aspirin-tableta označena z »Bayer«-jevim križem.

Opomba: rep. pat. št. 1757 od 23. marca 1940.

Ljubljana naši hrabri armadi

Sijajno uspel vojaški koncert v opernem gledališču

V nedeljo popoldne smo imeli v Ljubljani v opernem gledališču prireditev, pri kateri je sodelovala naša vrla vojska. Poleg tega pa je bila prireditev sama vsa posvečena naši jugoslovanski armadi ter so jo prenašale tudi vse radijske postaje v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu in Skoplju. Koncert je bil prirejen na pobudo radijske postaje, ki ga je tudi priredila ob sodelovanju društev vojnih prostovoljcev in rezervnih častnikov. Nič ni čudnega, če se je za ta prvi vojaški koncert, prirejen v spomin 25 letnice ustanovitve prve naše dobrovoljske divizije v Dobrudži, zbralo v opernem gledališču vse, kar v našem javnem življenju življenju kaj pomeni Veliko gledališče je bilo mnogo premajhno, da bi moglo sprejeti vse, ki so hoteli s svojim obiskom počastiti delo in požrtvovalnost naše vojske. Tako so bili na prireditvi minister dr. Franc Kulovec, ban dr. Marko Natlačen, poveljnik dravske divizijske oblasti general Ljubomir Stefanovič, ki je zastopal tudi vojne ministra, brigadni generali Janež, Mašič in Opačič, dalje so bili zastopani vsi ljubljanski državni in samoupravni uradi, kakor tudi narodna prosvetna in gospodarska društva.

Prvi koncert za našo vojsko se je začel s Fužikovo »Triglavske koračnice«, ki jo je učinkovito zaigrala godba 40 pp. triglavskega pod vodstvom višjega kapelnika g. Herzoga. Po pozdravnih besedah predsednika propagandnega oddelka ljubljanskega pododhoda Združenja rezervnih častnikov dr. Vinka Vrhunec, je spregovoril zastopnik vojnega ministra poveljnik dravske divizijske oblasti general Ljubomir Stefanovič.

Govor generala Stefanoviča

V lepem in klenem govoru, ki ga je večkrat prekinilo navdušeno odobravanje občinstva, je g. general najprej orisal zgodovino prve dobrovoljske divizije, ki je bila sestavljena v Dobrudži in ki je šla v boj za svobodo svoje domovine pod geslom: »Zediniti se ali pa umreti!« Razumljivo je, da je bila ta prva dobrovoljska divizija sestavljena iz najboljših in moralno najmočnejših ljudi, ki jih nista zbrala sila in zakon, ampak najbolj vzvišeni nagibi: ljubezen do domovine in svobode ter boj za narodno osvoboditev in zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dejstvo, da je v bojih padlo 50 odstotkov borec iz te divizije, je najlepši dokaz njenega junaštva. Žrtve, ki jih je prva dobrovoljska divizija junaško dala na poljanah Dobrudže za ustanovitev Jugoslavije, naj nam bo danes za zgled, kako naj varujemo in branimo domovino.

Danes Jugoslavija zvesta svojemu viteškemu izročilu po dobro zamišljeni politiki in po osnovnih težnjah za ohranitev svoje svobode ter suverenosti pravic svojega državnega obstanka razpolaga s svojo oboroženo silo: vojsko, letalstvom in mornarico. Moč naše vojske z razliko od mnogih drugih, tvori: moč našega ljudstva ter njegov sklep, da bo branilo svojo svobodo. Čeprav smo sorazmerno majhni po številu, pa vendar ni niti en narod v Evropi večji od nas po ljubezni do rodne grude in do njene svobode. To je največja moč naše vojske. Poleg tega je naša vojska skušana po mnogih zmagovitih vojnah, je dobro oskrbovana in nedvomno predstavlja činitelj, s katerim je treba računati pri vseh načrtih glede balkanske politike. Naša vojska slovi po svoji hrabrosti in vojaških lastnostih v bližnji in daljni preteklosti. Naša vojska uživa po vsem svetu ugled, ki ji je v čast in v slavo. Zato je ni žrtve, ki je ne bi sprejeli, če gre za našo svobodo in pravico, da svobodno živimo na rodni zemlji.

Naj nam usoda da kakršno koli bodočnost, ponosni na preteklost in svesti si svojih pravic in sedanjih dolžnosti, gremo mi vojniki vedrega čela

in dvignjene glave dogodkom nasproti. Naše geslo je: vse za blagor kralja in domovine!

Govornik je nato izrazil željo, da naj bi ta koncert, ki je namenjen vojski, bil hkrati posvečen vseh mladini naše domovine, mladini, na kateri vsi zidamo temelje za lepšo in boljšo bodočnost Jugoslavije. Vsak mladenič mora biti prežet z mislijo, da mu je samo v svobodni Jugoslaviji dana možnost svobodnega razvoja, možnost svobodnega ustvarjanja in življenja. To je povedal tudi slovenski pesnik France Prešeren, ki je napisal: »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi!« Govornik se je nato še zahvalil prirediteljem koncerta in pozval vse navzoče, naj vzklignejo vrhovnemu poveljniku jugoslovanske vojske, našemu kralju Petru II.

Vsa dvorana je povzela govornikov vzklj, nakar je godba zaigrala državno himno. Sledila je Jenkova simfonična slika Kosovo, ki jo je doživetvo zaigrala godba 40 pp., medtem ko so se na odru vrstile neme slike, ki so ponazorile temo glasbenega komada.

Nato je spregovoril ban dravske banovine g. dr. M. Natlačen, ki je med drugim dejal:

Govor bana dr. Natlačen

Predvsem bi hotel izreči naši vojski v ime vseh Slovencev prisrčen pozdrav. Poudariti pa bi hotel nadalje, da mi Slovenci svojo jugoslovansko vojsko visoko cenimo, da smo nanjo ponosni in da ji popolnoma zaupamo, ker dobro vemo, da odlikujejo našo vojsko izredne vojaške vrline: srčnost, pogumnost in hrabrost in da zaradi teh svojih vrlin v polni meri zasluži, da jo nazivamo »junaška«.

Vsak človek bi hotel biti srečen. Stvarnik je položil vsakemu človeku v dušo neusahljivo hrepenenje po sreči, ki se včasih bolj tiho, včasih pa glasneje javlja skozi vse življenje. Vendar je vsak sam svoje sreče kovač, vsak oblikuje sam svojo usodo s svojim delom. To oblikovanje usode poteka včasih mirno, včasih pa v ostri borbi, ki zahteva mnogokrat tudi najtežjih žrtv. V tej borbi more imeti uspehe samo tisti, ki veruje v lastno moč, ki veruje v samega sebe. Fortes fortuna adiuat — hrabremu je tudi Bog ob strani! Tako more človek, ki ga navdaja močna samozavest, ki ima vero v samega sebe, izvrševati tudi velika dejanja, ki jih imenujemo junaška.

Vse to pa velja, kakor za posameznega človeka, tako tudi za ves narod. Tudi narodu je treba močne samozavesti in vere v samega sebe, ki je najvišje dostojanstvo, do katerega se more dokopati, da more uspešno kljubovati vsem nevarnostim in z junaškimi deli oblikovati zase častno zgodovino.

Naše osvobodjenje je sad neizmernih žrtv in junaštev naših narodov v preteklosti. Bog, ki je videl te žrtve in ta junaštva in ki je dopustil, da smo se Slovenci, Hrvati in Srbi svobodni zedinili v skupni državi Jugoslaviji, tudi ne bo dopustil, da se ta naša skupna hiša poruši in da izgubimo

s tolikimi žrtvami pridobljeno svobodo, dokler bomo sami te svobode vredni, dokler bomo sposobni in pripravljeni za hranitev te svoje svobode izvrševati junaštva, s kakršnimi je bila naša svoboda ustvarjena.

Mi verujemo, da se naš narod tudi danes v polni meri zaveda, kako neprecenljive vrednosti nam je svoboda, brez katere ni napredka in ne sreče, mi vemo, da budno bdi ob krmlu naše države izredno več in moder krmar — kraljevi namestnik knez Pavle (navdušeno vzklíkaje), verujemo tudi, da našo vojsko tudi danes preveva isti požrtvovalni junaški duh kakor v preteklosti, zato lahko upravičeno kličemo vsemu narodu: kviku glave!

Obenem pa mi prihaja iz srca klic: Naša junaška vojska naj živi!

Banove besede je občinstvo sprejelo z navdušenim odobravanjem, prav tako kot je z navdušenjem sprejelo nastop vojaškega pevskega zbora. Okrog 70 vojakov, samih Slovencev, je v vojaških suknjah zapelo vojaške ponarodele pesmi »Od Urala do Triglavca«, »Slovensko dekle« ter »Triglavl moj dom«. Zbor je odlično zapel pod vodstvom mladega peveca solista g. Buhnja iz Kraljevice in žel tudi navdušeno priznanje. Nato je govoril g. Rajko Pavlin o Slovenceh, ki so si pridobili visoko odlikovanje Karadžordževe zvezde in

Dva milijona Američanov prebiva v motoriziranih vozovih po »cigansko«

Dva milijona Američanov prebiva zdaj že v avtomobilih, ki so urejeni kakor nekaka stanovanja. To je zdaj v Ameriki velika moda. Vkljub temu, da morajo zdaj ameriške avtomobilske tovarne skoro noč in dan delati za vojne namene, je še vendarle v Ameriki 350 posebnih tovarn, ki ne izdelujejo nič drugega, kakor stanovanjske avtomobile. Nova naročila pa prihajajo tako naglo, da lahko rečemo: V najkrajšem času bo v vseh 48 državah Združenih držav Severne Amerike najmanj 4 do 5 milijonov ljudi že živelo moderno nomadsko življenje v motoriziranih hišicah.

Ta moda se je v Ameriki začela že pred nekaj leti, takrat, ko je v Ameriki postalo moderno hoditi na počitnice v šotore, graditi si male lesene hišice, kjer prebiješ svoj dopust na deželi, kar imenujejo Američani »camping« — taborenje. Ta moda se je tudi pri nas ponekod že močno udomačila. Ni se pa udomačila moda, prebivati v motorizirani hišici. To pa menda zato ne, ker so pri nas avtomobili za naše žepne predragi.

Ameriške tovarne so kmalu začele tekmovati, katera bo izdelovala avtomobilske hišice bolj udobno in razkošno. V teh hišicah na kolesih je seveda prijetna kuhinja, ki ima vse, kar je za moderno kuhinjo treba, v hišicah je prha z mrzlo in hladno vodo, je bar in kajpada tudi radio. Kdor si kupi tako hišico, se odpravi po svetu in živi danes tukaj, jutri tam, kjer mu pač bolj uga. Pogoj je seveda ta, da ga služba ne sme imeti priklenjenega na en kraj in pa, da ima dovolj denarja. Takih v Ameriki ne manjka. Zato so se začele tudi podeželske občine brigati za udobnost teh modernih nomadov ali ciganov. Vsaka občina

si želi čim več teh ljudi, ki puste tam dosti denarja. Zato so občine začele prirejati posebna zemljišča za kampiranje takih vozil. Na tista zemljišča je takoj speljana elektrika, napeljan je vodovod in je urejeno vse tako, da »cigani« ne bi ničesar pogrešali.

Ti ljudje so že tudi ustanovili svoje društvo, ki ima nalogo brigati se za skupne interese. Izdajajo tudi svoj list ter ilustrirano revijo. Toda ti romantični Američani so v nekem oziru oblasti tudi nadežni. Obласти Združenih držav Severne Amerike namreč ne vedo, kje naj bi jih ameriška davkarja prišla za davke, zlasti, ker potujejo ne le iz občine v občino, marveč tudi iz države v državo, kjer pa so seveda v marsičem povsod drugačna določila tudi glede davkov. Ameriške oblasti tudi ne vedo, kako naj uredijo, da bi ti ljudje v redu dobivali svojo pošto, ki prihaja za nje. Pri nas bi kdo dejal, da naj se za pošto vsak sam pobriga, tam pa ima take reči na glavi državna uprava. Končno pa so ameriške šolske oblasti močne v skrbeh, kam bodo otroci teh motoriziranih »ciganov« hodili v šolo. Te in take skrbi nastajajo s to moderno nomadsko kolonijo na motorjih.

Pri nas pa so naše oblasti za enkrat lahko že brez skrbi glede tega, ker nam taka nomadska nevarnost res še ne grozi. Prvič so za nas predragi avtomobili sami, drugič pa bencina ni za take špase. Ko bi take motorje gnala voda ali veter — o, marsikdo bi si omislil tako hišo. Tako pa počakajmo drugih časov. Dotlej so naše oblasti lahko brez skrbi.

F. S. Finžgar: Pod svobodnim soncem

2. Osebe:

Povest davnih dedov

Droline novice

Koledar

Torek, 11. marca: Sofronij, škof; Krištof Milanski, spoznavalec; Evtimij, škof.
Sreda, 12. marca: Gregor I. Veliki, papež in cerkveni učenik; kronanje Pija XII.

Letopis

11. marca 1912, leta je pruski minister Hardenberg priznal Judom v Prusiji polno enako pravnost, v Avstriji je to storil že Jožef II. s tolerančnim patentom.

11. marca 1917, leta je priklopilo v Rusiji nezadovoljstvo do vrhunca, starega režima je bilo konec, začela se je revolucija. Neuspehi na bojišču in ogromne človeške izgube v vojni so namreč notranje nezadovoljstvo, posledice naraščajoče druginje in poslabšanje življenjskih možnosti bolj in bolj večale. Neredi v prometu so se množili, zato je nastalo posebno v mestih med delavskim proletariatom veliko pomanjkanje živil. Pa tudi med kmeti se je začelo širiti nezadovoljstvo, nove ideje so našle ugodna tla, saj so trdili revolucionarji, da mora biti zemlja skupna last kot zrak. Kmet je torej upal, da se bo zastoj polasti plemiške zemlje. Ljudstvo je bilo silo vojne in je zahtevalo odstop bojevitve in reakcionarne nacionalistične vlade. Pri tej tako imenovani marčni revoluciji so prišli na površje zmerni liberalni elementi, knez Lwow je prevzel vodstvo poslov, v vladi so sedeli le anglofilski kadeti in oktobrski, zunanji minister je bil Angležem naklonjeni Miljukov. Toda kmalu se je pokazalo, da ti možje niso imeli za seboj ljudskih množic, vojaki niso podpirali vlade, temveč so sestavljali skupaj z delavci posebne svete. 18. maja so vstopili v vlado socialni demokrati, Kerenski je postal vojni minister. Novi kabinet je obljubil skleniti mir brez osvajanj in vojne odškodnine na osnovi samoodločbe narodov. Ko je doživela Kerenskijska ofenziva neuspeh, je morala vlada iti. Kerenski je sestavil novo vlado, ki je našla smrt v oktobrski revoluciji, ko so se »boljševiki« po Leninu polastili oblasti.

11. marca 1889, leta je umrl v Ljubljani Karel Dežman, znanstvenik in politik. Pod vplivom slovenske romantike se je vnel za slovenščino, v pedsedstvih letih je močno vplival na mladino, ki ga je smatrala za svojega voditelja; nato je prešel v nemški tabor, postal odpadnik in brezobzirni nasprotnik vseh slovenskih zahtev. Postal je tip renegata, stalna tarča slovenskih politično-satirčnih listov, njegov atribut pa »Preklete grablje«.

Novi grobovi

† V Novem mestu je v soboto popoldne umrl nagle smrti g. Božidar Tofan, vodja zemljiške knjige v pokopju. Pogreb je bil v ponedeljek ob pol 5 popoldne. Naj počiva v miru, njegovim svojcem iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Poročila sta se v soboto na Brezjah znani prosvetni delavci v naših mladinskih organizacijah g. prof. Vladimir Zitko in gđa. Ojda Paulinova. Mlademu paru želimo obilo sreče!

— Iz davčne službe, G. Bobič Ignacij, davčni uradnik v Višnji gori, je bil z odlokom g. finančnega ministra postavljen za pomožnega davkarja v 9. polčlajni skupini.

— Novi znaki ZFO. Poleg dosedanjih znakov ZFO, ki ostanejo še naprej v veljavi, je uvedlo predsedstvo ZFO za člane, podporne člane in prijatelje ZFO nove dr. Koroščeve znake, ki so izdelani v umetniški izvedbi. Za mladce so uve-

deni v enaki izvedbi znaki z Jegličevim reliefom. Članski znaki so po 3 din, mladčevski po 4 din. Znaki so na razpolago pri Društveni nabavni zadrugi na Miklošičevi cesti 7-1, kjer jih lahko kupite. Pri naročilih po pošti pošljite denar za znake vnaprej, poština se računa posebej.

— V spomin zgodovinarja, kanonika Barla Janka iz Zagreba je daroval g. Gangl Engelbert iz Metlike za metliški muzej 100 din.

— »Case, št. 3-4, za marec in april, je izšla. Danes navedemo le vsebino te številke: Dr. J. Hohnjec, In memoriam (dr. A. Korošča); dr. J. Janžekovič, Ob odločilni uri (Vojna in mir. Kaj nam je kršćanstvo?); dr. A. Trstenjak, Človek in vojna; dr. C. Zebot, Ali predstavlja kooperativizem samostojno rešitev družabno-gospodarskega oprejanja — mimo liberalizma in socializma?; dr. J. Janžekovič, Dolžnosti do naroda; dr. L. Ehrlich, Razvojna teorija. Obzornik: M. Pivec-Stele, Slovo o knjižničarstvu; V. Novak, Kaj bo s slovenskim narodopisjem? — Zelo mnogo je književnih poročil in ocen. Zapisniki: Dr. A. Gosar, Vprašanje družinskih mezd in njihove utemeljitve o modernem gospodarstvu; J. Janžekovič, Henri Bergson; J. F., Slovšek za narodno zavednost. — Obširnejše poročilo o zanimivi vsebini te številke »Case« bo »Slovenec« čim prej objavil. Opozarjamo, da ima uprava »Case« še nekaj prve in druge številke letošnjega letnika na razpolago in zato vabimo tiste izobražence, ki revije še nimajo, da si jo naroče. Letno stane 60 din, za dijake, če jih vsaj po 5 izvodov naročijo, pa po 40 din. Uprava je v Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva c. 7.

— Smernice za leto 1941. Izšle so Smernice: Andrej Pirč, »Smisel in skrivnost trpljenja«. Prepletene so z zanimivimi zgledmi in prav primerne za sedanjost. Naročajo se v Misijonarki tiskarni v Grobljah, p. Domžale. Cena 25 din.

— Lovski blagor je imel ljubljanski hotelir g. Karl Miklič, ki je ustrelil 200 kg težkega medveda v Rogu pri Rokovniku.

— Vinarska podružnica v Ormožu bo imela svoj redni letni občni zbor dne 15. marca t. l. v gostilni okrajne posojilnice v Ormožu. Občnega zbora se udeležijo zastopniki vinarstva društva, ki bo imel na istem strokovno predavanje. Občnega zbora naj se udeležijo vsi člani vinarstva društva, vsak pa naj pripelje s seboj vsaj še enega vinogradnika, ki še doslej ni naš član.

— Tomčeve klavirske skladbe v radiu. Zvečer ob 21.15 bo izvajala naša najboljša pianistinja g. Marta Osterc-Valjalo v radiu vrsto Tomčevih klavirskih skladb, med njimi tudi klavirsko suito, ki bo tokrat prvič v celoti izvajana. Ljubitelji slovenske klavirske glasbe opozarjamo na prenos.

— Uspehi tečaj ZPD v Prekmurju. Sezonsko poljedelsko delavstvo v Prekmurju je organizirano v Zvezi poljedelskih delavcev v Soboti, ki šteje v obeh okrajih skupaj 13.853 članov. Zveza ima po večjih občinah svoje podružnice, za katere je priredila dozidaj že celo vrsto socialnih tečajev, ki so zelo dobro uspeli. Povsod je na tečaje prišlo okrog 500 članov. Prvi tečaj je bil v Pečarovihi, potem pa po vrsti v Šalovehi, Petrovcih, Perčiči, Cankovi, Puconcih, zadnji pa bo 13. marca v Soboti. Na tečajih so govorili šef Borze dela g. Kerec in eden izmed zastopnikov ZPD. Govorila sta o socialni zakonodaji v naši državi in o nalogah ter uspehih ZPD, ki je svojim članom že v marsičem zboljšala njihov položaj, priborila pa jim hoče še zavarovanje za slučaj bolezni in nezgode ter minimalne plače, kar jih imajo delavci drugih strok. Mnogih zborov se je udeležil tudi okrajni načelnik dr. Bratina, ki je dal zborovalcem razna navodila in posajila ter jih vzpodbujal, da ostanejo mirni in preudarni in vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti do naroda in države doma in v tujini. Po predavanjih je bil povsod občni zbor društva, na katerem so bila podana poročila o delovanju in izvojeni novi odbori.

Slovenski izseljenci v Franciji in gospod Kastelic

Ob obletnici tragične smrti slovenskega izseljenskega duhovnika

G. Kastelic je deloval med slovenskimi izseljenci v Franciji kot njihov izseljenski duhovnik štiri leta. Ob slovesu so mu izročili lepo spominsko knjigo, v katero so mu zapisali svoje želje in voščila na pot. Ko je dobri gospod nekaj dni pred odhodom prebiral v mojem stanovanju njemu naslovljene vrstice v tem albumu, so mu obstale oči na strani, kamor so zapisali poslovljene besede šolski otroci. Bil je tako ganjen, da ni mogel govoriti, ampak me je samo pogledal in s prstom kazal, naj berem, kaj je zapisano: »Če bi gospod nas male vprašali, pa bi gotovo takaj ostali in sledili so podpisani nedolžnih src. Tisti dan naš bivši dušni pastir ni mnogo govoril, še jesti ni mogel. »Pa bi se morda res še lahko premislili in ostali tu,« sem mu dejal. »Ako bi bil prej vedel, da bo tako hudo, bi se ne bil začel odpravljati. Sedaj pa je prepozno. Vse je že urejeno.« Tako je rekel pred osmimi leti in odšel...

Da, ljubili smo rajnega gospoda, zelo smo ga ljubili in kako ga ne bi? On je bil, ki je z mgr. Zupančičem prvi začel reševati potapljačje se izseljence naše v Franciji. Bog mu je dal srečo, da je dosegel krasne uspehe v verskem, narodnem in socialnem oziru. Bil je vedno in povsod najprej duhovnik. Božjega nauka ni oznanjal samo v cerkvah, ampak je šel tudi v stanovanja in celo v gostilne, kjer je vedel, da se zbirajo izseljenci. Povsod je iskal izgubljene ovčice in jih mnogo rešil. Vsem so tudi še dobro v spominu številno obiskani misijoni, ki jih je on organiziral za naše v Franciji. Kar tiče verskega delovanja, je pač stopil s čisto in mirno vestjo pred svojega Sodnika.

Da bi ohranil mladini matersko govorico, je začel ustanavljati šole in moralno podpirati kulturna društva. Ko je uvidel, da sta mu potrebna učitelj in organist, ni odnehal, dokler ju ni dobil. Naša tedanja vlada je odgovorila, da ju ne bo plačala, zato je letal od rudnika do rudnika, dokler jima ni preskrbel zaslužka. Še predno je odšel, je mogel videti sad svojega prizadevanja: v svojih slovenskih šolah je poslušal otroke, ki so deklamirali, pripovedovali, čitali in pisali domače besede, v že obstoječih društvih se je delo poživilo, ustanavljala so se nova društva in si zastavila najlepše načrte, izseljenci so pridno obiskovali naše knjižnice, tuji so hvalili naše pevke in tamburaške zbo-

re; skratka: zdelo se nam je, da smo zopet doma, in če smo zagledali tujega človeka, smo mislili, da je on prišel v Jugoslavijo, ne pa mi na tujce; saj ni bilo nedelje, da ne bi bilo v tem ali onem kraju slovenske prireditve. Pri vsem tem je pa največ vredno to, da ura, ki jo je navel g. Kastelic, še vedno teče in se — tako upamo — ne bo tako brž ustavila.

Kaj je storil gospod za naše ljudi v socialnem oziru, pa sploh ni mogoče povedati. Rudniški uradniki, torej tujci, vedo to bolje nego mi. Imenovali so ga advokata Jugoslovancev v Franciji. Ravnatelj raznih podjetij niso še nobenega tujega duhovnika tako spoštovali, kakor kakor g. Kastelica. Dobro so poznali njegovo neustrašenost in sijajno taktiko, zato so se ga skoraj nekoliko bali. Kadar je videl, da se mora potegniti za izseljence v tej ali drugi stvari, je šel od paznika k inženirju, od tega k ravnatelju, potem h generalnemu ravnatelju, ako ni uspel, pa na prefekturo in celo na ministrstvo. Svoje dobrote je pa tako skrbno prikrival, da sem imel vtis, kakor bi nalašč delal na to, da mu bodo ljudje nevaležni. Nikoli ni nikomur ničesar obljubil, pa čeprav je vedel, da mu bo pomagal, in ko je uspel, je že kako izvil, da je izseljence mislil: to sem si pa sam pridobil, in ni nikdar vedel za svojega resničnega dobrotnika, ki ni bil nihče drugi kot g. Kastelic. Samo en primer: Rudar ga je prosil pomoči v neki zadevi, a on ga ostro zavrne: »Kaj mislite, da sem Bog? In tudi če bi bil, ne manjka mi drugih primerov, ki so stokrat nujnejši kakor vaš.« Delavec je nejevoljen umaknil, izseljenski duhovnik pa se je odpravil v mesto. Tam zavije na pošto in me pusti zunaj. Ker ga dolgo ni bilo, grem za njim in slišim, da telefonira ravnatelju v stvari, za katero ga je prosil rudar. Petnajst minut je trajal telefonski razgovor. Tako je plačal gospod iz lastnega žepa, pa je bil kar vesel, ker je uspel. Rudar se je po tem hvalil okrog, da je dosegel, kar je hotel, čeprav mu župnik ni maral pomagati...

Da, velik dobrotnik izseljencev je bil rajni g. Kastelic, čeprav je bil včasih nepreračunljiv in nekoliko čuden, kakor je bila edinstvena in čudna njegova smrt. Pčeljav v miru, dragi naš dobri pastir, in posreduj tudi sedaj za nas, da bomo po tvojem zgledu junaško vzeli križ v roke in šli skozi viharje in nevihte tja, kamor si odšel Ti, tja, kjer Sonce sveti!

J. J.

— Izšel je III. zvezek Mladinskega odra z dvema dekliškima igrara M. A. Končove: Pesem o božji ljubezni in »Vrtnice«. Izdala Mladinska založba, Stari trg 30.

— Zahvala. Namesto venca na grob prijatelju g. Ivanu Vintarju, leoncu trgovcu iz Vavte vasi, je poklonil g. Ivan Rus, lesni industrijalec v Laškem potoku, za revne šolske otroke v Vavti vasi 200 din, za kar mu izreka šolska uprava najiskrenejšo zahvalo.

— Šolska kuhinja v Vavti vasi oskrbuje dnevno do 40 otrok s toplo prehrano. K tej akciji so pomogli poživljevalci darovalci, ki imajo razumevanje za potrebe revnih otrok. — Občinska uprava Smihel-Stopice je poklonila 1000 din; leona industrija g. Javornik 500 din; po 200 din so dali: banka uprava, lesni trgovec g. Pogačnik, Rog; gosp. Venturini, Straža; lesni trdniki: Traverz in Papirles; 100 din g. Dular, gostilničar v Straži; po 50 din. gđ. Darovec, trg. v Straži, in gđ. Pepca Vintar, pos. v Hruševcu. V živilih so darovali gđ. trgovci: Surla in Jenko iz Straže, Strukelj Martin in Viktor iz Vavte vasi, Kastelic iz Novega mesta; gostilničarji Bučar in Medic iz Straže, Kulovec iz Brdvasa iz Vavte vasi ter Dular, mlinar in posestnik iz Vavte vasi. — Vsem dobrotnikom se učitelstvo in šolska mladina najiskrenejše zahvaljuje.

— Pregled motornih vozil za območje okrajnega načelstva v Ljubljani (izvzemski iz občin vrhniškega sodnega okraja) bo v petek, dne 14. in soboto, dne 15. marca 1941 vsakokrat od 8—12 v Ljubljani pred poslopijem oddelka za kontrolo mer, Grudnovno nabrežje št. 12. Okrajno načelstvo v Ljubljani poziva vse lastnike motornih vozil, da pripeljejo svoja vozila pravčasno na kraj pregleda in sicer prvi dan avtomobile, drugi dan pa motorna kolesa. Hkrati se pozivajo vsi lastniki motornih vozil, ki svojih obveznosti za tekoče leto še niso uredili, da to čimprej store.

— ARBORIN priznana odlično sredstvo zoper škodljivce sadnega drevja ter druga razkužila za dom, in hlev proizvajata Chemotehna družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

— Zahvala. Gđ. Sešel Antonija, zašč. sestra, je imela v Srednji vasi pri Bohinjski Bistrici zdravstveni tečaj dne 1. in 2. t. m. Predavala je o nalezljivih boleznih, o zdravilstvu, o prvi pomoči, o higieni žene, o negi dojenčka in o negi bolnika. Vsako predavanje je trajalo nad dve uri. Z zanimivimi predavanji je pritegnila vse poslušalstvo, da nam je bilo hudo, ko smo zvedeli, da se oddide. Iskrena hvala zaščiti sestrji za njeno požrtvovalnost, kajti mnogo smo se naučili koristnega. Hvala tudi Slov. kršč. ženski zvezi v Ljubljani, na čije pobudo se je zdravniški tečaj vršil.

— Dosti je teh muki! Pomagajte svojim nogam, kadar so težke od utrujenosti, skazane in otekle od ozeblin in pretemnih čevljev. Denite jih v toplo vodo, v kateri ste raztopili žlico soli Sv. Roka, pa vam bo takoj odleglo: utrujenosti, otekle, ozeblin in vse podobne težave bodo izginile, se bodo kar raztopile v mlečni zmesi kisika in rudniške soli, ki se nahaja v soli Sv. Roka. Sol Sv. Roka dobite poceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

— Nasilni pijanci. Prejeli smo: Dne 4. marca t. l. je šel popotnik z železniške postaje v Radečah ob drugi uri jutraj. Ko je došel na most, je zaslišal čudne glasove, ki so prihajali iz mesta. Popotnik kmalu zagleda trojico postav, ki so se premikale mimo orožniške postaje, župnišča in cerkve. Pela je harmonika, vmes pa so se slišali od časa do časa prav čudni glasovi, ki jih je dajala od sebe pijana trojica. Čul se je znani »auf biks«, spremljan od italijanskih bogokletstev. Popotnik dohiti dično trojico pri Majorjevi hiši. Lepo pozdravi mlahačeve postave in gre dalje. Ko se oddalji do deset korakov, zasliši za seboj: »Kaj si rekel?« Ko se popotnik ozre, vidi, da je trojica pospešila korake, dohitela popotnika in se enkrat ponovila imenovane besede, ki jih je podprla z brco v popotnika. Popotnik je odskočil za korak in v silo pripravil pištolo. Dejal je: »Po zdravil sem in nič drugega. Želim, da mirno nadaljujem svojo pot. Bodite mirni, drugače se bom branil s tem, kar držim v roki!« Trojica pa se je le zarezala in stopila proti mirnemu popotniku. Zahtevala je, da mora izročiti orožje. Popotnik je odskočil in pozval napadalec, naj postojte. Ker ni bilo uspeha, je ponovil besede, da se bo branil in šel do tri. Tudi to je bilo brezuspešno, zato je sprožil v zrak. Pok sam jih ni splasil, zato je silobranu sprožil proti napadalcem v nogam. Popotnik je nadaljeval svojo pot. Kmalu zasliši mirno izrečene besede: »Pojdi nazaj! Trojica je postala mirna. Popotnik je najbrže zadel enega izmed trojice v nogi. Po samoti je popotnik mirno nadaljeval svojo pot. Danes, kot kaže, smo varnejši na samotni poti kot sredi mesta! Prosimo, da se merodajne oblasti pobrigajo za take pliče, ker se v pijanosti takih individuijev lahko zgodi velika nesreča. — Popotnik.

— Poplave v Prekmurju. Kakor obilajno vsako pomlad, tako so tudi letos nastale v Prekmurju poplave, ki jih ponovno deževno vreme še pospešuje. Zaradi nizke talne vode deževnica ne more pronicati v zemljo, odteči pa tudi ne more. Vsi polki so prestopili bregove in poplavlili okolice. Zlasti so poplavljeni zemljišča ob Ledavi, ki je vsako leto bolj potrebna regulacije. V zadnjih letih sončnih dneh so se pričela že prva dela na poljih, zdaj jih je pa spet prekinil dež.

— Polarni sij, ki so ga opazovali tudi v Soboti, kjer je alarmiral gasilce, je bil najbolj viden v severnem delu Prekmurja. Iz obmejnih krajev nam poročajo, da so ga tam opazovali več kot četrte ure. Nebo je bilo rdeče obarvano na vsej severni strani. Med ljudstvom je nebesni pojav vzbudil veliko pozornost in razumljiva ugibanja, kaj naj v današnjih hudih časih pomeni nenavadna svetloba.

— Soseba je nagovarjal, naj se upre orožnikom in pri tem je orožnike žalil neki posestnik iz Sv. Križa v ljutomerskem okraju. Pred okrožnim sodiščem v Soboti je bil zato obsojen na 20 dni strogega zapore in 100 din globe.

— Sedem obsojenih. Grofica Ernestina Bathyan, ki ima svoje posesti v obmejni Krajini v Prekmurju, je bila dozdaj že nekajkrat žrtve tatinskih obiskov. Pred kratkim smo poročali o drznem razbojniškem napadu, ki ga je zagrešila nad njo Bratkova vlomilska družba in ji odnesla okrog 25.000 din. Malo prej pa je gospa grofica vložila prijavo zoper nekatere svoje bivše uslužbenice, ki so ji stalno izmikali denar, perilo in razno orodje. V tej zadevi sta bila na okrožnem sodišču v Soboti obsojena Janez Horvat in Janez Škalič, ker sta v teku poldrugega leta s ponarejenimi ključki odprala predale pisalne mize in omare ter odnesla denarja v skupno vsoti 34.000 din. Poleg denarja pa sta si prilastila perilo in razno kuhinjsko posodo, med drugim je Škalič odnesel tudi dva srebrna svečnika, pladenj iz kitajskega lesa in porcelanast krožnik. Vlomil je v skladišče tako, da je odtrgal ključavnico na vratih. Obsojena sta bila prvi na dve leti in dva meseca, drugi pa na dve leti in tri mesece strogega zapore. Poleg njiju je prišlo na zatožno klop še 5 drugih obtožencev, ker so pri mlačvi odnesli 400 kg pšenice ali pa so skratili ukradene predmete. Obsojeni so bili na kazni od 1 meseca do 40 dni zapore. Oba glavna krivca morata povrniti grofici 34.000 din.

Ljubljana, 11. marca

Gledališče

Drama: Torek, 11. marca: »Ciganje«. Red. Tork. — Sreda, 12. marca: »Brez tretjega«. Izven. Proslava 40letnice umetniškega dela Hinka Nučiča in gostovanje Vike Podgorske, članov zagrebške Drame. — Četrtek, 13. marca: »Brez tretjega«. Red. Premierski. Gostov. režiserja Hinka Nučiča in Vike Podgorske, članov zagrebške Drame. — Petek, 14. marca: »Brez tretjega«. Red. B. Gostovanje režiserja Hinka Nučiča in Vike Podgorske, članov zagrebške Drame. — Sobota, 15. marca: »Zaprta vrata«. Izven.

Opera: Torek, 11. marca: »Rusalka«. Red. A. Gostovanje ten. zagr. Opere J. Gostića. — Sreda, 12. marca: »Sabska kraljica«. Red. Sreda. Gostovanje Josipa Gostića, tenorista zagrebške Opere. — Četrtek, 13. marca: »Hlapec Jerneja«. Red. Četrtek.

Radio Ljubljana

Torek, 11. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Godba na pihala (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radij. ork. — 14 Poročila — 14.15 Šolska ura: Abeceda — Janko rad v šolo gre. Dvovogor s petjem (vodi Janko Sicerl) — 17.30 Iz čeških operet (plošče) — 18 Koncert na flavti (Slavko Korošec) ob spremljevanju klavirja (prof. M. Lipovšek) — 18.40 Rusko carstvo po Romanovih (Fr. Terseglav). 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura: Ljubljana govori: Franc Maselj-Podlimbarski, pripovednik in narodni mučenik (Rud. Dostal) — 19.40 Plošče — 19.50 Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh) — 20 Koncert Radij. ork. — 21.15 Klavir. koncert ge. Marte Osterc-Valjalo, 22 Napovedi in poročila.

Drugi programi

Torek, 11. marca: Belgrad: 21 Kom. koncert. Zagreb: 20 Prenos. — Praga: 20.05 Vonačkova kantata o mornarju. — Sofija: 20 Musorgskega skladbe. — Beromünster: 19.35 Sim. koncert. — Bukarešta: 19.20 Simf. koncert. — Solitens: 18.40 Chopinove skladbe. — Švedske postaje: 19.30 Zbor in orkester.

Belgrajska kratkovalov. postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (10.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.79 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Naš priljubljeni dramski igralec g. Fran Lipah je napisal Slike z Golnika in pa prizor Jaslice na Golniku. Slike z Golnika bo recitalni pisatelj sam, golniške jaslice pa bo uprizorila člana naše Drame Danilova Mira in Sever Stane. Te Lipahove stvari so del sporeda, ki bo izvajal v petek dne 14. t. m. ob 20. v veliki Filharmonični dvorani na akademiji, ki se bo vršila na korist Društva prijateljev Golnika in pod visokim pokroviteljstvom ge. Nije dr. Natlačenove. Poleg Lipahovih del bo recitala ga. Danilova Mira Murn-Aleksandrovo pesem »Ko dobrove...« Stane Sever pa Gestrinovo Ped pedi. Ostali spored obsega pevke in instrumentalne skladbe. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Predavanja

Mladinsko glasbeno predavanje bo v nedeljo 16. t. m. ob 11. v Filharmoniji. Uvod bo govoril skladatelj Škerjanc, spored bo izvajali Marta Osterc in Silva Hraščev. Predavanje je predvsem za mladino. Vstopnina 3 din.

Po znani in neznani srednjeveški Ljubljani nas bo popeljal v svojem predavanju na Ljudski univerzi (Kongresni trg, Mala dvorana Filharmonije) v sredo dne 12. t. m. ob 20. univ. prof. g. dr. Milko Kos.

V društvu Pravnik in ljubljanski sekciji kriminalističnega združenja kraljevine Jugoslavije bo predaval v četrtek 13. t. m. ob 18 v dvorani št. 79 pravosodne palače namestnik vrhovnega državnega tožilca dr. Stuhar Anton o temi: »Praksa in pomen pridržbe po prestani kazni«.

Sestanki

FO Slika ima drevi redni fantovski sestanek. Udeležba za člane obvezna.

Občni zbor društva zaščitnih sester v Ljubljani bo 16. marca ob pol 10 dopoldne v prostorih šole za zaščitne sestre.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Unsko progo od Bihača v Knin spet grade

Neugodno zimsko vreme je prekinilo graditev unske proge. Sedaj so pa z deli zopet začeli, kar je velikega pomena, saj je ta graditev izredno obsežna, na drugi strani pa tudi nujna. Progo Bihač-Knin gradijo na treh odsekih in sicer od Bihača do Kolen Vakufa, od Kolen Vakufa do Radjenoviča in od Radjenoviča do Knina. Na novi progi bo vsega skupaj 13 novih postaj in sicer: Bihač, Ripač, Loskun, Štrbac, Kolen Vakuf, Martin Brod Una, Radjenovič, Srb., Dugo polje, Tiškovac, Drenovac, Štrmica, Golobič in Knin. Dosedaj je proga dograjena od Bihača do postaje Loskun in od Knina do postaje Drenovac. V obeh teh odsekih so tudi tračnice že položene. Do postaje Martin Brod bo proga položena do konca letošnjega leta. Tudi odsek do Radjenoviča bi moral biti dograjen že letošnjo jesen. Zato se posebno naglo gradijo srednji odsek od Radjenoviča do Martin Broda, ki je dolg 18 km. Če se razmere ne spremenijo in ne bo posebnih zamud, bo proga dograjena letos na zimo, ali pa vsaj spomladi l. 1942. Celokupni stroški za graditev unske proge bodo znašali okrog 450 milijonov dinarjev. Pri vasi Vrpolje ima proga velik vladukt, ki je dolg 150 m in visok 24 m. Ta viadukt je v loku podobno, kakor je v loku tudi borovniški viadukt.

LJUBLJANA

Občni zbor Združenja krojačev in krojačice

Ljubljana, 10. marca.

V nedeljo je bilo v beli dvorani hotela Unio na redna letna skupščina Združenja krojačev in krojačice ter sorodnih obrtov, med katere prištevamo še modistke, krznarje, izdelovalce perila in steznikov. Občnega zbora se je udeležilo nad 200 članov. Skupščina je lepo vodil predsednik g. Fran Može, ki je v uvodu pozdravil zastopnike oblasti, pomočnega zbora ter zborovalce, nato pa je podal izbrano poročilo o delu združenja v pretekli poslovni dobi. Sedanji gospodarski položaj je zelo občutno prizadel tudi članstvo združenja krojačev in krojačice, ker se je zelo podražilo blago, nastopilo je pomanjkanje nujnih potrebščin, kupna moč potrošnikov pa je zelo padla. Krojaške delavnice so bile večkrat skoraj prazne, ker so bili pomočniki in večkrat tudi mojstri poklicani, da izpolnijo svojo dolžnost do domovine. Pošteni obrti zelo škoduje sušmarstvo, ki se je v teh težkih časih do skrajnosti razpaslo. Pomočnikom so bile povišane mezde, življenjske potrebnosti so se podražile, zato pa so morali tudi obrtniki cene svojim izdelkom zvišati, kar je imelo za posledico občutno zmanjšanje naročil. Najnižje plače niso bile določene v skladu s težnjami oblačilnih strok in je postalo zaradi tega pereče vprašanje zaposlitve mlajših pomočnikov. Posebno poglavje v postavkah naših obrtniških obratov so davki. Pospešiti je treba pobiranje nelojalne konkurence. Na koncu svojega poročila je predsednik omenil važen jubilej v zgodovini združenja krojačev, ki namreč letos obhaja 50 letnico svojega obstoja in uspešnega delovanja. K temu jubileju naših obrtnikov izreka tudi »Slovenec« svoje iskrene čestitke!

Tajniško poročilo je vsebovalo podatke o društvenem notranjem poslovanju z zanimivimi statističnimi podatki o sušmarstvu itd.

Zanimivo je bilo tudi blaginjsko poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da društvo dobro gospodarji. Ima imovino 183.000 din, 110.000 din tega denarja je bilo letos prenesenih v starostni podporni sklad. Z obrestmi tega kapitala in z drugimi dohodki bo starostni podporni sklad. Z obrestmi tega kapitala in z drugimi dohodki bo starostni podporni sklad. Z obrestmi tega kapitala in z drugimi dohodki bo starostni podporni sklad.

V razgovoru se je oglasil k besedi g. Iglič, ki je poudarjal, naj se pri vzgoji vajencev polaga posebna pažnja na to, da se jim bo vcepila velika ljubezen do domovine ter potrebna strokovna usposobljenost. V vrstah kvalificiranega delavstva je še vedno pomanjkanje. Na koncu se je oglasil k besedi še podpredsednik g. Jelovšek, ki je poročal o ustanovitvi obrtniške zbornice. Predložil je posebno spomenico s predlogi za rešitev raznih perečih vprašanj, katera danes tarejo obrtnike. V njej je govora o potrebi rešitve vprašanja velikih davkov pomočnikov v času, ko so na orožnih vajih, glede bolezenskih prispevkov, naj se pri določevanju najnižjih plač lotijo koristi obrti in industrije. Spomenico je članstvo sprejelo soglasno. Nadzorni odbor je predlagal obnemu zboru, naj da razrešeno odboru, kar se je tudi zgodilo. Po triurnem delu je bil uspešni občni zbor naših krojačev in krojačice zaključen.

Koncert »Edinosti« na Viču

Po enem letu pridnega, vztrajnega in uspešnega dela nam je zopet zapel mčski zbor »Edinosti« na Viču in od lanskega leta pokazal lep napredek. Odpel je koncert umetne in narodne pesmi in pevovodja g. Ciril Oblak je storil, kar je mogel, da je iz nekaterih pesmi izluščil zrno, ki ga je bilo težko najti.

Ce prezremo začetek, ki ga je zbor odpel v neki negotovosti, sta bila sredina in konec v splošnem odlična. Sem pa tja je bilo opaziti negotovost v intonaciji, ki pa gre brez dvoma na rovaš neprimerne odra in slabe akustike in na rovaš skladb samih. To, kar smo pogrešali, je bil ponekod slab ritem in s tem v zvezi tudi pretrgana linija, n. pr. pri »Kje so pa tiste steelece«. Muzikalna fraza ni stekla v nepretrgani liniji, ampak se je bre zptrebe prelomila. Tudi vstopi so bili ponekod negotovi in premalo moški.

Poleg teh slabših strani pa je zbor pokazal naravnost neverjeten napredek od lanskega leta v glasovnem pogledu. Glasovni material je prav dober in zbor ima celo vrsto izvrstnih solistov, zlasti pa bas-bariton. Dirigent je med letom pridno delal in glasove lepo opilil in izgladil tako, da ni nikdar bilo slišati stisnjene tona. Zbor je prišel do važnega spoznanja: petje v prostor. Izgovarjava je odlična, tako, da bi se glede tega marsikdo lahko kaj naučil. Zlasti zadovoljni pa smo bili z dinamiko, ki jo je zbor pokazal v vseh registrih od ff do pp. Kot celota zveni zbor polno in ni skoraj nobene občutnejše razlike med posameznimi skupinami. Ze v tem je dirigent dosegel velik uspeh, da je znal narediti tako lepo, homogeno celoto.

Ko se bomo videli zopet drugo leto, upamo, da bo zbor še nekatere pomanjkljivosti popravil in se postavil ob stran naših prvih zborov. To doseči mu ne bo težko, ker ima vse pogoje: dober glasovni material in dobrega dirigenta.

Končno naj omenimo še občinstvo, ki se je pokazalo za zelo disciplinirano in izkazalo glasno tisto spoštovanje, ki ji gre, kar večkrat celo na večjih prireditvah pogrešamo.

1 Gospode katehete ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol prosim za urnike — nadzornik za verouk.

1 Stolna prosveta proslavila Finžgarjevo 70 letnico. Delavna Stolna prosveta se je preteklo nedeljo oddolžila spominu na Finžgarjevo 70 letnico z njegovo ljudsko dramo »Divji lovec«. V nabit polni frančiškanski dvorani je dramatski odsek prosvetnega društva posrečeno izvajal to še vedno aktualno Finžgarjevo delo. V pomen Finžgarjevega ustvarjanja je uvedel občinstvo g. kanonik Vovk, ki je v svojih izvajalnih prispeval nekaj novih in dragocenih zgodovinskih dogodkov, ki se nanašajo na Finžgarja in njegovega očeta. V globokih besedah je poudaril tudi narodno vrednost Finžgarjevih del, ki bodo živela, dokler bo živ slovenski jezik.

1 Kričansko žensko društvo vabi članice in somišljenice na redni letni občni zbor, ki bo v sredo, 12. t. m. ob 4 popoldne v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva cesta 5. Pridite, da čujete poročilo o društvenem delovanju in se pomenimo o delu v prihodnji poslovni dobi! — Odbor.

1 Ljudska knjižnica v Ljubljani, ki posluje na Miklošičevi c. 7, je spremenila svoje uradne ure za občinstvo sledeče: vsak dan izven praznikov in nedelj je odprta za občinstvo od 10 do 12 in od 4 do 7. Založena je z najnovejšimi slovenskimi in nemškimi povestmi in romani. Izposoja je tudi na deželo.

1 Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov pri Podružnici SYD, Ljubljana I, Drevi bo predaval g. Kregar Jože o gojitvi čebulnic (tulipanov, narcis, gladiol in lilij) in gomoljnic (dalij in begonij) in njih izboru za mali vrt. Začetek točno ob 19 zvečer v kemijski predavalnici I. dr. realne gimnazije v Vegovi ul. Skioptične slike. Vstop prost.

1 Celot telefonska slušalka ni varna. Te dni je neki mladenič šel telefonirat v telefonsko celico v Dajdama. Ko je pogovor končal, je oprezno pogledal, če morda kdo ne čaka pred celico, pa je nato hitro odrezal telefonsko slušalko in jo spravil v žep. Urno jo je pobrisal iz Dajdama in čel.

MARIBOR

Zanimivi vrtnarski poskusi v mestni plinarni

Maribor, 10. marca.

V nedeljskem »Slovenec« smo opisali »sanatorij« v mariborski mestni plinarni, v katerem se zdravijo na oslovskem kašlju oboleli otroci z lepimi uspehi. Naše poročilo je vzbudilo živo zanimanje ne samo v mestu, temveč tudi na deželi, kjer imajo letos veliko malih, na oslovskem kašlju obolelih bolnikov. Ravnatelj mestne plinarne g. inž. Tomšič pa nas je opozoril še na eno posebnost, ki jo ima v podjetju — na izredno zanimive poskuse obratovanja plinarne, plinarskega tehnika g. Solarja, ki je v javnosti, zlasti pa v strokovnih krogih znan zaradi številnih svojih praktičnih izumov na področju plinskih grelcev in peči. G. Solar se namreč peča s poskusi, kako uporabiti plin v — vrtnarstvu.

V Nemčiji in zlasti na Holandskem, kjer so doma najboljši vrtnarji, ki uporabljajo v svojih ogromnih obratih vse izume modrega časa, so začeli že pred leti uporabljati elektriko v vrtnarstvu. Tople grede, ki so jih poprej gredli s konjskim gnojem in raznovrstno kurjavo, so začeli ogrevati s pomočjo elektrike ter so dosegli s tem krasne uspehe. Ogrevanje z elektriko pa je drago, zahteva velike investicije ter je tudi zelo občutljivo, ker se naprave rade pokvarijo, pa se izplača samo v velikih obratih, ki imajo zelo obsežen promet. Pri tem vemo načinu ogrevanja se namreč ne segreva zrak nad gredami, temveč zemlja pod koreninami rastlin. G. Solar je prišel na misel, da bi namesto elektrike uporabil za takšno ogrevanje plin, ki je cenejši, naprave za ogrevanja pa dosti bolj enostavne. Na vrtu za plinarne je priredil toplo gredo, na dnu katere je položil leseno vijugasto cev. Na ta kanal je nasul 25 cm visoko zemlje, jo zasejal s salato ter pokril s šipami, kakor se pokriva vsaka druga topla greda. Na enem koncu cevi pa je montiral majcen plinski gorilnik, v katerem gori noč in dan nezaten plamenček, ki se da regulirati s pomočjo posebnega regulatorja tako, da se lahko doseže višja ali nižja toplota po volji in po potrebi. Uspeh tega ogrevanja je nenavaden ter se najbolj nazorno vidi, če se ga primerja s sosednjo normalno toplo gredo, v kateri se rastlinice segrevajo s konjskim gnojem. V plinski gredi posejana salata je vzklila dosti poprej kakor v navadni, raste silno naglo ter je bila že primerna za pikiranje tedaj, ko je v sosednji gredi seme šele vzklilo. Zanimiva pa je primerjava glede stroškov: gnoj za običajno toplo gredo stane 160 din, da se doseže isti efekt, kakor z ogrevanjem s pomočjo plina, kar pa stane samo 80 din. Tople grede, ki se ogrevajo s plinom, se lahko zasejejo že meseca januarja — čim začenja dan rasti, torej 3-4 tedne prej, kakor običajne tople grede. Mariborski vrtnarji so za te poskuse že izvedeli ter so si nekateri naprave ogledali. Vsi se za to zelo zanimajo ter si bodo tudi oni prihodnje leto omislili podobne naprave, ki si jih lahko vsak sam napravi, le plinovod mu mora montirati strokovnjak. Gotovo pa bo veliko zanimanja za nov na-

Vzemite dopisnico ali pa doljno naročilnico in naročite „Slovenca“ takoj!

F. S. Finžgarjev roman

„POD SVOBODNIM SONCEM“ v slikah že izhaja! Že izišle številke lahko dobite ob naročilu!

(IZREŽITE IN POSLJITE)

Naročilnica

Podpisani naročam »Slovenca« za 1 mesec — za 2 meseca — za 3 mesece — za pol leta — za celo leto — za 8 dni na ogled.

(Cesar ne želite črtajte.)

Ime in priimek _____

Kraj _____ hiš. št. _____

pošta _____

Lastnoročni podpis.

Znamka za 1 din

P. n.

Uprava „Slovenca“

Ljubljana
Kopitarjeva 6

prav so tatvino skoraj takoj opazili, ga niso več našli. — V Cernetovi ulici se je oglasil tat stara rega železa in v dveh hišah pri dveh strankah pobral izpred vrat železni mreži za čiščenje čevljev, vredni po 200 din. — Pisalni stroj znamke »Juvel« je bil ukraden s kolesa v Šteuburgovi ulici Jakobu Dermotu. Pisalni stroj je bil v črnem kovčku. Vreden je bil 4000 din.

iz tkalnice pa je tat odnesel iz tkalekega stroja 30 m blaga za srajce v vrednosti 500 din. Tatovi so vložili v tovarniške in skladiščne prostore skozi okno. V zvezi s to prijavo je bilo na Pobrežju aretiranih šest oseb.

m 11 golobov so mu ukradli. Nenavadno tatvino je prijavil policiji tapetniški mojster g. Anton Cerin. Neznani storilci so mu odnesli 11 golobov. Tatvino so izvršili ponoči, ko so ptice spale v golobjaku, ki je bil zaklenjen z žabico.

m Kdo je izgubil denar? Denarnica s 315 din gotovine je našla gđc. Vera Jemčeva, knjigovodkinja Kmetijske zadruge na Meljici cesti, pred hišo št. 12. Denar dobi lastnik na policiji.

Gledališče

Torek, 11. marca, ob 20: »Razvalina življenja«. Red C.

Vreme in 40 mučnikov

Ljubljana, 10. marca.

Sušec je v preteklem tednu hudo zviljal rep. Menjaval je neprestano vreme. V sredo in četrtek je kazalo, da bo nastopilo dolgotrajno deževje in so reke v sredo popoldne začele že počasi naraščati. V četrtek se je vreme čez noč preobrnilo in v petek jutraj se je temperatura v Sloveniji padla za nekaj stopinj pod ničlo. V petek jutraj se je v mestu in okolici, posebno na Barju, pojavila prva slana. Dan je bil drugače prav lep in sončen. Star vremenski rek, ki je nekaj rezultat dolgih opazovanj naših kmetov in starih ljudi, pravi, da je po slani navadno čez dva dni dež. In nedelja je bila res deževna, pustila, tako da so bili prekrizani mnogi izletniški načrti v naravo. Proti večeru, ko je sonce tonilo na zahodu za gorami, je nastopil prav lep pojav. Barjanska ravna ploskev od Vrhnice tja do Golovca je bila okoli 19. ure vsa razsvetljena od zadnjih sončnih žarkov. In pojavila se je mavrica ob Golovcu!

Mnogi so pričakovali dan 40 mučnikov z velikim vremenskim zanimanjem. Kaj nam bodo prinesli 40 mučnikov? Tudi Ljubljanci so bili radovedni, ne samo okoličani, ki se pripravljajo na prva pomladanska poljska dela. Star pregovor, ki je dobil potrdilo tudi po mnogih zapisih o vremenskih pojavih, za dobo 40 mučnikov od 10. marca tja do 20. aprila pravi, da ostane takšno vreme, kakršno je bilo na dan 40 mučnikov skozi vseh 40 dni.

V Ljubljani je bila noč jasna in lepa. Proti jutru pa je vso barjansko ravan zajelo gosto megleno morje, ki se je raztezalo celo daleč tja proti Gorenjski. Nekaj časa je bila megla gosta in temna. Pozneje je začelo megleno jezero izginjati in dobili smo lep, sončen, pravi pomladanski dan. Tako naj bi vsaj večji del ostalo tja do velike noči! Jutraj smo imeli v mestu +1, podnevi pa +12°C. Transformatorska postaja pri Črnučah je danes zaznamovala: ob 7. uri +2 in ob 14. uri +15°C. Postaja je Podlogu v Savinjski dolini pa je javila, da je bila jutraj najnižja temperatura +5°, da je popoldne deževalo, popoldne pa se je zjasnilo. Res je bila severovzhodna stran večerj močno zatemnjena in zastrta z deževnimi oblaki. Ob 14 so tam imeli +11°C.

Kako je bilo druga leta in kakšen vremenski režim je vladal za časa 40 mučnikov, naj nam povedo nekateri podatki za zadnja leta. Lani smo imeli v marcu le 8 deževnih dni s 83,5 dežja. Še 8. marca je bilo —10,6°C mraza, nato pa se je toplota dvignila nad ničlo. In 27. marca je bil dosežen maksimum +16,1°C. V aprilu lani je bilo 7 deževnih dni s 34,6 mm dežja. Tudi april je bil tuintam hladen. Dne 2. aprila je bilo —2,6°C in 23. aprila pa že 24,9°C. Lani so bili torej mučniki glede vremena lepi in dobri. Tudi predlanski je bila doba 40 mučnikov ugodna za vreme. Dne 8. aprila predlanski smo dosegli celo +25°C. Tudi leta 1938. so 40 mučniki prinesli krasno pomladansko vreme. Dne 1. aprila je termometer dosegel kar +26°C. Hude nalive in slabo vreme so nam prinesli 40 mučniki leta 1937. Takrat je neprestano deževalo. Tudi so bile tega leta velike pomladanske povodnji! Imeli smo marca kar 23 deževnih dni s 414,9 mm dežja, najhujši nalivi so trajali od 26. do 27. marca. Splošen meteorološki pregled nam poda sliko za ostala leta. Večidel so se 40 mučniki izkazali kot dobri in kmetu naklonjeni dirigenti vremena! Zelo deževni so bili 40 mučniki l. 1933., ki je bilo leto najhujših povodenskih katastrof, tako spomladi, posebno pa jeseni.

Daruite za Jegličev akademski dom!
Polijajte na Hranilnico dravske barvine — čekovni račun 10.680.

Senovo

Odboru za zimsko pomoč so darovali: TPD Senovo 1000 din, dr. Fran Benedičič 100 din, insp. inž. Dular Alojz 100 din, Anton Jeričič, trgovec, 100 din, inž. Gašperin 50 din, ga. Kosi 30 din, Supan Alojz 30 din, Presker Albin 20 din, Avsenak Alojz 10 din, Briner Edi 10 din, Senčar 10 din, Zemljak Oto 10 din, Pušnik Franc 5 din. Vsem darovalcem se odbor najlepše zahvaljuje.

Nemške motorizirane čete prihajajo v Bolgarijo.

KULTURNI OBZORNIK

Prvi vojaški koncert za armado

V nedeljo popoldne so napolnili naše operno gledališče predstavniki vojske, civilne oblasti, zastopniki prosvetnih, gospodarskih, narodnih, vojaških in političnih organizacij. Za petindvajsetletno ustanovitve prve jugoslovanske dobrovoljske divizije v Rusiji. Zdrženje rezervnih oficirjev, Zdrženje vojnih prostovoljcev ter Radiooddajna postaja v Ljubljani so si zamislili prav hvalevredno kulturno prireditev v počastitev spomina in za našo sedanost kakor tudi bodočnost velike pomenosti ustanovitve omenjene divizije, katere delovanje in uspehi so pripomogli do zgraditve lastne države in prav tako tudi razcvitka lastne kulture. Tako smo slišali v naši operi večeraj prvi koncert, ki je bil namenjen vsej naši vojski; prenašale so ga vse štiri radijske oddaje: postaje: Ljubljana, Beograd, Zagreb in Skopje. Tisoči in tisoči fantov in mož je poslušalo širno državo lepe slovenske vojaške, narodne in ponarodele pesmi, ki sta jih izvajala pevski zbor 40. pp. »Triglavskega« in pa Bežigradske pevsko društvo. Največje zanimanje je seveda vzbudil nastop pevcev-vojačev, ki jih je poslušalstvo sprejelo in nagradilo z velikim aplavzom. Okrog 70 krepkih in svežih glasov je zapelo z zdravim zanosom po vsem južnoslovanskem svetu in še preko tega poznano »Od Urala do Triglava«. Zbor je vodil g. S. Buhari, ki je sam pevec, doma iz Kraljevice, študira pa v Zagrebu solopetje. Njegovi pevci, ki so vsi Slovenci, so odpeli še »Slovensko dekle« in »Oj Triglav moj dom«. Zbor je dovolj dobro zaseden po glasovnih skupinah in daji so akustične prilike v naši operi kaj neugodne, je bilo poslušalstvo vendarle zadovoljno s petjem in prednastanjem tega, morda najmlajšega zbora v Ljubljani. Ta pevski nastop pa je na drugi strani pokazal zanimanje za kulturo in smisel za udeleževanje na vokalno-glasbenem poprišču in to v najširših slojih; saj je ta koncert le nekaj odseva

zanimanja in pevske kulture vse domovine, ki je prišla sedaj s pevec v vojašnice. Obenem je pa ta koncert v veliko čast vojaškim predstojnikom, da so podprli to pevsko organizacijo, ki nadaljuje tridiciionalno kulturno udejstvovanje našega rodu. Najpomembnejše pa je seveda to, da je pesem polnila srca tisočim tovarišev, ki so postajali pri zvočnikih. — Šest narodnih je zapel pod zborovodjem g. Matulom Bežigradski zbor: »Kaj so to za eni fantje«, »Al me boš kaj rada imela«, »Leži ravno polje«, »Delaj, dekle pušljec«, »Pozimi pa rožice ne cvetijo«, in že v vsej armadi dobro poznani in mnogokrat prepevani »Regiment po cesti gre«. — Poleg obeh zborov je igrala tudi godba 40. pp. »Triglavskega« pod višjim voj. kapelnikom g. Herzogom. Izvedla je Fučkovko »Triglavske korčulice«, Jenkovo simfonično sliko »Kosovo« in zaključila prvi del prireditve s korčulico. V drugem delu pa je bil na programu duet in poznani finale »U boj, u boj...« iz Zajčeve opere »Nikola Zrinski«. Po govoru zastopnika ministra vojske in mornarice je zaigrala državno himno. Prireditve je zopet zaključila s korčulico. — Omeniti mi je še pozdravni govor dr. Vrhunec; pomemben poudarek o ljubezni do domovine in svobode je imel govor komandanta Dravske divizijske oblasti, dalje govor o sreči naroda, pravici in borbi in žrtvah bana dr. Marko Natlačen, govor g. Rajka Paulina o Slovincih, ki so postali vitezi svobode v svojih junaških dejanjih ter recitacijo člana Nar. gledališča g. Ivana Levarja, ki si je izbral iz Pavla Golieva »Dobrudžec« samogovor (Misel na mater). Ob koncu je nastopil v alegorični sliki zopet vojaški zbor in zapel »Po polju že rože cvetijo...« in zaključil z učinkom zapeto »Iz bratskog zagrljaja«. — Ta prva vojaška kulturna prireditev je popolnoma uspela in bi bilo le želeli, da se to še večkrat ponovi; to je naši vojski v čast.

Plesni večer Tatjane Farčičeve

V petek 7. t. m. je priredila gđ. Tatjana Farčič svoj plesni večer, da po uspehu v Beogradu — kakor je bilo razvidno iz reklamnih člankov po našem časopisu — predstavi svoje edinstveno umetniško udejstvovanje na plesnem področju tudi nam. Sprično dobro organizirane reklame, ki je v resnici privabila polno gledalcev, smo pričakovali izrednega večera, kakršnih je naše gledališče zadnja leta že imelo. Toda že pri prvem plesu, Beethovenovemu menuetu, je plesalka po svoji telesni lepoti in kostumu občinstvo presenetila, prav tako tudi njena gracioznost, zapustila je pa gledalca indiferentnega. Nadaljevala je ples v Chopinovem »Nocturnu«, v četrti točki je bil na sporedu Händlov Largo, v drugem delu pa Ravela Jeu de l'eau in Straussov Pomladni valček. Plesala je po lastnih koreografskih zasnovah, ki pa kažejo še neko nedogranost; manjka jim še tistega navdih, ki človeka zajame v dvignjeni svet žive umetnosti, podobne tisti topli iskrenosti in prepričljivosti, ki zgane gledalca, da zaživi v svoji notranji globini. Koliko močnejša je bila glasba od njenih plesov! In vendar mora biti ples vsaj enako visok in notranje učinkovit. Tako pa je njen ples zapustil v gledalca precej hladne vtise; koreografska zasnova je po svoji notranji intenziteti šibka in ne prepriča. Kajti muzika močno pritegne poslušalca, sprično njene dinamičnosti pa ples obledi. Iz tega sledi, da je za zgoraj navedeno muziko plesalka v svojih zasnovah še nedozorela, za kar pa jo seveda opravičuje mladost. Vendar so se tu pa tam že pokazala močna mesta, ki so se dojmljivo človeka, predvsem v Nocturnu in Largu, daji prav zadnji močno trpi na prepogostem ponavljanju plesnih motivov in zaradi tega učinkuje razvlečeno, zaradi šibkosti v gradnji; kot celota pa celo dolgočasno. Prav tako so bili dobri nekateri domisleki v Igri vode, v celoti pa je bil estetski učinek šibak. Straussovega valčka pa nismo še videli niti tako slabo plesati, niti tako šibke koreografske zasnove. Celoten njen nastop ni nudil več kakor povprečnega in to kljub temu, da nas je reklama z raznimi citati iz kritik hotela prepričati o edinstveni plesni kvaliteti, ki si je pa nismo mogli pričarati. Kar se pa njenega plesa samega tiče, moram priznati, da kaže izreden talent in neko priloženo kulturo ter smisel za estetsko doganost v gestah. Isto velja za kostume. Mlada plesalka, ki izhaja iz šole poznane plesne pedagoginje g. Poljakove, se še bori med klasičnim plesom in med nemškim modernim. Vendar se bolj nagiblje k plesu samemu kakor dramatski izraznosti. Sčasoma, ko bo dozorela tudi njena umetniška osebnost, utegne postati dobra umetnica-plesalka. Ob tej priliki pa bi ji svetoval, naj si za zdaj še preleže probleme prihrani za poznejši čas, ko bo v nadaljnjem delu in izkušnjah gotovo daleko bolj uspešna.

Razen Ravelove Igre vode, ki jo je igral na klavirju g. dr. D. Švara, je ostale točke izvajal orkester ljubljanske opere pod žg. zgoraj imenovanim dirigentom. V splošnem nismo bili z izvajanjem zadovoljni. Posebno Straussov valček — kljub temu, da so ga že tolikokrat igrali — se je majal, čeprav se je dirigent trudil, da ga vzdrži v preciznosti. Take izvedbe si ne želimo več. Boljši je klavir, kakor take orkestr. igre. Poleg navedenih plesnih točk je sam orkester zaigral še Dvoržakovo Gozdno tišino in Ravela Pavane. sil.

Smilnel in skrivnost trpljenja

Ravnokar so izlele lepe in nadvse času primerne šarmante izdaje peser g. župnika Pirca »Smilnel in skrivnost trpljenja«. Zdi se mi, da je moja dolžnost, da opozorim svoje častite duhovne sojake na to novost. Knjiga je tiskorekoč fotografirana današnjih dni. Vse življenje je povzeto v tej knjigi, vse vrste trpljenja, razočaranja, obup in bolezn, dvomi, vere in splošno življenjski. Vse je razumljivo pojasnjeno in razloženo. O kako bodo verniki poslušali te besede tolažbe! Tako posrečenih šarmant, še nisem imel v roki. Knjiga ima dva dela. Prvi del obravnava o trpljenju oploh. Vse živahno! Drugi del pa obravnava o pomenu križa. Nekateri govori gredo ne le v dušo, ampak v možg in kosti. Nekateri odstavki so prepričevalni, da mora bralec nehoti odložiti knjigo in se zamisliti. Pri koncu sta v knjigi tudi še dve Marijini pridigi, izredno pomenljivi. Nisem se nikoli nobene knjige priporočal, ako to edej storim, delam zato, ker bi rad, da bi moji častiti duhovni sojake ne zamudili prilike, si nabaviti to prekrasno in prepričljivo delo, v katerem bodo imeli ejkajen pripomoček za šarmantno branje, za pridigo in dušni mir in tolažbo svojim vernikom. L. G.

Izšel je I. zvezek Hrvatske enciklopedije (črka A) 800 strani, ki človeka naravnost preseneti ter moramo Hrvatov k njej samo čestitati. O njej bomo več prinesli prihodnje.

Proslava 40 letnice Hinka Nučiča

Ime Hinka Nučiča, režiserja in igralca zagrebškega Narodnega gledališča, je v najožji zvezi z ljubljanskim in mariborskim gledališčem. Nučič, ki je pričel svojo igralsko pot v Ljubljani, je na svoji življenjski poti, ki je vsa posvečena gledališki umetnosti, s svojim delom mnogo storil za razvoj slovenskega, kakor tudi hrvaškega gledališča. 12. t. m. bo slavil v naši Drami 40 letnico svojega plodovitega dela.

Hinko Nučič

Vika Podgorska

Hinko Nučič je rojen 20. IV. 1883. v Ljubljani. Kot začetnik je igral od leta 1897. do 1899. na raznih majhnih čitalniških odrih. Leta 1899. je postal učenec pokojnega režiserja in igralca Antona Verovskega. Od tega leta do 1912. je bil član slovenskega Deželnega gledališča v Ljubljani. Njegov igralski razvoj je bil vedno očitnejši in l. 1908. je postal režiser Drame. L. 1912. je podpisal pogodbo z zagrebškim gledališčem in se odselil iz Ljubljane. Po prevaru ga je poklical slovenski gledališki konzorcij l. 1918. v Ljubljano, kot šefa Drame. Nučič je tedaj na novo organiziral Narodno gledališče v Ljubljani, ki je bilo med vojno štiri leta zaprto.

V jeseni l. 1919. je omoval Hinko Nučič v svoji lastni režiji novo slovensko gledališče v Mariboru, čigar privatni zakupnik in ravnatelj je bil sam. Za l. 1920-21 je bil imenovan za upravnika Narodnega gledališča v Mariboru, subvencioniranega že od države. L. 1921. ee je vrnil Hinko Nučič zopet v Zagreb, kjer deluje kot igravec in režiser še danes. Z njim je bila angažirana tjad tudi njegova soproga Vika Podgorska.

Nučič je v Ljubljani in Mariboru vodil nekaj let tudi igralsko šolo. V njej je vzgojil večje število talentiranih slovenskih igralcev. Tudi v Zagrebu je bil učitelj prvega tečaja na Državni glumaški šoli in Glasbeni akademiji.

Nučičeve izredne igralske sposobnosti so ostale vsem, ki so ga imeli kdaj priliko videti, v neizbrisnem spominu. Polje njegovega udejstvovanja je zelo široko ter obsega tako klasični kakor moderni repertoar. Med njegove najpomembnejše vloge spadajo: Hamlet, Faust, Kajn, Othello i. dr. Poleg klasičnega repertoarja, ki obsega dela vseh pomembnih klasičkov, je igral tudi vloge in režiral dela najrazličnejših svetovnih in domačih dramatikov.

Slovenska javnost je ponosna na svojega h-jaka, ki je zavzel tako odlično mesto na prvem hrvaškem kulturnem zavodu in bo pozdravila gostovanje Hinka Nučiča in odlične umetnice Vike Podgorske kot gledališki priznani posebnega pomena. Maša SL

Narodopisne in folklorne prireditve na Stajerskem. K članku Varujmo narodopisno blago, objavljenemu v Slovincu dne 5. marca, dodajamo, da je bilo v zadnjih letih tudi na Stajerskem več narodopisnih in folklornih prireditev, ki so imele predvsem namen dvigniti zanimanje za naše narodopisno blago in za narodne običaje, ohranjene na Stajerskem in v Prekmurju, ter pokazati, koliko pristnih domačih običajev še pozna naš narod zlasti v obmejnih krajih. Sem, spadajo predvsem mariborski festival slovenskih narodnih običajev, ki eta ga priredili leta 1939. Društvo prijateljev Slovenskih gor in Društvo Bela Krajina v režiji g. Fr. Marolta in sodelovanjem Tujsko-prometne zveze v Mariboru in ki je zbral okrog 12.000 obiskovalcev. Vsi ti so obudovali tedaj naše narodne običaje in želja, da jih opozna tudi širni svet. Akad. slikar Jakac je tedaj izdelal o festivalu poseben večbarvni film, ki je nastopil z njegovimi drugimi filmi pot v Ameriko med naše izseljence, kjer naj ekuša ohraniti zanimanje za domovino. Tedaj se je tudi pojavila želja, da bi nekateri izmed živahnih prekmurskih narodnih plesov našli svojo pot tudi na plesišča kakor se je to letos zgodilo v belokranjskim kolli. Druga pomembna folklorna prireditve je bila Kobanski teden l. 1940. v Mariboru, ki je pokazal javnosti malo znanih narodnih običajev e Kobanskega, da bi jih

Začetek pomorskih min

Pomorske mine v vojni je prva začela porabljati Rusija v Krimski vojni. Toda tiste mine niso bile velikega pomena, ker jih je bilo tudi premalo. Prva minka polja pa so bila urejena v svetovni vojni ob belgijski obali. Leta 1917 je bilo v Vzhodnem in Severnem morju položenih že nič manj ko 16.000 morskih min. Ko pa je Amerika leta 1917 stopila v vojno, je Nemčija izhod Severnega morja pri Skandinaviji docela zaprla z minami, ki pa so bile stalno nadzorane. V sedanji vojni je zlasti Anglija s svojim brodomjem položila velikanska minka polja, ki tista iz svetovne vojne niso niti senca sedanjih. Tudi Nemčija je v sedanji vojni okoli Anglije napravila svoja minka polja, zlasti magnetičnih min, ki so jih odkladala nemška letala. Mednarodno pravo velja, da je mine treba tako položiti, da nevtralna pomorska plovba ni v nevarnosti. Zato je mednarodno določilo, da je mine treba vedno nadzorovati, ali se morda katera ni odrgala. Kljub največji pazljivosti se namreč vedno dogaja, da se kaka mina odtrga ter potem blodi po morju v veliko nevarnost vse plovbe. Še dolgo po vojni so take plavajoče mine močno nevarne. Po vojni bo vsekakor treba kaj odločnega ukreniti, da se ta nevarnost čim bolj zmanjša. V Ameriki že zdaj grade posebne minolovce, ki naj bi iskali take blodeče mine ter jih razstreljevali.

Vojna za magnezij

Za joksovanje je magnezij mnogo bolj potreben kakor petrolej. Da moreš jeklo, ki iz njega tovarne delajo jeklene plošče in orožje, napraviti posebno odporno in trdo, potrebuješ za to magnezija. Angleška industrija je docela odvisna od magnezija, ki ga dobiva iz Indije. Magnezij vozijo Angličani v Anglijo s'ozzi Sueški prekop. Zato je

Ernest Bevin, angleški minister za delo.

umevno, da nemške podmornice skušajo te transporte, kateri prevažajo tako dragoceno kovino, ali poloviti ali pa potopiti. To je prav za prav poglavita misel nemške podmorniške vojske zoper Anglijo. Angličani zoper to odgovarjajo s tem, da uničujejo Nemcem petrolejske transporte. Na vsem svetu pridelajo na leto nekako 3.500.000 do 4 milijone ton magnezija. Toda Anglija z vsemi svojimi kolonijami pridelala skoraj polovico te množine.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Čim bolj prihaja pomlad v deželo, tem redkejša so zimskošportne prireditve. Zadnjo nedeljo smo imeli samo še par smučskih tekem, sicer je pa že prevladoval letni šport, zlasti nogomet. Pa tudi lahkotletci so se pojavili, saj smo imeli v Mariboru že tek čez drn in strn. Pa si malo podrobneje ogledimo tekmovanje preteklih nedelje. Začnimo kar pri domačem nogometu.

SK Ljubljana : Viktorija (Karlovac) 10:1 (3:1).

Telma je bila prijateljica in so maloštevilni gledalci imeli tudi samo »prijateljski« užitek od tega srečanja.

Predtekmca: Ljubljana II. : Svoboda 0:0.

Hrvatska liga

HASK : ZELENICAR 5:0 (1:0)

SASK : SPLIT 3:2 (0:1)

SLAVIJA (V.) : SLAVIJA (O.) 2:0 (1:0)

GRADJANSKI : BAČKA 7:0 (3:0)

Tabela hrvatske lige izgleda po nedeljskih tekmah takole:

Hajduk	16	12	3	1	63:15	27
Gradjanski	16	10	6	0	68:15	26
Concordija	16	12	2	2	59:19	26
Hask	16	7	6	3	38:25	20
Split	16	5	6	3	38:25	20
Sask	16	5	3	8	15:31	13
Slavija (V)	16	4	3	9	19:48	11
Zeleznicar	16	2	5	9	17:39	9
Slavija (O)	16	3	3	10	22:49	9
Bačka	16	1	2	12	15:54	5

Srbska liga

BSK : Jugoslavija 1 : 1.

Jedinstvo : BASK 2 : 0.

Bata : ZAK 5 : 1.

Jugoslavija : Slavija 2 : 1.

Vojvodina : Gradjanski 4 : 1.

TABELA V SRBSKI LIGI:

1. BSK	16	13	2	1	59:16	28
2. Jugoslavija	16	10	3	3	38:18	23
3. Vojvodina	16	6	5	5	32:25	17
4. ZAK	16	7	3	6	30:37	17
5. Jedinstvo	16	7	2	7	18:20	16
6. Jugoslavija (Jab.)	16	7	2	7	27:37	16
7. Bata	16	7	1	8	34:29	15
8. Gradjanski	16	4	4	8	21:37	12
9. Slavija	16	2	6	8	33:37	10
10. BASK	16	1	4	11	18:52	6

Moste : Litija 2 : 1 (0 : 0)

Prvak drugega razreda ljubljanske skupine si je za nasprotnika pri otvoritvi spomladanske sezone izbral prvorazredni ljubljanski klub Moste. Tekma je bila prav lepa in zanimiva in kljub temu, da je bila to prva tekma v letošnji sezoni, prav živahna. Gostje iz Ljubljane so predvedli prav lepo, izgajeno in tehnično igro. V moštvo so posebno ugajali vratar, desni branilec, srednji krilec in desna stran napada. Tudi ostali so bili prav dobri. Domači so padli, bili so sicer zelo požrtvovalni, vendar tehnični premoči nasprotnika niso bili kos. Sodil je prav dobro g. Špat.

Inozemski nogomet

NEMCIJA : ŠVICA 4:2 (1:1)

Tekma je bila v Stuttgartu ter ji je prisostvovalo 60.000 gledalcev. V prvi polovici so bili Švici bolj dobri, saj jo izvojevali neodločen rezultat, v drugem delu so pa Nemci močno pritisnili in izvojevali gornjo zmago.

ITALIJANSKO PRVENSTVO

Ambrosiana : Genova 4:0, Roma : Fiorentina 1:1, Milano : Torino 4:0, Venezia : Bologna 1:0, Livorno : Juventus 1:0, Triestina : Lazio 0:0, Atalanta : Bari 4:0.

Stanje prvenstva je naslednje: 1. Bologna 31, 2. Ambrosiana 28, 3. Juventus 26, 4. Fiorentina 25 točk.

Medklbski smuk AK Skale na Roči

1. Praček Ciri (Skala) 4:38,
2. Lukanc Slavko (Tržič) 4:39,2,
3. Kobler Stanko (Skala) 5:01,2,
4. Ravnikar Rado (Gorenjec) 5:08,4,
5. Mrak Marjan (Skala) 5:29,

rešil pozabe. Številni narodni običaji in narodni plesi so se izvajali tudi na Prosvetnem taboru v Ljutomeru avgusta 1938. (v proslavo sedemdesetletnice prvega slovenskega tabora). Narodni običaji so se tedaj prikazovali dopoldne na vzhvihu v slavnostnem sprevodu, plesi pa popoldne na telovadišču (poleg ostalega spreda). Vsekako je želeli, da bi bilo takih prireditev še mnogo več.

6. Bertonec Jože (Gorenjec) 5:37,2,
7. Miceli Marjan (Bratstvo) 5:42,6,
8. Štrumpfl Tone (Skala) 5:47,6,
9. Mulej Miloš (Ilirija) 5:52,6,
10. Polajnar Cvetko (Ilirija) 6:12,4.

Prvenstvo marib. zimskošportne podzveze na Klopnem vrhu

Mariborska zimskošportna podzveza je priredila tekme v smučem teku na 14 km na Klopem vrhu kjer so tekmovalci dosegli naslednje rezultate:

1. Fancdl Karel I. SSK Maribor 52:50, 2. Kranjčič Leopold (SK Zeleznicar) 58:01, 3. Legvart Vlado (SK Maribor) 1:00.03, 4. Kramaršič Fran (SK Zeleznicar) 1:02:55, 5. Simčič Albin (I. SSK Maribor) 1:05.03, 6. Dolinšek Adolf (Maraton) 1:05.13, 7. Ferš Franjo (Maribor) 1:10.13.

Veleslalom na Golteh

Na Golteh so se pomerili naši alpski smučarji v veleslalomu za prehodni pokal trgovca Mastrova iz Celja; doseženi so bili takile rezultati:

1. Savinčan (SPD Celje) 2:17.1, 2. Čop Franc (SPD Maribor) 2:17.2, 3. Dvořak Franc (SPD Celje) 2:18.3, 4. Mejavšek Mirko (SPD Celje) 2:21.4, 5. Dušan Gradišnik (SPD Celje) 2:27.3, 6. Viktor Vojtko (Sm. K. Celje) 2:29.0, 7. Jaka Breznik (SPD Celje) 2:33.8, 8. Slon (SPD Celje) 2:34.2, 9. Leskovic (SPD Črna) 2:43.3, 10. Urbančič (SPD Črna) 2:43.7.

Tek čez drn in strn v Mariboru

V izvedbi SK Zeleznicarja se je vršil v nedeljo tek čez drn in strn za lahkotletce in druge športnike, ki je dal te-le rezultate:

V splošnem plasmanu so bili doseženi sledeči rezultati: Stojnšek (Maraton) 8:08 2 pet.; Klančnik (Maraton) 8:14; Rotner (Zeleznicar) 8:23; Hlebce (Planina) 8:24; Lušenc (Zeleznicar) 8:32; nato slede Pavčnik (Zel.), Lah (Maraton), Petek (Zel.), Faletov (Mar.), Škamlec (Mar.), Karlin (Zel.), Lesjak (Zel.).

Po posameznih skupinah pa so bili doseženi sledeči rezultati:

Srednje in dolgaoprogači: Stojnšek (Mar.), Rotner (Zel.), Hlebce (Planina).

Skakači, metulci, sprinterji: Faletov (Mar.), Bačnik (Zel.), Hrovatin (Zel.).

Nogometaši: Lušenc, Petek, Lesjak (vsi Z.).

Madlina 16—18 let: Klančnik (Mar.), Paučnik (Zel.), Lah (Mar.).

Telovadna društva in zavodi: Stritov (Učiteljske), Gašparič (škavt), Kos (Učiteljske).

Proga je merila 2300 m.

Maribor—Zagreb v boks 4 : 3

V Mariboru so se pomerili boksaarji I. SSK Maribor in SK Redarstveni iz Zagreba, v katerem dvoboju so Mariborčani zmagali z rezultatom 4:3.

Posamezni tehnični rezultati so naslednji: Kot prvi par sta nastopila v mušji teži Jezdik (R) proti Čerinu (M). V tej borbi je zmagal Čerin po točkah. V bantam teži sta se spoprijela Povič (R) in Čerin D. (M). Zmagal je Povič po točkah. Kot tretji par je v perolahki kategoriji premagal Kasabasič (R) v tehničnem knock-outu v drugi minuti Mariborčana Megliča. Tudi v lahki kategoriji je Rožič (R) zmagal za Zagrebčane potom diskvalifikacije Gojznika (Maribor), daj pridejo zaporedoma tri zmage za Maribor. V velter-kategoriji je zmagal Šveiger (M) nad Zagrebčanom Tičičem (R) po točkah. V polteški kategoriji je zopet zmagal Mariborčan Strukelj proti Cveku (R), ker je Zagrebčan odstopil. V zadnji borbi, ki je bila ena najbolj zanimivih in najbolj napetih, je po točkah zmagal Ipavec (M), ki je tudi balkanski prvak, proti Kovaču.

Italija—Nemčija v sabljanju 8 : 3

V Berlinu sta se spoprijeli sabljaški reprezentanci Italije in Nemčije. Zmagali so Italijani z rezultatom 8:3.

Razpis

Mariborsko okrožje ZFO in Fantovskih odsek na Pobrežju pri Mariboru priredita tek čez drn in strn v nedeljo 16. marca 1941 ob 10 z nastopnim mestom in ciljem pri Slomškovem domu na Pobrežju.

Pravico tekmovanja imajo vsi člani in mladi ZFO in mladi ZFO na področju Mariborske podzveze. Tekmuje se v štirih skupinah na treh progah.

1. skupina letniki 1922 ni starejši 4 in pol km. 2. skupina letniki 1923 in 1924 4 in pol km. 3. skupina letniki 1925 in 1926 2 in pol km. 4. skupina letniki 1927 in 1928 1 in pol km.

Nagrade: Prvi trije v vsaki skupini prejmejo priznanice. Tekmuje se po pravilih Jug. atletskega pravilnika. Tekmuje se ob vsakem vremenu. Prijave je poslati do 15. marca 1941 ob 14 ure Fantovskemu odseku Pobrežje pri Mariboru. Poznejše prijave pol ure pred tekmovanjem na kraju samem. Bog živi!

Nesrečno špansko mesto Santander

Nekaj zanimivosti iz njegove slavne in tudi temne preteklosti

Santander, znano špansko mesto, sicer ni veliko, saj ne šteje niti 100.000 duš, vendar je Španec na to svoje pomorsko in industrijsko mesto zelo ponosen. Zadnje čase je to mesto važnejše po svoji rudniški industriji kakor pa kot pristaniško mesto. Na njegovi morski obali se razvija tudi kopališko življenje. Tujski promet, ki ga podpira vlada, zelo neгуje to panogo narodnega gospodarstva v tem mestu. Dandanes to mesto ni tako slavno kakor je bilo v slavnih časih španske zgodovine. Bogati Santander 18. stoletja je bilo važno mesto z velikimi ladjedelnici, bilo je mesto, kjer je mogočna španska vojna mornarica imela svoje veliko oporišče. To mesto je od morske strani nekako predmetje Burgosa in vse španske Kastilije. Blagostanje in sreča tega mesta je rasla z veljavo španske države, z njo je tudi padala. To nam dokazuje mesto Santander, če ga gledamo nazaj v leto 1850. V sredi 19. stoletja je Španija izgubila svoje kolonije in svoje mogočno brodogradbeništvo, nakar je propadel tudi Santander, ki je sčasoma bil ne dosti bolj važen kraj kakor kaka samotna ribiška vas.

Posrednik med Ameriko in Španijo

Mestecu ob Biskajskem zalivu so se začeli kazati novi upi, čeprav je to upanje grenila žalostna politična usoda španske domovine. Podjetni ljudje so začeli spet iskati stikov z izgubljenimi španskimi deželami v južni Ameriki, ki so se bile otresle španske nadoblasti, so pa ohranile špansko kulturo, jezik in tradicijo. Španski izseljenci, ki so se iz Santandera vozili v južno Ameriko, je posredoval, da se je gospodarsko življenje na tej in oni strani morja razgibalo. Ko se je čez nekaj desetletij marsikak španski izseljenec bogat in premožen vračal domov, si je navadno izbral za svoje bivališče Santander. Tako so nekdanji izseljenci počasi v tem mestu zbrali veliko bogastvo, ki so si ga pridobili v južni Ameriki ali pa kje drugje na svetu. Bogastvo so razodevala izložbena okna santanderskih trgovin, kjer je bilo toliko razkošja, da ga je občudoval domači mešan in pa tujec, kateri je prišel sem na letovišče. Santander tistega časa je imel kakih 40 do 50 trgovskih pisarn, 200 do 300 trgovin, 2 do 3 velike banke. To bogastvo se je zbralo okoli visoko ležečega starega mesta, okoli katerega so se dvigale lepe vile, moderne zgradbe, ki pa vse skupaj niso živele iz sebe, marveč iz starega mesta.

Med meščansko vojno

Katastrofalni požar, ki je tisto nesrečno nedeljo zajel to zanimivo špansko mesto, je najbolj prizadel njegov stari del, kjer je prav za prav bilo bogastvo doma. Ko bi se bilo to zgodilo morda pred kakimi 20 leti, bi si bili morebiti meščani iz svojih sil še enkrat pomagali. Tako so si na primer sami pomagali in se spet dvignili ob tisti strašni katastrofi, ko je okoli leta 1890 v tamkajšnji luki eksplodirala ladja »Machichaco«, ki je bila do vrha naložena z dinamitom. Takrat je bil velik del mesta uničen, toda ljudje

so si sami žudovito naglo pomagali iz nesreče brez posebne druge pomoči.

Toda med tem se je marsikaj spremenilo. Ze od leta 1920 so naloge mesta Santander tako rastle, da jim sredstva tega mesta nikakor niso več bila kos. Španska državna politika pa je bila vedno bolj malenkostna, da bi se bila brigala za usodo tega važnega mesta. Mestna uprava je zaman klicala državo na pomoč, naj pomaga izpolniti lukse naprave in uredi prometne zveze. Mesto je državo zaman prosilo, naj se pobriga, da bi se začeli izkoriščati zemeljski rudniški zakladi, ki so ležali tik v okolici tega mesta. Mesto Santander je celih 15 let bilo prepuščeno samemu sebi ter je bilo podobno mestu, ki je polno ugašajočega upanja. V tem stanju ga je presenetila državljanska vojna. Komaj pa je bila ta končana, se je vnela druga svetovna vojna v Evropi. Zdaj je ponosnemu Špancu sila bridko pri srcu, ko vidi, da je pogorelo slavno staro mesto Santander,

kjer je poleg drugih vrednosti bilo uničenega tudi mnogo listega blaga iz prekmorskih dežel, ki jih zdaj sploh ni mogoče nadomestiti.

V nesreči red

Španec je po naravi razburljiv. Toda severni Španec zna svoje notranje razburjenje mnogo bolj krotiti kakor njegov južni ali srednji brat. Zato je prebivalstvo tega mesta pri tej požarni katastrofi pokazalo toliko discipline, da se to Špancu iz kakega drugega dela Španije niti ne zdi več naravno. Zaradi tega si tudi lahko razlagamo dejstvo, da je v kljub velikanski nesreči število človeških žrtvev razmeroma majhno.

Kulturna zgodovina kaže, da prebivalci tega mesta niso le polnili svojih blagaj, ko so imeli priliko za kaj takega, marveč so se tudi kulturno močno uveljavljali. V zgodovini španskega kulturnega in duhovnega življenja je mnogo sloveč imen, ki so izšla iz Santandera.

CELJE

Živahno delovanje društva

»Mali gospodar«

Zanimanje za društvo »Mali gospodar« v Celju postaja vse večje. Agilni odbor a prof. Mirkom Bitencem na čelu si je nadel nalogo, pomagati predvsem malemu in socialno šibkemu človeku s strokovnimi nasveti za vrt, pri reji malih živali, kunccev, štajerskih kokoši in koz. Kako veliko zanimanje je za društvo, kaže vedno večje število članstva ter obiski pri strokovnih predavanjih, ki jih društvo prireja.

Od ciklusa predavanj, ki jih namerava društvo prirediti, so bila dosedaj tri predavanja. Kmetijski referent g. Zupan je seznanil male gospodaje z gnojem ter ravnanjem z njim. Navajal je vrste gnojil, ki pridejo v poštev predvsem za vrt ter dokazal, kako se z gnojenjem zemlja pripravlja.

V drugem predavanju je obravnaval kmetijski referent g. Sitar vrste zemlje in način obdelovanja. Ze dobro pognojena in dobro obdelana zemlja zamore dati zadovoljiv uspeh.

Kmetijski referent g. Cimerman je v tretjem predavanju obravnaval rentabilnost vrtnarstva v bližini mest ter dokazal s številkami, kako velike zneske so Celjani izdali za navadno zelenjad — korenje, endivijo, špinac, radič, salato itd. Predavatelj je nato obravnaval vrt a praktičnega, idealnega in estetičnega stališča. Obžaloval je, da kmetki delavski sloji vse premalo goje zdravo in tečno zelenjavo in da je niti ne poznajo. Vrtnarstvo ima in bo še imelo veliko bodočnost. Ravno v Celju so z ziro na podnebne in zemljiške razmere podani vsi pogoji za vzgojo zelenjave. Poleg zemljiških in podnebnih razmer pa je tudi važno seme poedinih zelenjadnih sort. Društvo »Mali

gospodar« v Celju ima v najemu velik vrt, kjer bo predvsem vzgajalo sadike priznanih zelenjadnih sort in jih razdeljevalo svojim članom, gojilo pa bo tudi semena. Gojitev semen je posebno sedaj važna, ker je uvoz semen onemogočen in so semena zelo draga.

Kakšno zanimanje vlada za ta predavanja, dokazuje vedno večji obisk. Zanimivo je, da predavanja obiskujejo delavci, obrtniki in uradniki ter se vsi živo zanimajo za umno vrtnarstvo, ki bo, upajmo, imelo širok razmah in prineslo mnogo koristi.

Skupščina celjske gasilske župe

Preteklo nedeljo je bila v Celju pod vodstvom starešine g. Gologranca Konrada letna skupščina celjske Gasilske župe. Udeležili so se številni delegati gasilskih čet v celjskem okraju, okrajni načelnik dr. Ivan Zobec, zastopnik vojske kapitan Kleč in zastopnik celjske mestne občine nadkomisar Koren Viljem. Vse gasilske čete celjske gasilske župe so izredno delavne in se zavedajo pomembne in težke naloge, ki jih dajejo našim požarovalnim gasilec izredni svetovni dogodki. Gasilci celjske Gasilske župe so nastopili pri 49 požarih in obvarovali za 4.820.000 din ljudskega premoženja. Župa šteje 95 čet, v katerih je večletnih 1675 izvršujočih, 1043 podpornih, 79 častnih članov, 76 naraščajnikov in 26 samarijank. Za dolgoletno gasilsko delovanje so prejele odlikovanja čete: Vitanje, Vojnik, Lopata, Vrbje, Gotovlje, Gaberje, S srebrnim križcem za zasluge na gasilskem polju je odlikovala Zveza predsednika čete Vrbje g. Oblaka Antona in ustanovna člana p. č. Letuš Leskoviška Stefana in Oštirja Franca.

Na skupščini so gasilci izrekli zahvalo za vso naklonjenost okrajnemu načelniku dr. Ivanu Zobcu, ki se poslavlja od Celja in odhaja na novo službeno mesto za šefa uprave policije v Ljubljani.

e Proslava obletnice kronanja sv. očeta Pija XII. bodo priredili celjska katoliška društva v sredo 12. marca ob 8 zvečer v dvorani Prosvetnega doma. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe!

e Vsakoletna materinska proslava bo v Celju tudi letos na praznik Marijinega oznanjenja, dne 25. marca. Nastopili bodo igralci iz Ljubljane a stajajo pravilno igro »Snežulčica in 7 škrtovc«.

e Za praznik sv. Jožefa pripravljata naša mladina FO in DK veliko akademijo.

e V celjski bolnišnici sta umrla 50letni Peter Grabež iz Vranskega in 80letni Franc Kačič iz Petrovč. Naj v miru počivata!

e 4 prste na levi roki je odrezala slamorenica 40 letnemu posestniku Avgustu Novaku iz Orle vasi pri Braslovcah.

e O Hrvatskem Primorju bo govoril v sredo 12. marca ob 8 zvečer v risalnici meščanske šole v Celju ravnatelj Vrgnjanin iz Sušaka. V okviru predavanja bo pokazal predavatelj nad 200 novih barvnih posnetkov, ki predstavljajo najlepše motive krajev Hrvatskega Primorja. — Predprodaja vstopnic pri Putniku v Celju.

e Drevo gostovanje belgrajskega gledališča v Celju. Priznana gledališka družina z B. Klajičem na čelu bo drevo ob 8 gostovala v celjskem Mestnem gledališču s tremi komedijami, na kar vse občinstvo opozarjamo z vabilom, da napolni gledališče.

e Brzoturnir. Celjski šahovski klub bo priredil v sredo svoj mesečni brzoturnir za drugo moštvo. Prišel se bo ob 8 zvečer.

e Smrtna žrtev dogodka na Polulah. V nedeljo smo poročali o nesreči neznanе uboge priletne

ženske, katero so našli nezvestno a prebito lo-banjo na cesti na Polulah in so jo z reševalnim avtomobilom pripeljali v bolnišnico, kjer je umrla. Eni menijo, da je revico povozil avtomobil, drugi zopet, da je vinjena padla čez škarko, kjer so našli baje še krvave sledove, eni pa celo menijo, da je prosoče beračico morda celo kdo sunil, da je padla čez škarko in si prebila lobanjo, nato še vstala, dokler spet ni omahnila. Truplo pokopao bodo raztešili.

e Drzen vlom. V noči od nedelje na ponedeljek so do sedaj neznanzi zločinci vlomili v avto-delavnico g. Šulgaia na Cesti na Grad. Na delavnici so z dvoriščne strani razbili šipe in se splazili vanjo. Tu so najprej razrezali notranjo opremo dveh osebnih potniških avtomobilov in povzročili okrog 10.000 din škode. V obeh avtomobilih so sedeži razrezani, ostanki pa so našli v potoku Voglajni, oziroma nekaj ob Voglajni. Iz enega avtomobila so odnesli nekemu polniku, ki je imel tu spravljen avtomobil, materiala v vrednosti 2000 din.

Kočevje

Okrožni svet kočevskega okrožja FO in DK je bil prav lep dogodek v življenju naše mladinske organizacije. Prijazno, skoro pomladansko vreme je privabilo člane in članice iz Male gore, Mozlja, Stare cerkve in Kočevja, da je bila dvorana ljudske šole polna naše mladine. Po uvodnem pozdravu okrožnega predsednika g. Kuntara je pozdravil zborovalce zastopnik ljubljanske podzveze g. Demšar. Nato je sledila razglasitev okrožnih smučarskih tekem in razdelitev diplom in daril. Tekme so se vršile pod pokroviteljstvom g. Vlačava Vetrovca, ki vedno z veseljem podpre vsako naše delo. Prehodni pokal, ki ga je darovala Slovenska Straža v Kočevju, je priboril za kočevski FO br Kužnik Ludvik. Nato so bile, na sporedu skioptične slike: »Iz društvenega življenja FO in DK na Kočevskem zadnjih pet let«. Zanimive slike so gotovo edinstven način društvene kronike in so vse delo agilnega okrožnega predsednika. Po končanem predavanju je bil okrožni svet FO in DK, ki je obsegal predvsem pripravo za naše poletno delo. Polni navdušenja za narodno in društveno delo smo se vrnili člani in članice na svoje domove.

Otroški kotichek:

Carična Vesna

29.

Vesna se je globoko oddahnila. Iz zavetja se je prikazala deklica. Oblečena je bila v belo tančico, lasje pa so ji bili posuti z dragimi kamni, kateri so metali svetlobo daleč na okoli. »Srdan, moj rešitelj«, je vzdihnila veselo in mu hitela nasproti.

30.

»Gospodična Kresnica, pojdite domov in bodite odslej bolj previdni.« je hladno odkrnil Srdan in jo pustil samo. Po deklitinem licu so tekale solze ponižanja. »Ne mara me, toda maščevala se mu bom.« je dejala sama pri sebi in odletela.

Grazia Deledda:

Marianna Sirca

Sardinska povest.

Marianna je poslušala in se vedno bolj sklanjala. Zdelo se ji je, da vdihava z njegovo toploto in z njegovim vonjem neko divjo moč. Ljubezen moča, kot je on, ki leži ob njenih nogah, jo je navdajala s ponosom. Kaj je bilo zlo in kaj dobro? Kakšna razlika je obstajala med njo in med Simonom? Kaj bi ju zamoglo ločiti? Oba sta svoj čas služila; sedaj, ko sta prosta in gospodarja lastne osebnosti, sta se zopet srečala in se ljubita, da se maščujeta nad vsakdanjim suženjstvom.

»Marianna, poslušaj me! Te dni sem neprestano mislil nate. Očarala si me s svojim pogledom. A ne misli, da te ljubim?« dovolgo. Ko sem bil tvoj hlapec, te nisem ljubil; sovražil sem te, kot sem sovražil vse. Sovražil sem te in bal sem se tebe, tvojega strica in njegovih strogih oči v svetniškem obrazu, ki so mi vedno sledile in mi sledijo še danes. Bila sta gospodinja, a jaz sem gospodarje sovražil. Včasih pa sem si le mislil: »rad bi se poročil z Marianno, a ne zaradi njene bogastva, kot jo želijo drugi. Ob drugi priliki pa sem si pravil: ah, če bi me Marianna ljubila in mi dala to razumeti, bi jo zavrnil, bi jo mučil!« A kljub takemu razmišljanju si mi uga-jala. Nekoč sva gledala v vodnjak, v katerega je nekaj padlo; občutil sem tvojo bližino in videl najina obraza v zrcalu vode. Zdelo se mi je, kot da bi bila skupaj kje daleč v svetu. In, kakor mi Bog pomaga, tresel sem se, kot se tresem sedaj, ko se spominjam tistega trenutka. Pa ti, se spominjaš?

»Da.« je rekla in ob spominu vztrepetala. Simone ji je krepkeje stisnil roke, ter jo tresel, da bi se zavedala sedanjosti.

»Marianna, vem, da se ne bom mogel s teboj nikdar poročiti; vidiš, zato sem tu; tako vsaj ne boš mislila, da sem enak drugim. Vem, da delam napak, če prihajam k tebi... a nisem se mogel premagati, da bi ne prišel. Kot obseden sem, Marianna. Bog mi pomaga! Ali misliš, da se nisem skušal oddaljiti že prvi večer, drugi večer, vse dni in tudi danes, ko sem ti rekel: z Bogom? Trudil sem se, a zaman. Prve dni sem hodil okoli koč, kot da bi jo oklepaj visok zid, a vzhoda v njo nisem našel. Cesto sem se približal do sem; zdelo se mi je, da slišim tvoj dih in to mi je zadostovalo. Ali si opazila, da si psi niso niti zganili? Poznaj me in vedo, da te ljubim. A ti zgodiš, Marianna? Prav delaš. Kaj mi imaš povedati? Ničesar. Tu sem, tvoj hlapec, in ti se nimaš ničesar več bati. Marianna, ničesar več! Tvoje stvari bom čuval, kot da bi jih čuvala sama pravica. Ne boj se! Če bi prišel tvoj oče sem in bi me iznenadil, če bi hotel, bi me lahko ubil; a jaz bi se ne zgnul, in moja kri bi se zlila nate in iz mojih ust ne bi slišala tožbe. A kaj delaš sedaj, Marianna? Ti jočeš? Jočeš? Zenska, ki mene ljubi, ne sme jokati.«

»Sedaj boš pa mislila: zakaj sem ga takoj vzljubila? Ker si videla moje oči, Marianna, in v njih moč dušo. Tudi jaz sem videl v tvojo dušo. Prej si nisva nikdar pogledala v njo, ker se nisva še srečala. Sedaj se poznava. In ti si morda misliš: ni prav, da ga ljubim, kajti, on je drugim jemal blago in je prelivjal kri kristjanov; greh je, ljubiti takšnega človeka. Ti misliš tako, a svojim besedam ne verjameš, kajti duša ti pravi, da nisem napravil toliko zlat.«

»Res je.« je krepko rekla Marianna.

Tedaj je Simone pokleknil pred njo, ne da bi ji izpustil roke.

»Poglej, Marianna! Klečim pred teboj kot

pred Marijo. Ali me vidiš? Ne lažem. Nisem nič vrednej; nisem napravil toliko zla, da bi me ti ne mogla ljubiti.«

In četudi sta se njih lici dotaknila, je ni poljubil. Zopet se je vsedel tik nje in nekaj časa jo je hrepeneče gledal.

»In vendar, poslušaj me!« je čez nekaj časa nadaljeval. »Upam, da ti bom prav jaz nataknil poročni prstan. Marianna Sirca, če me boš čakala, bom prav jaz tvoj ženin, pomni to. Prav zaradi tega, vidiš, sem se zaobljudil, da te ne poljubim; spoštujem te kot žensko, ki bo moja in ki mora ostati čista in nedolžna. Obljubi mi, da me boš čakala. A prej dobro premisli, kaj mi obljubiš, Marianna!«

»Kar obljudim, držim.« je rekla ona zopet mirna in resna. »Ti, Simone, me še ne poznaš!«

»Poznam te kot žensko!« je zatrjeval. »Poznam te, odkar sem položil nogo na prag tvoje hiše. Ali si me ti smatrala za dečka? Bil sem kot stoletni starček in sem znal brati ljudem v dušo; izdajale so jih njihove oči. Ti, vidiš, si mi vzbujala usmiljenje in jezo; sovražil sem te, a sem te poznal; bila si, kar sem bil jaz: služkinja in nič več. Iz usmiljenja do tvoje družine si bila tudi tam dekla; to pa zaradi tega, da nisi bila svojemu očetu in svoji materi v breme. In vse, kar te je obdajalo, ni bilo tvoje, kot ni bilo moje. Tako je, Marianna! Dolgo sva bila tepca: bila sva kot otročiča, ki se ne smeta ničesar dotakniti. A sedaj sva gospodarja in bova storila, kar bova hotela.«

Marianna se je nekoliko neverna smehljala; da je nasmešek skrila, se je pripognila do njegovih las in se jih dotaknila z ustnicami. Ob tem dotikljaju se je on stresel, a se znova premagal.

»Marianna, poslušaj me! Ne morem ti natančno povedati, kar nameravam storiti, a ti moraj imeti v mene zaupanje. V Nuoro bom prišel

nekoč k tebi; ne morem ti natančno povedati, kdaj, a gotovo pred božičem. Pričakuj me! Če me do tega dne ne bo, bo pomenilo, da sem mrtev. Če bom pa prišel, prinesem dobro novico. Nikar se ne utruj, in če bi kdo o meni slabo govoril, ne veruj! Predvsem se ne smeš bati. In sedaj, pusti me, da grem!«

Spustil ji je roke, a še se je sklanjal nad njo, kot da bi se odpočival v njenem naročju, preden se poda na skrivnostno poi, dobremu nasproti, ki ga je vzel za cilj.

»Kaj bo ukrenil?« se je vprašala Marianna.

Četudi ji je srce trepetalo polno zaupanja, je videla eno samo sredstvo, ki bi ju preko sanj prineslo naravnost do cilja. Tedaj je imela v sebi toliko moči, da je svojo misel izustila.

»Poslušaj me, Simone! Če nisi zakrivil zločinov, kot zatrjuješ, kar ti verujem... Simone, zakaj se ne prijaviš sodniku? Boš oproščen ali obsojen na majhno kazen; nato bo prišla najina sreča. Da, čakala te bom.«

Te besede je izrekla z velikim naporom, a nato so se ji šibila kolena; ustrašila se je svoje lastne obljube, a ni se kesala. Solze sladkosti in tesnobe so ji napolnile oči; skozi tančico, ki je preko njenih solz trepetala pred njenimi očmi, so ji je zdelo, da vidi mavrico, ki se boči nad njo, z ene strani zemljo do druge. Spomnila se je, da je kot otrok iskala prstan — prstan sreče —, zakopan tam, kjer se začenja, ali kjer se konča mavrica.

Gotovo je bil to prstan, ki ga ji je Simone obljudil. Toda on se je zopet zdrznil; segel je po njeni roki in si sebi z njo napravil znamenje križa.

»Marianna,« je rekel in se dvignil, ne da bi ji na vprašanje odgovoril. »Marianna, ne jokaj! Obljubila si mi, da ne boš jokala. Zbogom! Čakaj me!«

Hišni posestniki!

Betonske kadi za podstrešja 200 l vsebine v velikosti 65×65×75 cm. predpisno armirane, izdeluje po navodilih urada za protiletalsko zaščito

„ALPEKO“ Ljubljana, Tyrševa c. 48

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinasta vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Ištelejo:

Mizarski pomočnik

z enoletno prakso — želi stopiti v kakšno dobro službo. Naslov v upravi »Slov.« pod 3700.

Perfektna kuharica

isče službo kjer koli. — Svernik, Loška 5, Maribor.

Službo konjskega hlapca

isčem za takoj. Rozman, pri Černičku, Kamnica pri Mariboru.

Službe

Dobe:

Čevljarskega pomočnika

sprejem takoj. Alfonz Zarnik, Gajeva 9.

Starejši samski žagar

in hlapec dobiva takoj službo. Gričar, Dol. Podboršt pri Trebnjem.

Hlapca

za vsa kmečka dela, vajenega konj, isčem. Služba stalna. Nastop takoj. Plača 500 din. — Grad Kodol, Ljubljana.

Pošteno dekle

prilpsto, čedno, vajeno kuhe in hišnih del, isčem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »K dvema osebama« štev. 3614.

Za kmečko posestvo

hrbovsko, srednje veliko, isčem oskrbnika, vsega vseh kmečkih del, zlasti pri živini in na polju. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Oskrbnik« št. 3385.

Mesarskega pomočnika

in vajenca sprejem takoj. Vajenci z nekaj učne dobe imajo prednost. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3659.

Kmetijska blag. zadruga

pri Sv. Lenartu v Slov. goricah z. o. j. razpisuje mesto samostojnega knjigovodje, zmožnega kavlje. Nastop takoj, plača po dogovoru. — Pismene ponudbe je poslati z navedbo višine kavlje in zahtevkom plače.

Uradnico

veščo knjigovodstva, slovenske, srbohrvaške in nemške korespondence — isče večje podjetje proti takojšnji namestitvi. — Uradnice s prakso imajo prednost. Ponudbe poslati pod šifro »Stalna služba« na upr. »Slov.« 3709

Vajenci

Fant

pošten in priden, se želi izučiti kakršno koli obrt. Franc Puntigam, Ormož št. 30. (v

Pohištvo

Spalnico

iz orehove korenine, politrano, ugodno prodam. Biteno Ivan, mizarstvo - Gosposka ulica 10.

Pridelki

Semenski oves

grahoro, črno deteljo in banaško lucerno ter semenske trave dobite v najboljši kakovosti v javnih skladiščih pri tv. Fran Pogačnik, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 33.

Kupimo

VSakovrstno

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

»MARAGDE-SAFIRJE-RUBINE
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Fužino

na vodni ali električni pogon kupim ali vzamem v najem. Popravilo prevzajem sam. Ponudbe na podružnico »Slov.« na Jesenicah pod »Ugodno«.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškanska ulica 8

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 2

Sadije

Jabolka

štajerska, kanada in razne, kg 6, 8, 12 din »bruto« — »neto« — franco postaja kupca povzetjem, razpisilja: Postržin, Maribor, Pobrežje 1.

Fige

za žganjekuho po najnižji ceni oddaja tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44-20

Manjšo parcelo

500 kv. m. po 12 din kv. meter, prodam. Domžale, Cerkvena ulica št. 9, pri Keršlan.

Stanovanja

Ištelejo:

Enosobno stanovanje

za 2 osebi za april ali maj — isčem. Naslov v upr. »Slovenca« pod 3670

Sobe

Ištelejo:

Zračno sobo

v centru ali v bližini isčem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Suha soba« št. 3356.

Prodamo

Sveža jajca in cvetje

vedno na zalogi po najnižjih cenah pri Baloh, Kolodvorska ulica št. 18, telefon 39-36.

Dobro vpeljana gostilna

v Ormožu se event. prod. zaradi nakupa drugih nepremičnin. Interesentje naj se obrnejo na Kle-tarsko društvo, Ormož.

TEL. 2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENSKA
CESTA

Proda se

seledeče generatorje ozir. elektromotorje:

Generator za enakomerni tok 115 Volt, 9.5 KW, 1100 obratov

Generator za enakomerni tok 120 Volt, 25 KW, 585 obratov

Elektromotor za enakomerni tok 115 Volt, 68 Amp, 1300 obratov

Elektromotor za vrtilni tok 220/380 Volt, 7.4 KW, 1440 obratov

Elektromotor za enakomerni tok 110 Volt, 16 Amp, 820 obratov

Poizve se:

TOVARNA „SATURNUS“ D. D., LJUBLJANA - MOSTE

Zahtevajte povsod naš list!

BRUSILNI — REZKALNI STROJI.

Kupimo večje število polovičnih ali novih univerzalnih brusov, rezkalnih strojev, stružnic, raven brusilni stroj ter druge stroje. Stroji morajo biti nepoškodovani in imeti odgovarjajoči pribor. Ponudbe z opisom, podatki in stanjem strojev poslati na poštni predal 753, Beograd.

Zahvala

Vsem, ki so nam izkazali svoje sočutje in izrazili svoje sožalje ob izgubi našega nepozabnega moža in očeta, brata in strica, gospoda

Rudolfa Puha

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo preč. duhovščini, mil. g. msgr. Umeku, članom upravnega odbora Mestne hranilnice s predsednikom g. Hrasteljem na čelu, uradništvu Mestne hranilnice, njegovim bivšim tovarišem, posebno pa se zahvaljujemo ravnatelju Mestne hranilnice g. Dragu Kocmutu za lepe poslovnice, v srce segajoče besede ob odprtem grobu, enako se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja, mnogoštevilni množici, ki ga je prišla kropiti in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo tem potom gg. zdravnikom dr. Stanetu Lutmanu, dr. Franju Pavliču in dr. Ivanu Koprivniku za požrtvovalno skrb, katero so pokojniku za časa njegove bolezni posvetili. Zlasti pa se zahvaljujemo gosp. dr. Janku Pihlarju, ki je ves svoj trud zastavil v to, da bi pokojnemu lajšal trpljenje in mu rešil življenje.

Maribor, dne 10. marca 1941.

Globoko žalujoča družina Puhova.

Zahvala

Najprisrčneje se zahvaljujemo vsem, ki so ob prerani smrti našega ljubljene gospoda

Jovan Jankota

sočustvovali z nami in ga spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se vsem prijateljem in znancem za izražena sožalja in za podarjeno cvetje, s čemer so počastili njegov spomin. — Maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Petra v sredo, dne 12. marca 1941 ob sedmih zjutraj.

Zalujoči ostali

Dekoracija
Montiranje zastorov!
Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana
Sr. Petra cesta 17
Telefon 20-42
Zaloga najmodernejših
Couch-zof, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic.
V zalogi vedno žima, gradl za modroce ter blago
za prevleko pohištva.
Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

Gorenjski
semenski krompir
»ONEIDA«
uspeva v vsaki zemlji in daje obilen
pridelek.
Dobavlja ga v najboljši kvaliteti
Gorenjska kmetijska zadruga v
Kranju.

ZAHVALA. Zahvaljujeva se najiskreneje vsem, ki so sočustvovali z nama ob nenadomestljivi izgubi naše matere
Karoline Freyer
in vsem, ki so jo spremili k večnemu počitku.
Ljubljana, dne 11. marca 1941.
Sinova

V cvetu mladosti je v ponedeljek zjutraj ob 1/5 umrla po dolgi, zelo težki bolezni naša dobra hčerka
Lojzka Resman
Pogreb bo v sredo, dne 12. marca 1941 ob 10 dopoldne.
Begunje pri Lescah, dne 10. marca 1941.
Zalujoči starši
in brat Stanko.

Zahvala
Vsem, ki so ob priliki smrti naše ljubljene soproge, mamice, stare mamice, tašče, tete itd., gospe
HELENE SUYER
roj. Petričič
z nami sočustvovali, ji podarili toliko krasnega cvetja ter jo spremili na njeni zadnji poti, naša najiskrenejša hvala.
Maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi sv. Petra 13. t. m. ob 7 zjutraj.
Ljubljana, dne 11. marca 1941.
Rodbine: dr. Suyer-jeve in dr. Kavčnik-ova.